

AUCTOR INCERTUS

COGNOMINE

MAGISTER.

DE REGULA MAGISTRI VETERUM TESTIMONIA.

Sanctus **BENEDICTUS** Anianæ abbas maximam partem **REGULÆ MAGISTRI** in concordiam regularum transcripsit, et passim integra ejus capita profert, citat autem plusquam sexagies. **A SMARACDO** etiam monacho in **Commentariis ad regulam sancti Benedicti** sæpenumero laudatur quodam **MONACHORUM MAGISTRI** hujus regulæ auctor.

OBSERVATIO CRITICA IN REGULAM SEQUEMTEM.

Inter alias regulas monasticas hæc prærens fusissima est, continens **XCV** capita, præter **Prologum** et spiritualem **Orationis Dominicæ** explicationem monachis adaptatam. Auctor tamen incertus est, nec aliunde titulum **MAGISTRI** obtinuit, nisi quod ab initio cujuslibet capituli **Discipulus** quæstionem proponat, ad quam solvendam immediate **Magister** respondet, doctrinamque quæstioni congruam reponit. Inter recentiores **Trithemius** existimavit hujus regulæ auctorem existisse **diaconum Vigilantium** : sed hanc sententiam nulla auctoritate suffultam negat sæpe laudatus **Calmetus**. Quicumque autem auctor fuerit, illum in **Gallia** scripsisse, haud inanis conjectura est, cum sæpius vocibus nationi illi propriis utatur : prout est **Majus Domus**, etc. Deinde loquens de **Gyrovagis**, eos ex vicina **Italia** deducit, quæ quidem natione **Gallum** quodammodo probare possunt, et forsitan vixit sæculo **septimo**, quando officium **Majoris Domus** apud **Gallos** maxime floruit. De cætero hujus regulæ auctor multa hausit ex **sancti Benedicti** regula, unde sæpius ab illis citatur, qui in hanc regulam scripserunt commentaria ; etsi ille stilo rudi et barbaro usus sit. Nec desunt, qui huic auctori puerilem animum impingunt ; dum **cap. 23** et **25** mandat, ut post mensam micæ singulis diebus diligenter colligantur, et exeunte hebdomada coquantur, et ex iisdem omnes monachi præsentem comedere possint ; sicut etiam præcipit, quatenus panis per **trochleam** desursum cadat in **cophinum**, quasi de **cælo** demissus esset.

AD MONACHOS MAGISTRI REGULA.

INCIPIT PROLOGUS REGULÆ.

O homo, primo tibi qui legis, deinde et tibi qui me auscultas dicentem, dimitte alia modo quæ cogitas ; et me tibi loquentem, et per os meum Deum te convenientem cognosce. Ad quem Dominum ex voluntate nostra per bona acta vel beneplacita justitiæ ire debemus : ne per negligentiam peccatorum invitamur ad mortem. Ergo, auditor, qui me audis dicentem, percipe quæ tibi, non os meum, sed per hanc scripturam loquitur Deus : qui te, dum adhuc vivis, convenit de hoc quod ei post mortem redditurus es rationem. Quia quod adhuc vivimus, ad indulcias vivimus : cum nos pietas Dei expectat quotidie, emendari, et meliores vult esse nos hodie quam fuimus heri. Ergo tu, qui me auscultas, ita attende, ut dicta mea et auditus tuus per considerationem mentis ambulando in trivium cordis tui perveniant. In quo trivio unam ignorantiam peccatorum, post dicta mea veniens ; post te relinque : et duas observantiæ præceptorum ante jam ingrediens vias. Et dum quærimus ad Deum ire, stamus in Christo, trivio cordis nostri, et consideremus istas duas, quas ante nos scientiæ conspicimus vias. In quibus duabus viis, per quam ad Deum possumus pervenire, consideremus. Si sinistram tenemus, timemus, quia lata est, ne ipsa sit, quæ ducit magis ad interitum. Si dextram corripiamus, bene inus, quia angusta est :

et ipsa est, quæ diligentes servos ad proprium ducit Dominum. Ergo vacivus vester auditus sequatur meum eloquium. Et intellige, tu homo, cujus admonemus intuitum, quia te per hanc scripturam admonet Deus; ut modo dum adhuc vivis, et tibi emendare vacat, curras quantum potes! ne jam cum accessit per mortem fueris, nullam Deo in die iudicii, vel in pœna æterna excusationem afferas, quod nullus te de emendatione quoad vixisti convenerit: et cum ulterius tibi jam succurrere non potueris, in æternum te incipiat sine remedio pœnitere. Ergo amodo quæ audis observa, antequam de hac exeat sæculi luce, quia si hinc exieris, non huc revertaris, nisi in resurrectione: de resurrectione, si hic modo bene egeris ad æternam cum sanctis gloriam deputaberis. Si autem hanc scripturam, quam tibi lecturus sum, non adimpleveris, in æternum ignem ge-

hennæ cum diabolo, ejus voluntatem magis secutus es, deputaberis. Audi ergo et age quod est bonum et justum, per quod Deus invenitur propitius. Hæc regula quæ tibi ostendit, factis adimple. Quæ regula ad perficiendum rectum regule nomen accepit, sicut dicit Apostolus in Epistola sua: *Secundum mensuram Regule, quam mensus est nobis Dominus mensuram pertingendi usque vos (II Cor. x)*. Nam regula veritatis habet initium et justitiæ finem. Sicut dicit Propheta: *Reges eos in virga (Psal. ii)*; hoc est, in timoris vigore. Sicut item dicit Apostolus: *Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate? (I Cor. iv.)* Item dicit Propheta: *Virga recta est virga regni tui, in qua dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem (Psal. xlv)*. Et iterum dicit Dominus: *Visitabo in virga B iniquitates eorum (Psal. lxxxviii)*.

INCIPIT THEMA.

Propheta dicit: *Aperiam in parabolis os meum (Psa. lxxvii)*. Et dicit iterum: *Factus sum illis in parabolam (Ibid lxxviii)*. De utero matris Evæ terræ nati, et de patre Adam in excessibus concupiscentiæ generati, in sæculi hujus descendimus viam; et peregrinæ vitæ temporale jugum suscipientes, perambulamus iter viæ hujus, per ignorantiam bonorum actuum, et incertum mortis experimentum. Multum enim nobis negligentia vaticum peccatorum sæculi peregrinatio caricaverat: et humeris nostris lassatis de ponderosis sarcinis, vicinam sibi mortem jam lapsus laboris sudor invenerat; et æstuosa sitis in interitum anhelabat. Subito a dextra orientis conspicimus non speratum fontem aquæ vivæ: et festinantibus nobis ad eam divina exinde vox magis nobis in obviam venit, clamans ad nos et dicens: *Qui sititis, venite ad aquam (Isai. lv)*. Et cum vidisset nos venientes oneratos sarcinis gravibus, repetivit dicens: *Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego vos reficiam (Math. xi)*. Nos vero audientes hanc piam vocem, projectis in terra sarcinis nostris, argenti nos siti avidi ad fontem prosternimus; bibentesque diu surgimus renovati. Et post resurrectionem stetimus stupidi nimio gaudio, disputatione intuentes jugum vix tam sancti laboris, vel sarcinas nostras, quæ nos suo pondere usque ad mortem per ignorantiam fatigaverant. Dum hæc intuentes in consideramus, iterum audimus vocem de fonte, qui nos recreaverat, dicentem: *Tollite jugum meum super vos, et discite a me quia mansuetus sum, et humilis corde: et invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, et onus meum leve (Math. xi)*. Nos audientes hæc, dicamus jam invicem nobis: non reveriamur post recreationem tanti fontis, et Domini invitantis nos voce, ad sarcinas peccatorum, quas projecimus; hoc est, quæ abrenuntiamus euntes ad fontem baptismi: quæ sarcinæ peccatorum nos ante per ignorantiam

sacræ legis, vel cognitione ignorati baptismi: desperatos nos suo pondere in mortem fatigaverant. Nunc vero sapientiam Dei accipientes, et qui fuamus peccatorum sarcinis aggravati, Domini suavis voce ad requiem invitati. Renuntiamus ergo peccatorum pristinis sarcinis: habeat vias sæculi in negligentibus suorum pondere delictorum. Nos matrem nobis jam non de limo terræ Evam, sed divinam nos vocentem ad requiem Christianam legem sentimus. Similiter et patrem jam non in arbitrio peccatorum Adam quærimus, sed in voce Domini invitantis nos: et desideriis nostris meritis non audemus, tamen in renativitate nostra sacri fontis tui, ubi sis jam te invenimus.

Pater noster qui es in cælis. Videte ergo, fratres, si invenimus jam matrem Ecclesiam, et Patrem ausumsum Dominum vocare de cælis. Ergo jam juste a nobis relinquendus est pater terrenus, et mater carnalis: ne binis obtemperantes parentibus, non solum vicibus offendantur; sed velut adulteri de duobus parentibus nasci, si carnales non dimittimus, judicemur. Per lignum enim offensionis natio nostra de paradiso in uterum; de utero in mundum; de mundo usque in infernum descenderat: nisi denuo renati per baptismum, et per crucis lignum iterum reparati, Domini passio ageret ut resurgat, et illa redeat in paradysum generatio per gratiam, undecum libero arbitrio ceciderit per offensam. Contrivit enim in nobis Dominus mortis, quæ regnabat, aculeum; quando refugium crucis suæ nobis contulit Christus. Et postquam nos gratiæ suæ restituit adoptionis, ad regna cælorum insuper nos non desinit invitare. Unde vox Dominica dicit: *Si observaveritis mandata mea, ego ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios*. Unde et nos, quamvis indigni, tamen propter agnitionem ejus baptismi, in oratione audemus eum patrem vocare; ideoque oportere nos passionis ejus esse participes, ut mereamur officii

ejus gloriæ colere. Dicentes ergo, *Pater noster qui es in caelo*, jam tales nos exhibeamus fratres, quales nos cupit filios Deus habere; et digne in nobis divinitas filiorum inseret nomen, cum voluntate dissimile. Nam ipse est verus filius, qui non solum vult, sed et moribus similari patri. Cum ergo meruissemus jam dixisse: *Pater noster qui es in caelis*, sequimur deinde in oratione dicentes:

Sanctificetur nomen tuum. Non quod noviter optemus sanctificari nomen ejus quod est ab aeterno et usque in aeternum sanctissimum; sed in bonis actibus filiorum magis ipse sanctificet: ut et pater et Dominus in mentibus nostris tabernaculum suum, et inhabitatorem faciat Spiritum sanctum: ut adjuret corda ipsa Deus, ut vos custodiat ea semper per gratiam suam. Deinde dicitur:

Adveniat regnum tuum. Videte, fratres, ecce optamus advenire regnum Domini, et iudicium ejus accelerari ultro rogamus; et rationes nostras adhuc paratas non habemus. Sic ergo a nobis omni hora agendum est, ut Dominus et pater postea nos ita suscipiat, et bonis coram eo actibus quotidie complacentes sequestrans nos ab hædis, a dextris suis in aeternis introducens nos regnis. Agnoscamus nobis in futuro iudicio propitium iudicem, quem in præsentem sæculo ausi vocaverimus patrem. Deinde dicimus:

Fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra. In hoc ergo verbo, fratres, pertinet in nobis liberi status arbitrii; et quidquid suasio antiqui serpentis nocive nobis ingerit, si volumus, amputatur, cum Domini voluntas in nobis reparando perficitur: sicut dixit Apostolus: *ut non quæcunque vultis illa faciatis (Gal. v)*. Exigit enim Spiritus ut voluntas in nobis Domini fiat: ut jam non perficiat anima, quidquid cum prava carne concupiscens sibi suaserat. Oramus ergo, ut voluntas in nobis Domini fiat. Si ergo a nobis sua voluntas semper perficiatur, non ergo erit propria; quæ discussa de suis malis in die iudicii condemnatur. Voluntas enim Domini sancta est, novit dare, non timere iudicium: quæ voluntas sua quibus impleta fuerit, promittitur etiam iis angelos iudicare. Ilanc sanctam voluntatem et Salvator noster per formam facienti in se liberam, ut amputet in nobis carnis arbitrium, demonstrat nobis dicens: *Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui me misit (Joan. vi)*. Et iterum in sancta sua passione dicit: *Pater, si possibile est, transeat a me calix iste (Matth. xxvi)*. Hæc vero in Domino vox timoris erat carnis indutæ, ostendens nobis actus vitæ semper debere bene tractari, si mors adveniens debet timeri. Et iterum erat interrogatio Domini apud Patrem, si quod a nobis in nobis volumus, potest impleri, aut quod nolumus potest nobis contra desiderium nostrum juste imponi. Unde subsequitur fidei formæ, qua Dominus Patris committitur voluntati, dicens: *Sed tamen non sicut ego volo, sed si: ut tu vis (Ibid.)*. Et iterum subsequitur: *Si non potest auferri a me calix iste, nisi ut bibam illum, fiat voluntas tamen tua (Ibid.)*. Videte

A ergo quia quidquid a voluntate nostra eligimus, injuste agnoscitur: et quidquid nolentibus nobis a juventute imponitur, juste proficit rationi. Nam quomodo versis in se oculis suis vultum suum respicere homo non potest; sic iudex sui sibi ipsi esse non potest; nisi juste quod videtur ab alio iudicetur. Si ergo vultum suum videre potest nemo, voluntatem suam justam probare quomodo potest, nisi in omnibus quod videtur ab alio iudicetur? Et ecce fratres, quantum reparationi nostræ Dominus contulit pietatem, et qualem errori nostro salutis viam ostendit: ut in unigenito Filio suo demonstraret, quod in servis suis quærebat perficere. *Fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra.* In caelo, quod dixit, possumus bene agnoscere fratres; quæ sicut ab angelis in caelis sancte

B perficitur, ita et in terra ipsa per prophetas et apostolos præceptorum Dei, et in carnalibus hominibus exoptatur ut fiat; ut secundum sanctam Scripturam dicentem in utrisque elementis, hoc est, in caelo et in terra, in beneplacitis suis reg et, et in nobis Dominus: et sit unus Pastor, et unus grex. Similiter et illud spiritualiter intelligere possumus, quod dixit: *Fiat voluntas tua sicut in caelo*: hoc est, in Domino, sicut in filio ejus. Quia celestis dum descendit voluntas Patris perficitur, dicente ipso Domino: *Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui me misit (Joan. vi)*. Vides ergo si ipse Dominus Salvator ostendit, se ideo venisse, ut voluntatem suam non faceret, sed jussa Patris impleret; quomodo malus servus jussa mea neglexit, et meam facere voluntatem? de quo dicit et Apostolus: *Quis est qui ascendit, nisi qui et descendit in inferiora terræ? (Ephes. iv)*. Ita ergo et in terra dixit, hoc est, corporis nostri machina de terræ limo formata; cui sententia Dei dictum est: *Terra es, et in terram ibis (Gen. iii)*. Similiter effici justitiam nobis Domini voluntas exposcitur, ut dum quotidie in nobis voluntas Domini fuerit operata, non inveniatur propria, quæ in futuro iudicio condemnatur ad poenam: sed sit in nobis voluntas Domini, quæ coronetur ad gloriam. Deinde sequimur in oratione dicentes:

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Ergo, fratres, cum supradicta Domini voluntas inculpabiliter a nobis quotidie fuerit adimpleta, et in timore Domini omnia fuerint mandata explicita; digne operari suis rogatur annonam ut tribuat, qui digno mercenario mercedem non negat. Deinde dicimus:

Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Fratres, hoc orantes amplius timeamus, ne ad hæc verba precum nostrarum respondeat nobis Dominus dicens: *Judicio quo judicatis, iudicabitur de vobis; et mensura qua mensi estis, remetietur vobis (Matth. vii)*. Et vide qui hoc petis, si quod tibi noluisti fieri alio non fecisti. Ergo antiquam has voces Domini audiamus fratres, prius scrutemur corda nostra: si juste et nos petimus a Domino, quod et a nobis est petentibus non negatum. Nos petimus, *Dimitte nobis debita nostra*: audit

Deus, et cupit dimittere, sed si ante nos potentibus relaxemus. An dubito miser ego homo, ne beneficiis meis divina non retribuatur vices? Respice, agnosce, et considera, o miser homo, nunquid magis tu pius quam Deus? qui ut tibi aliqua iustitiæ, aut agenda ingerat pietatis, post mercedem vel dona ipsius, tibi proficit ipsi et quod agit. Nihil enim Dominus minus habet in sua potentia, nec aliquid tuum indiget in virtute, aut deest et in gloria: solummodo nostra illi opus est salus, quam pro nobis providet gratia ejus; quamque per nostram negligentiam illi de nobis possidet minus. Deinde dicimus:

Et ne nos induas in tentationem. Satis nos admonent, fratres, verba ista esse sollicitos: ideoque rogandus est Dominus, et crebris gemitibus tundenda sunt nobis corda atque pectora, ne patiatur Dominus servos suos sine suo adjutorio aliqua nos hora consistere; ut non habeat potestatem neque aditum, per quod adversarius noster diabolus, qui circuit nos ut leo quotidie, quærens aliquem nostrum devorare; et pravis suasionibus suis quærit corda nostra incidere (*I Petr. v*). Ergo incessabiliter est precandum a Domino; ut dignetur adjutorii sui custodia muros nos suæ gratiæ circumdare, et tentationum in nobis alitus sua munitione obstruere; ut non patiatur plasma facturæ suæ captivum fieri, et servitutibus cedere inimici. Si tamen supradicti hostis tentationibus non ultro nostram tradamus assensum, et velut nosmetipsum ipsi nos captivantes, hostem nostrum incipiamus magis desiderare, quam fugere. Sequimur deinde complentes orationem, dicentes:

Sed libera nos a malo. Amen. Fratres sanctissimi, ante hoc Deus in nobis cupit perficere, quam rogetur: quia potens est, et nihil est ei difficile, sed si nos hoc mereamur: nec enim vult machinam cadere nostram, quam manibus suis ipse construxit. Festinat enim erueri nos de laqueo, si sensum nostrum non ultro tradamus suasionibus inimici: sed rogantes incessabiliter Dominum, ut attribulo nobis suæ gratiæ adjutorio, digne dicamus: *Quoniam a dextris est nobis Dominus ne commoveamur (Psal. xv)*; et securi de Domino iterum repetamus: *Non timebo mala quoniam tu mecum es (Psal. xxii)*. Ut qui in principio hujus orationis ostendit nobis per gratiam, Dominum Patrem audere dicere, iterum ipse in fine orationis a malo dignetur nos liberare. Amen.

Ergo, fratres, finita ad Dominum oratione, ipso juvante agamus nunc de cætero de nostri servitii opere: ut qui nos jam in illorum dignatus est numero computare, non debeat aliquando de malis nostris actibus contristari. Ita enim ei omni hora de bonis suis in nobis parendum est, ut non solum iratus Pater suos nos aliquando filios exhæredet; sed metuendus Dominus irritatus a malis nostris, ut nequissimos servos perpetuo tradat in pœnam, qui eum sequi noluerunt ad gloriam. Exurgamus tandem aliquando lit pigri, excitante nos Scriptura ac dicente: *Jam enim hora est nos de somno surgere (Rom. xiii)*; et aperti oculis nostris ad lumen doctissimum,

A attonitis auribus audiamus quæ divina quotidie clamans nos admonet vox, dicens: *Qui habet aures audiendi audiat, quid Spiritus dicat Eccle. iis (Apoc. ii)*. Qui dicit: *Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos (Psal. xxxiii)*. Currite dum lumen vitæ habetis, ne tenebræ mortis vos comprehendant, et quærens Dominus in multitudine populi cui hæc clamat operarium suum auditorem, iterum reclamat dicens: *Quis est homo qui vult vitam, et cupit videre diem ultimum? (Ibid.)* tu qui audis responde: Ego. Et Dominus tibi dicit: *Si vis habere veram et perpetuam vitam, prohibe linguam tuam a malo, et labia tua ne loquantur dolum; diverte a malo, et fac bonum; inquire pacem, et sequere eam (Ibid.)*. Et cum hæc feceritis oculi mei super vos justos, et aures meæ in preces vestras. Et antequam me invocetis, dicam vobis: Ecce adsum. Quid dulcius nobis ab hac voce Domini invitantis nos, fratres? Ecce pietate sua demonstrat nobis Dominus vitæ viam. Succinctis ergo per fidem vel observantiam bonorum actuum lumbis nostris, per ducatum Evangelii pergamus itinera ejus; ut mereamur eum, qui nos in regnum suum vocavit, videre: in cujus regni tabernaculo si volumus habitare, nisi illuc bonis actibus curratur, minime pervenitur. Sed interrogemus cum Propheta Dominum, dicentes ei: *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? (Psal. cxiv)*. Post hanc interrogationem, fratres, audiamus contra nos Dominum iterum respondentem et ostendentem nobis viam ipsius tabernaculi, dicendo: *Qui ingreditur sine macula, qui loquitur veritatem in corde suo; qui non egit dolum in lingua sua; qui non fecit proximo suo malum; qui reprobum non accepit adversus proximum suum (Ibid.)*: qui malignum diabolum aliqua suadentem sibi cum ipsa suasionem a conspectibus cordis sui respuens, deduxit ad nihilum, et parvulos cogitatus ejus tenuit, et allisit ad Christum petram. Qui timentes Dominum, de bona observantia sua non se reddunt elatos; sed ipsa in se bona non a se posse, sed a Domino fieri æstimantes, operantem in se Dominum magnificent, illud cum Propheta dicentes: *Non nobis, Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam (Psal. cxiii)*. Nec Paulus apostolus de prædicatione sibi aliqua imputavit, dicens: *Gratia Dei sum id quod sum (I Cor. xv)*. Et iterum dicit ipse: *Si gloriari oportet, non expedit mihi (II Cor. xii)*. Ergo subsequitur Dominus viam vitæ beatæ per monita sua dicens: *Qui jurat proximo suo, et non decipit eum; qui pecuniam suam non dedit ad usuram, qui munera super innocentes non accepit (Psal. xiv)*. Et subsequitur nobis Dominus in Evangelio dicens: *Qui audit hæc verba mea, et facit ea, non movebitur in æternum (Matth. vii)*. Et nos interrogemus eum, dicentes: Quomodo, Domine, non movebitur in æternum? Respondit nobis iterum Dominus: *Quomodo? quia similabo eum viro sapienti, qui edificavit domum suam supra petram. Venerunt flumina, flaverunt venti et impeerunt in domum illam, et non cecidit; fundata enim erat super penam (Ibid.)*.

Hæc complens Dominus tacet, spectans nos quoti-
dianis sanctis suis mōnitis factis nos respondere de-
bere, ideo quotidie nobis propter emendationem
malorum hujus vitæ dies ad inducias relaxantur,
dicente Apostolo. *An nescitis quia patientia Dei ad
pœnitentiam nos adducit? (Rom. 11.)* Nam pius Domi-
nus dicit: *Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur
et vivat (Ezech. xxxiii).* Cum ergo interrogassemus
Dominum, fratres, de habitatore tabernaculi ejus,
audivimus habitandi præceptum; sed si compleamus
habitatoris officium. Ergo præparanda sunt corda
nostra et corpora sanctæ præceptorum obedientiæ
militanda: et quod minus habet in nos natura pos-

sibile, rogemus Dominum, ut gratiæ suæ jubeat no-
bis adiutorium ministrare. Et si fugientes gehennæ
pœnam ad vitam volumus perpetuam pervenire,
dum adhuc vacat, et in corpore sumus, et hæc om-
nia per hanc lucis vitam vacat implere, currendum
et agendum est modo, quod in perpetuo nobis expedi-
at. Constituenda est ergo a nobis Dominici schola
servitii, ut ab ipsius nunquam magisterio disceden-
tes, et in hujus doctrina usque ad mortem in mona-
sterio perseverantes, passionibus Christi per patientiam
mereamur esse participes, ut et regni ejus
Dominus nos faciat coheredes.

INCIPIT DE GENERIBUS,

VEL POTIUS DE ACTU ET VITA MONACHORUM IN COENOBIIIS.

CAPUT PRIMUM.

De quatuor generibus monachorum.

Monachorum quatuor esse genera manifestum est:
Primum cœnobarum, hoc est, monasteriale, mili-
tans sub regula vel abbate. Deinde secundum genus
est anachoretarum, id est, eremitarum; horum qui
non conversionis fervore novitio, sed monasterii
probatione diuturna, didicerunt contra diabolum mul-
torum solatio jam docti pugnare, et bene instructi
fraterna ex acie ad singularem pugnam eremi, secuti
jam sine consolatione alterius, sola manu, vel bra-
chio contra vitia carnis vel cogitationum cum Deo et
spiritu repugnare sufficiunt. Tertium vero mona-
chorum deterrimum genus est sarabaitarum, quod
melius adhuc laicum dixissem; si me propositi sancti
non impediret tonsura: qui nulla regula approbati,
et experientia magistra, sicut aurum fornacis; sed
in plumbi natura mollii, adhuc factiservantes sæculo
fidem, mentiri Deo per tonsuram noscuntur. Qui bini
aut terni, aut certe singuli, sine pastore non Dominicis,
sed suis inclusi ovilibus, pro lege eis est desideriorum
voluptas: cum quidquid putaverint, vel elegerint, hoc
dicunt sanctum; et quod noluerint, hoc putant non
licere: et dum in proprio arbitrio quærunt habere
cellas, arcellas et recellas, ignorant quia perdunt
suas animellas. Simul et ii, qui nuper conversi immoderato
fervore eremum putant esse quietem, et non
putantes insidiari et nocere diabolum, singularem
cum eo pugnam indocti et securi invadunt, sine
dubio inducti lupi faucibus occursuri. Quartum vero
genus est monachorum nec nominandum; quod
melius tacere, quam de talibus aliquid dicere, quod
genus nominatur gyrovagum: qui totam vitam suam
per diversas provincias ternis aut quaternis diebus
per diversorum cellas et monasteria hospites;
cum pro hospitem adventu a diversis volunt quotidie
noviter suscipi; et pro gaudio supervenientium ex-
quisita sibi pulmentaria apparari, et animantia pul-
lorum sibi curant quotidie a diversis hospitebus pro
adventu cultello occidi, gravare se ita diversos non

credunt, commutando quotidie hospites, pro ad-
ventu novitatis sub importuna charitate diversos
cogant sibi præparare diversa, et velut ab invito a
diversis hospitebus exigentes præceptum Apostoli,
in quo dicit: *Hospitalitatem sectantes (Rom. xii):*
per occasionem præcepti cum inquietos sibi pedes
post viam fomentari expostulant, per occasionem
itineris intestinas suas latiori cœna vel prandio in-
quinatas, infinitis poculis magis quam pedes desi-
derent. Et post exinanitam a famelico hospite
mensam, et miculas ipsas panis post viam deteras,
sitim suam sine verecundia hospiti ingerentes, si
calix hoc casu defuerit, rogatur hosies in ipsa pa-
tella ut misceat. Et postquam ex utraque parte
nimietate cibi et potus percalcati usque ad vomitum
fuerint, totum laboriosæ vitæ imputant, quod gula
lucravit: et antequam novus lectus lassatum magis a
potionibus, vel ab escis quam a via, hospitem susci-
pat, laborem suæ vitæ pro magno hospites enar-
rantes, dum mercedem repausationis largioribus
pulmentariis, et infinitis poculis hospitem sibi cogunt
largire, rationem erroris sui per peregrinationem, et
captivitatem celando excusant, et mox de vicinis
monachis aut monasterii positione interrogant; ubi
cum inde levaverint, ponant vel applicant velut lassi.
Et quasi quibusdam universus clausus sit mundus, et
ex toto eos nec loca, nec silvæ, nec latus ipse Ægypti
eremus capiat, nec universa monasteria ad servitium
Dei eos suscipiant; et eos, ut diximus, totus mun-
dus non capiat: inde se dicunt juste errare, et ex
toto locum repausationis, et refrigerium animæ, et
integram se observationem disciplinæ nusquam posse
invenire. Quasi dicant se ita multum sapientes, ut
totum ipsi soli displiceat, quidquid Deo et hominibus
placet. Ideoque magis eligunt ambulare, et noviter
per diversos quotidie hospites mutatas et varias
refectiones, et per occasionem sitientes viæ repro-
pinata pocula sumunt. Hoc ergo agunt, ut gulæ suæ
magis quotidie peregrinari videantur quam animæ.
Et cum eis post biduum ad unum hospitem apparatus

ipso in pulmentariis jam minuendo subducitur; et mane alla die facta, cum non ad refectionem coquendam, sed ad laborem cellulae suae viderint hospitem occupari; mox queri sibi alium hospitem placet. Et adhuc non venit, et jam vadit. Tunc vale festinant avaro jam hospiti dicere: et cum migrare de tali hospitali satagent, orare post egressum suum hospitem postulant. Sic festinant, quasi ab aliquo impellantur; quasi eos jam expectent aliorum hospitem prandia preparata. Et non longe ab ipso monasterio, si invenerint cellulam monachi, repauescentes dicunt se porro a sinibus advenire Italiae: et noviter aliquid de peregrinatione, aut de captivitate, et ipsi hospiti quasi humili et inclinato capite mentientes, cum pro pietate longi itineris cogunt pii hospitis totam paupertatem in cacabis et in mensa exinaniri: sine dubio et ipse hospes nudus et a gluttonibus exinanitus post biduum relinquendus. Et cum post triduum et ipse, et cella ejus, et mores, et ejus multiplicaverit disciplina: et cum subducta eis post biduum ab eo minus exhibuerit mensa, mox et ipse reconsignare bisaccias cogitur, quas diversorum hospitem jam panes tosti impleverant: cum in diversorum hospitalis, in mensis recentes sumant, illos servatos cogunt per avaritiam mucidare. Ergo postquam eis bisacciae consignantur, mox et de pastora miser asinus revocatur, cui post recentes vie labores misero pastura placuerat, si domino ejus hospitale non displicisset in biduo: et noviter restratus, et diversis tunicis et cuculis resarcinatus, quas aut importunitas a diversis exegerat, aut inventa occasio fraudis diversos hospites nudaverat, et ut alios petant, fingunt se pannos advestiri: et vale et ipsi hospiti dicentes, adhuc non venerunt, et jam vadunt, cum ad alia jam hospitalia in animo invitantur. Ceditur, pungitur, ustulatur, lordicat miser asellus; et non vadit: vapulant aures ejus, postquam clunes defecerint. Ideo miser perociditur, et manibus lassus impingitur; quia festinatur et sagagitur, ut ad a terius monasterii prandium occurratur. Et cum pervenerint ad alterius monasterii aut monachi regias, ita hilari et clamosa voce de foris, Benedicite, clamant; et quasi jam illum calicem in manum acceperint, quem mox ingressi monasterium pro siti sunt petiuri: et intrantes regias, adhuc non remanenti et suscepti, excarriant; et quasi pro aliquo debito, aut ex alicujus delegatione ibi adveniant, ante intus bisacciae porriguntur, quam ipse hospes suscipitur. Et non prius ad oratorium festinatur, nisi pro labore desiderandi vini per occasione viaticae sitis: ut tu pro charitate hospiti vinum porrigas, ab illo sic mane aqua exposcitur. Hi enim tales cum ipsi jejunia ambulando ignorant, et ad quoscunque supervenerint jejuantes, aut pro superventu hospitali cogunt eos jejunia frangere; aut non erubescunt sua voce eis hoc dicere, magis eos propter avaritiam jejunare, ut non hospitem velint recreare post viam; et per vagam suae consuetudinis gulam cogunt perseverantium jejunia violari: cum illi la-

A horioso itineri imputant quod quid praesumunt, et nesciunt, quia ut eis non liceat jejunare, aut abstinere, aut aliquo nesciant aliquando loco stare, non eos aliqua ambulare compellit necessitas, sed gula cogit voluntas: cum securi et supervenientes alieni laboris querant panes comedere, et diversorum lectis peregrinis straminibus sudores suos amant abstergere. In quibus straminibus cum indigesti praecrapula cibi et potus cupiunt satisfacere somno; vel cum quidam occupatione guloae ambulationis, Psalmos aliquando neglexerint meditari, ipsorum ore respondent, se lassissimos post viam ossibus non posse de lectulo surgere, cum visi fuerint sani in mensa serotina manducare. Mox matutinorum expleto opere Dei surgunt velut gementes et lassissimi. Sic primo mane calefacti mero, petito panis fragmento ficti aegroti succos desiderantes; monasteria ipsa aut cellulas false exeunt, lordicando de ficta infirmitate, absconse securi, quod sanitatis gressus sint ab ipso limine reformantes. Nam sibi volunt sub imperio monasterii abbatem de omnibus necessariis cogitare, vel ipsi acubi suo viventes arbitrio facta cellula persistendo, vel ipsi sibi necessaria vitae debuerant cogitare. Et si nostra illis displicet vita, vel suam nobis ostenderent formam. Unde nunquam persistentes acti sunt quotidie ambulando mendicare, sudare et gemere; quam uno loco stando laborare, et vivere: et quotidie noviter diversorum cellas ut humiles intrent hospites; solo capite inclinati: deinde superbi et velut ingrati post biduum migraturi, et veluti quibus diversorum vita et actus, et omnium monasteriorum disciplina non placeat, eligunt magis ambulare, quam sistere. Qui per diversa semper vagando ignorant apud quem tedia sua suscipiant: et quod est ultimum, nesciunt ubi suam constituent sepulturam. Unde ergo magnum existimantes primum genus coenobitarum, cujus militia vel probatio voluntas est Dei, ad ipsorum regulam revertamur.

Fratres, clamant nobis quotidie Dominus dicens: *Convertimini ad me, et ego convertar ad vos* (Zach. i). Conversio ergo nostra ad Deum, fratres, non aliud est nisi a malis reversio, dicente Scriptura: *Diverse a malo, et fac bonum* (Psal. xxx). A quibus autem malis cum avertimur, Dominum intuemur; et ille nos statim suo illuminans vultu, donans nobis adjutorium suum, mox gratiam suam petentibus tribuit, quarentibus ostendit, pulsantibus patefacit. Haec tria Domini dona concessa ipsis conveniunt, qui Dei voluerint, non suam facere voluntatem. Quia aliud nobis Dominus in spiritu imperat, aliud caro cogit in anima: et quis a quo victus fuerit, ipsius et servus est. Ecclesiae suae namque Dominus secundum Trinitatis nomen tres gradus doctrinae constituit; primum prophetarum, apostolorum secundum, doctorum tertium: sub quorum imperio vel doctrina Christi regerentur Ecclesiae et scholae; ut pastorum vice sanctis ovis divinas oves et cludant et doceant, dicente Domino per

Isaia prophetam : *Dabo vobis pastores secundum cor meum , et pascent vos pascentes cum disciplina* (Joan. xv), et ipso Domino dicente : *Simon Joannis, pasce oves meas : docentes eas servare ea quæ mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi* (Matth. xxviii). Idemque omnes, quibus adhuc insipientia mater est, expedit sub unius esse potestate majoris : ut doctoris arbitrio ambulantes, iter voluntatis propriæ discant nescire. Per doctorem enim nobis imperat Dominus : quia, sicut dixit superius, cum ipsis doctoribus est semper omnibus usque ad consummationem sæculi : sine dubio non aliud, nisi nos ædificaturns per eos, dicente ipso Domino discipulis suis, doctoribus nostris : *Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit me spernit* (Matth. x). Ergo si quæ a doctoribus audivimus, et facimus, non jam quæ volumus exerceamus : ut in die iudicii nihil habeat in nobis quod secum diabolus vindicet in gehennam, quia in nobis hoc semper egit Dominus, quod iudicaret ad gloriam.

CAPUT II.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualis debeat esse abbas ?

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Abbas, qui præesse dignus est monasterio, semper meminere debet quod dicitur, et nomen majoris factis implere. Christi enim agere creditur vices in monasterio, quando ipsius vocatur pronomine, dicente Apostolo : *Sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Domino, Abba pater* (Rom. viii). Ideoque hic abbas nihil extra præceptum Domini, quod absit, debet aut docere, aut constituere, aut jubere : ut iussio ejus, vel monitio, sive doctrina fermentum divinæ justitiæ in discipulorum mentibus conspergatur. Memor semper abbas, quia doctrinæ suæ, vel discipulorum obedientiæ, amborum rerum in tremendo iudicio Domini faciendæ erit discussio. Et sciat abbas culpæ pastoris incumbere, quidquid in ovibus paterfamilias utilitatis minus potuerit invenire. Tandem iterum erit liber, ut si inquieto vel inobedienti gregi pastoris fuerit omnis diligentia attributa, et morbidis earum actibus universa fuerit cura exhibita, pastor eorum in iudicio Domini absolutus dicat cum Propheta Domino : *Non abscondi in corde meo veritatem tuam ; et salutare tuum dixi : Ipsi autem contemnentes spreverunt me* (Psal. xxxix ; Isai. i). Et tunc demum inobedientibus curæ suæ ovibus poena sit eis prævalens ipsa mors. Ergo cum aliquis suscipit nomen abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis : id est, omnia bona et sancta factis amplius quam verbis ostendere ; quomodo intelligentibus discipulis mandata Domini proponat ; duris corde vero et simplicibus factis suis divina præcepta monstret. Omnia vero quæ discipulis docuerit esse contraria, in se factis indicet non agenda : *Ne aliis prædicans ipse reprobus inveniatur* (I Cor. ix) ; ne quando illi dicat Deus peccanti : *Quare vero tu enarras justitias meas, et sumpsisti testamentum meum per os*

tuum ? Tu vero odisti disciplinam (Psal. xlii, Matth. vii). Et qui in fratris tui oculo festucam videbas, in tuo trabem non vidisti ? Non ab eo persona in monasterio discernatur ; non unus plus ametur quam alius ; nisi quem in bonis actibus invenierit meliorem. Non convertenti servo pro merito nationis præponatur ingenuus. Quare ? quia servus sive liber omnes in Christo unum sumus ; et sub uno Domino æqualem servitii militiam bajulamus. *Quia non est apud Deum personarum acceptio* (I Cor. xii ; Rom. ii). Solummodo in hac parte apud Deum discernimur, si ab aliis meliores factis inveniamur. Et tamen ut ostendat Deus circa omnes pietatis suæ clementiam, pariter jubet elementa, vel terram justis vel peccatoribus famulari æqualiter. Ergo æqualis sit ab eo omnibus charitas ; una præbeatur in omnibus disciplina. In doctrina sua namque abbas apostolicam debet illam semper formam servare, in qua dicit : *Argue, obsecra, increpa* (I Tim. ii) : id est, miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum magistri, piæ patris ostendat affectum ; id est, indisciplinatus et inquietus debet arguere : obediens et mites, et patientissimos, ut in melius proficiant, obsecrare : negligentes et contemnentis ut increpet admonemus. Humilitatis vero talem in se eis formam debet ostendere, qualem Dominus contententibus de gradu fortiori apostolis demonstravit ; id est, cum apprehensa manu infanctem in medio eorum deduxisset, dixit : *Qui vult esse inter vos fortior, sit talis* (Matth. xviii). Ideoque quid abbas discipulis pro Deo agendum injunxerit, impleat factis, et tradens omnia ordinationis suæ protelo sequantur membra, qua duxerit caput. Charitatem vero vel gratiam talem debet circa omnes fratres habere, ut nullum alii præferens, omnibus discipulis vel filiis suis amborum parentum in se nomen exhibeat : matrem, eis suam præbens equaliter charitatem : patrem, se eis mensurata pietate ostendat. Meminisse debet abbas semper quod dicitur. Quia cui plus creditur, plus ab eo exigitur : et sciat, quia qui suscepit animas regendas, parat se ad rationes reddendas. Et quantum sub cura sua fratrum habere sciverit numerum, agnoscat pro certo, quia in die iudicii ipsarum omnium animarum tantas est redditurus Domino rationes ; sine dubio addita et sua : quia ut fratres in monasterio propriam non agerent voluntatem, hujus semper iussionibus omni obedientia militarunt. Quia cum discussi fuerint de omnibus actibus suis, dicturi sunt in iudicio Domino, omnia facta sua per obedientiam a iussione impleta esse magistri. Ideoque debet semper cautus esse magister, ut omnia quæ imperat, omnia quæ docet, omnia quæ emendat, de præceptis Dei, justitia dictante, monstrentur, quæ futuro iudicio non condemnentur ; timens semper futuram discussionem pastor de creditis ovibus. Quia et cum de alienis ratiociniis cavet, redditur de suis sollicitus ; et cum de monitionibus suis emendationes aliis subministrat, ipse efficitur a vitiis emendatus.

Quidquid vero abbas pro utilitate monasterii agere aut facere voluerit, cum consilio fratrum agat: et convocatis omnibus fratribus de utilitate monasterii tractetur communiter: ita tamen non libero aut invito fratre aut invito suæ pietatis arbitrio, sed jussione et imperio abbatis eligendis forte consiliis applicentur. Nam ideo omnium queratur consilium, quia quot homines, tot sunt pro diversitate interdum sententiarum: ne forte, a quo non speratur, melius subito detur consilium, et communi utilitati hoc magis proficiat: et de multis consiliis quod eligatur facile invenitur. Quod si de omnibus nullus aptum poterit dare consilium, tunc abbas, reddita ratione consilii sui, constituat quod vult. Et justum est ut membra caput sequantur. Ideo omnes fratres diximus ad consilium debere vocari; sed in sententiam monasterii: quia res monasterii omnium est, et nullius est. Ideo omnium, quia proficiendo successionem quandoque in monasterio vicibus de se fratres expectant: ideo nullius, quia nihil in monasterio aliquid sibi a fratribus peculiariter vindicatur. Et nullus suo aliquid constituit ut faciat arbitrio, sed omnes sub imperio degunt abbatis. Qui ergo abbas sanctæ hujus artis sit artifex, non sibi ipsius artis, sed Domino assignans ministerium, cujus in nobis gratia fabricatum, quidquid a nobis sancte perficitur: quæ ars doceri et disci debet in monasterii officina et exerceri, prout cum spiritalibus ferramentis.

CAPUT III.

INTERROGATIO DISCIPULI SEQUENTIS.

Quæ est ars sancta, quam docere debet abbas discipulos in monasterio?

RESPONDET DOMINUS P. R. MAGISTRUM.

Quæ hæc est ars sancta? primo credere, confiteri et timere Deum Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, unum Deum in Trinitate, et trinum in unitate; triunum in una deitate, solum et unum in trina majestatis potentia. Ergo hunc ex toto corde et ex tota anima diligere, et proximum tanquam seipsum. Deinde non occidere, non adulterare, non facere furtum, non concupiscere, non falsum testimonium dicere; honorare patrem et matrem: et quod sibi quis non vult fieri, alii ne faciat. Abnegare semetipsum, ut sequatur Christum; corpus pro anima castigare, delicias fugere, jejunium amare, pauperes recreare, nudum vestire, infirmum visitare, mortuum sepelire, in tribulatione subvenire, dolentem consolari, mutuum dare indigenti: a sæculi actibus se facere alienum: nihil amori Christi præponere, iam non perficere; iracundiæ tempus non reservare; dolum in corde non tenere; de conscientia pacem falsam non dare, fratri fidem servare; non amare detrahere; promissum complere, et non decipere. charitatem non derelinquere; non amare jurare, ne forte perjeret; veritatem ex corde et ore proferre; malum pro malo non reddere; injurias non facere, sed et factas patienter sufferre; inimicos plusquam amicos diligere; maledicentes se non remaledicere,

sed magis benedicere; persecutionem pro justitia sustinere, non esse superbum, non violentum, non multum edacem, non somnolentum, non pigrum, non murmuriosum, spem suam Deo committere: bonum aliquid in se cum viderit, a Deo factum magis quam a se existimet; malum a se factum judicet, et sibi et diabolo imputet: desideria sua a Deo perfici optare: substantiam suam non in solo labore manuum suarum, sed plus a Deo sperare: diem judicii timere, gehennam expavescere: vitam æternam et Jerusalem sanctam desiderare: mortem quotidie ante oculos suspectam habere: actus vitæ suæ omni hora custodire: in quovis loco a Deo se respici pro certo scire; cogitationes malas cordi suo advenientes ad Christum mox allidere debere: os suum a malo vel prævo eloquio custodire; multum loqui non amare; verba vana aut risui apta non ex toto loqui; risum multum aut excussum non amare; lectiones sanctas libenter audire; orationi frequenter incumbere; mala sua præterita cum lacrymis vel gemitu Deo confiteri in oratione quotidie: de ipsis malis de cætero emendare: desideria carnis non perficere: voluntatem propriam non audire: obedientiam admonitione abbatis parere: non cupere dici se sanctum antequam sit, sed prius esse quod verius dicatur, et sic dici debere. Præcepta Dei factis quotidie adimplere; castitatem amare; nullum odire; zelum non habere; invidiam non exercere; contentionem non amare: ante solis occasum cum inimico redire in gratiam; omnibus bonis ex toto corde obedire; et de Deo nunquam desperare.

Ecce hæc ars est sancta, quam ferramentis debemus spiritalibus operari: quæ ars sancta cum fuerit a vobis die noctuque incessabiliter adimpleta, et cum unusquisque in diem judicii Domino Deo futurorum et factorum suorum opera signaverit, tunc hæc ars, quæ ex Dei voluntate descendit, cum a nobis perfecta et inculpabiliter Domino fuerit in die judicii reconsignata, illa merces nobis a Domino repensetur, quam nobis fidelis Dominus promittit, quæ præparatur sanctis, et Deum timentibus, et hæc præcepta factis implentibus; habitandi in perpetuo terram, septies argento lucidiorem: de cujus camera cæli non istius solis vel lunæ, non stellarum candor, sed ipsius Dei perpetua majestas lucebit. In cujus terræ fulgore mellis et lactis, vini et olei flumina in æternum currentia præparantur. In quorum ripis diversarum fructus arborum varicos et divinos duodecies in annum nascentes, non cultura hominis, sed abundantia Deitatis, qui non fame delectant ad vescendum, vel esurie appetantur ad manducandum, sed postquam oculi nostri ipso visu fuerint saginati, insuper unicuique hoc sapit in os quo fuerit delectatus. Sonant ibidem jugiter super ripas illorum fluminum posita organa hymnorum: quæ ad laudem regis ab angelis psallentibus simul sanctis archangelis decantantur: quarum dulcedine vocum ita sanctorum delectantur auditus, ut ipsa modulatione canoris nimia delectatione garrula mens plus

libeat exsultare : cum in duplici fulgore cœli terræ-
que diviniter radiantis, in ipso candore terreni lumi-
nis ornata auro vel gemmis Jerusalem civitas diver-
sarum margaritarum rutilatione coruscet. Cujus
muri vel portæ, plateæ, vel vici canoræ vocis suavi
modulamine personant Alleluia. In qua exultatione
sancti in imagine cœlesti fulgentes, gaudebunt se
de perditione sæculi liberatos, has divitias cœlestes a
Deo in perpetuum meruisse. Unde quo tramite ad
talia perveniendum sit, ad textum superioris pagi-
næ recitamus.

CAPUT IV.

INTERROGATIO DISCIPULI CONSEQUENTER.

*Quæ sunt ferramenta spiritalia, cum quibus operari
possimus artem divinam ?*

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Quæ ? fides, spes, charitas, pax, gaudium, man-
suetudo, humilitas, obedientia, taciturnitas; præ
omnibus castitas corporum, conscientia simplex,
abstinentia, puritas, simplicitas, benignitas, honi-
tas, misericordia; præ omnibus pietas, temperantia,
vigilantia, sobrietas, justitia, æquitas, veritas, dile-
ctio, mensura, modus, et perseverantia usque in
finem.

CAPUT V.

INTERROGATIO DISCIPULI.

*Quæ est materies vel causa malorum, quæ in fornace
timoris Dei excoqui debet ? Vel quæ est ærugo, vel
sordidatio vitiorum, quam de nobis decet tima ju-
stitiæ mundare ?*

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cavenda nobis vitia hæc sunt : Primo superbia,
deinde inobedientia, multiloquium, falsitas, avaritia,
cupiditas, zelus, invidia, iniquitas, odium, inimicitia,
ira, rixa, contentio, fornicatio, ebrietas, voracitas,
murmuratio, impietas, injustitia, pigritia, furtum,
detractio, scurrilitas, levitas, immunditia, vanilo-
quium, risus multus, vel excessus; subsannatio,
concupiscentia, dolus, ambitio, vacatio. Hæc omnia
non sunt a Deo, sed opera sunt diaboli : quæ in die
iudicii a Deo meritum suum, perpetui ignis gehen-
nam, merentur.

CAPUT VI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

*Quæ est officina divinæ artis, vel operatio spiritalium
ferramentorum ?*

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Officina vero monasterium est; in qua ferramenta
cordis in corporis clausura reposita opus divinæ
artis diligenti custodia perseverando operari potest.

CAPUT VII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De obedientia discipuli, qualis debeat esse.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Primus humilitatis gradus est obedientia sine
mora. Sed hæc forma paucis convenit, et perfectis;
his, qui nihil sibi a Christo charius aliquid æsti-
mantur propter servitium sanctum quod professi
sunt, vel propter metum gehennæ, vel divitias vitæ

æternæ, mox ut aliquid imperatum a majore audie-
riat, moram pati nesciunt in sequendo. De quibus
Dominus dicit : *Obediuit auris obediuit mihi (Psal.
xvii)*. Et item dicit doctoribus : *Qui vos audit, me
audit (Matth. x)*. Ergo hi tales relinquentes statim
quæ sua sunt, et voluntatem propriam deserentes,
mox ex occupatis manibus, et quod agebant imper-
fectum relinquentes, vicino obedientiæ pede ju-
bentis vocem factis sequuntur : et veluti uno mo-
mento prædicta magistri jussio, et perfecta discipuli
opera in velocitate timoris Dei ambæ res commu-
niter citius explicantur. Sed hæc paucorum perfe-
ctorumque forma, infirmorum, et pigrorum animos
in desperatione sua satis non reddat attonitos, sed
moneat imitandos non considerantes in nobis di-
versa esse vasa flebilis, eum multum in diversis
pigritiæ contulit tarda natura. Nam quorundam ad-
ditus noscuntur surdo stupore hebescere, quorundam
etiam animos fusione subita in silvosis cogitationibus
cernimus aberrare. Ideoque remissius distractionem
obedientiæ in doctoribus relaxamus, ut combinata
præceptione discipulis et jussionem suam magistrum
non pigeat repetere, secundum testimonium Domini,
qui vocavit, *Abraham, Abraham (Gen. xii)*. Quæ
ergo repetitio manifestat nobis Dominum ostendisse,
non posse sufficere unam vocem auditui. Nam in
ipsis interrogacionibus repetita magistri vox repræ-
batur discipulis. Secunda ideo interrogatio non re-
spondentibus juste indulgetur, ut prima adhuc discipuli
taciturnitas non reatui, sed reservatæ magistro re-
verentiæ custodia deputetur. In qua reverentia utilis
discipulus tarde creditur frangere taciturnitatem,
quam continet; ut non ad interrogationem tuam
mox præceps in lingua suis te responsis occupet
prius. In præceptionibus vero ideo magistri jussio
repetitur, ut quamvis tardi aut negligentes sint au-
ditores, cum secundo eis dicta primitus repetuntur,
usque adeo dignum est, ut secunda jam obedientibus
factis mora rumpatur. Si vero tertia, quæ absit et
contingat, in discipulis obedientiæ mora fuerit, culpa
contumaciæ reatui deputetur. Nam et illud de dua-
bus vitis congrue hic et convenienter taxandum
est (*Matth. xvii*) : id est, latam, quæ ducit ad mor-
tem; et aretam, quæ ducit ad vitam. In quibus
duabus vitis diversorum hominum obedientiæ gra-
diuntur : id est, per latam viam sæcularium, et sara-
baitarum, et gyrovagorum monachorum : qui aut
singuli, bini et terni sine majore ipsi sibi æqua-
liter viventes, et voluntarie ambulantes, et pro
alterno imperio quicquid placuerit sibi, vicibus in-
vicem imperantes, et quæ voluerint peculiariter in
se defendentes : cum in proprio unusquisque consilio
non vult se vinci, scandalum sibi tales nunquam fa-
ciant esse absentem. Mox post studiosam litem male
congregati, a se invicem separantes, et sicut grex
sine pastore oberrans, per diversa dispersus, sine
dubio lupi faucibus occurrurus; providentes sibi,
non Deo, sed proprio arbitrio novas iterato cellas,
et de se solo sibi soli abbatis nomina imponentes.

monasteria videas plura esse quam monachos. In hoc enim via lata a talibus creditur ambulari, cum in nomine monachi communi more viventes, cum laicis solo tonsuræ habitu separati, obedientias suas magis desideriis subministrant, quam Deo; et suo iudicio putant sibi licere, quæ mala sunt: et quidquid voverint, hoc dicunt sanctum, et quod noluerint, hoc putant non licere. Et acceptum ducentes, ut cogitationibus suis corpori eorum magis provideatur, quam animæ; id est, victum, vestitum, et calcearium magis sibi melius ipsi posse cogitare, quam alium: nam de futuris ratiociniis animæ negligendo ita se reddunt securos, ut sine majorum probationibus sub proprio arbitrio militantes, credant se omnem legem et iustitiam Dei perfecte in cellula operari. Nam si forte supervenientium quorundam majorum cum emendationum quædam eis monita ministrantur, et inutilis eis docetur talis solitaria dispositio habitandi, mox eis displicet cum ipsa doctoris persona consilium; et statim non in consentiendo ei, vel in sequendo eum emendationem promittunt; sed respondent, se vivere debere simpliciter: nescientes illud quod dixit Propheta: *Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in voluntatibus suis* (Psal. xiii). Et illud testimonium Salomonis, quod dicit: *Sunt viæ quæ videntur hominibus rectæ, quarum finis usque ad profundum inferni demergit* (Prov. iv). Ideo enim via lata a talibus ambulatur, quia quocumque eos desideriorum duxerit pes, mox assensu sequuntur: et quidquid concupierint, concupiscentiæ eorum illico paratis-inus servit effectus; et novos sibi licentiæ calles, vel ut liberi sine magistro arbitrii facientes, viam vitæ suæ illicitis voluptatum diversi atibus delectant; et quocumque etiam delectationes voluerint progredi, licentes et patulos sibi præbeant gressus: illud semper scire nolentes, quia homini creato mors iuxta introitum delectationis posita sit (Eccli. xviii). Et quod eis dictum sit: *Postconcupiscentias tuas non eas, et a voluntatibus tuis averte* (Ibid.); surdo auditu pertranseunt. E contrario, quibus vero ad vitam æternam ambulandi amor incumbit, ideo angustam viam arripiunt, ut non suo arbitrio viventes, vel desideriis suis, et voluntatibus obedientes, sed ambulantes alieno iudicio, et imperio, non solum in supradictis desideriis suis et voluntatibus coarctantur, et facere suum nolunt, cum possunt, arbitrium; sed etiam alieno se imperio subdunt, et in cœnabiis degentes abbatem sibi præesse desiderant. Et sine dubio hi tales illam Domini imitantur sententiam, quæ dicit: *Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui me misit* (Joan. vi). Et proprium non facientes arbitrium, abnegantes propter Christum semetipsos, sequuntur Deum, quocumque abbatibus præceptio duxerit. Et non solum de temporalibus necessariis, id est, victum, vestitum, et calcearium non coguntur sibi sub abbatibus sollicitudine cogitare; sed et de futuris suis ratiociniis animæ solam in omnibus præceptori obedientiam ministrando, de cæteris utilitatibus suis, tam corporis

quam animæ, redduntur securi. Quia sive bene, sive male, pastori incumbit quod in ovis exercetur; et illum tanget in discussionis iudicio rationem reddere, qui imperat, non qui imperata perficit, sive bona sive mala. Ideo enim via arguta a talibus creditur ambulari, quia propria in eis desideria minime adimplentur: et non quod volunt perficiunt, sed alieni iudicii jugum trahentes, quo ire delectationibus suis voluerint, repelluntur; et a magistro eis quod agere aut facere denegatur. Amaricatur voluntati eorum quotidie in monasterio pro Domino, et ad probationem quæque injuncta fuerint, sustinent velut in martyrio patienter; sine dubio illud Domino cum propheta dicturi in monasterio: *Propter te morte afficimur tota die; æstimati sumus ut oves occisionis* (Psal. xliiii). Et item dicturi postea in iudicio Domino: *Probasti nos, Deus, igne nos examinasti, sicut examinatur argentum, induxisti nos in laqueum. posuisti tribulationes in dorso nostro, imposuisti homines super capita nostra* (Ibid. lxxvi). Cum ergo dicunt: *Imposuisti homines super capita nostra*, noscuntur habere super se debere majorem constitutum vice Dei, quem in monasterio timeant. Et subsequentes testimonium convenienter item Domino dicent in illo jam saculo: *Transivimus per ignem et aquam, et induxisti nos in refrigerium* (Ibid.); hoc est, transivimus per amaricationes voluptatum nostrarum, et servitio obedientiæ pervenimus ad tuæ refrigerium pietatis. Sed hæc ipsa obedientia tunc acceptabilis erit Deo, et dulcis hominibus, si quod jubetur non tepide, non tarde, vel cum murmuratione, vel cum responso nolentis efficiatur. Quia obedientia, quæ majoribus præbetur, Deo datur. Sicut dicit Dominus doctoribus nostris: *Qui vos audit, me audit* (Matth. x). Et alibi dicit: *Obediunt auris obedivit mihi* (Psal. xvii). Ergo ipsa obedientia, cum bono animo a discipulis præbeatur; quia hilarem datorem diligit Deus (II Cor. ix). Nam si cum malo animo discipulus obedit, non solum nobis ore, sed et Deo de corde impropere, quod malo animo facit. Et quamvis impleat, quod eis fuerit imperatum; tamen acceptum jam non erit Deo, qui cor ejus respicit murmurantis: et quamvis faciat quod jubetur, tamen cum malo illud faciat animo, nullam de ipso facto mercedem Dominus imputabit: cum scrutans innox Deus corda ejus, triste facientis votum in eo invenit.

CAPUT VIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De taciturnitate discipulorum, et qualis et quanta debeat esse.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Humani generis machina nostrum est corpusculum: et cum sit mensura parvum, et in aliquantibus prolixis hominibus vix quinque a terra pedibus erigatur, o jactantiæ vanitas! omnis homo vivens in ipsa parvitate sua altitudinem cœli et latitudinem terre putat se sua sapientia mensurare. Unde scientes

nos ex li: no terræ esse vasa flebilis, et quasi quasdam A
 terræ glebas, ad parvum tempus erectas de terra, in suo sulco denuo recasuras; humiliat ergo tanquam de terra pulvis dicamus quod sumus: Ergo hæc caro corpusculi nostri quasi quedam domus est animorum; sic vitæ ministerio attributa, sicut servit gladio theca. Sedem vero ipsius animæ in cordis credimus radice fundatam: quæ radix duos in corpore supremos possidet ramos, et plus fragiles in peccato. Unum, in quo corporali ramo quasi per quasdam fenestras oculorum foraminibus de intus animam credimus respicere, et de intrinsecus concupiscentias suas ipsam semper intelligimus incitare. Alium ramum, in quo conceptos fetus cordis ipsa in nobis sonat parturiens per linguæ eloquium: ut per portam exiens oris occupet alienum auditum, et quidquid in nobis agitatur et movetur, anime est actus in corpore. Unde e contrario fit, ut migrante de ipso domicilio anima, totum in mortuo homine desit quod agebatur in vivo ab anima, quæ et mox sua terræ mortua reddita gleba, revertens in naturam terræ hominis terra, absconsoque homine in sepulcro, recooperta fossa in figura sua terra redeat pavimenti; ut similis tunc fuisse terra vivente agnoscat in homine, quæ animæ fuerat vigore erecta, et peregrina vitæ mutata ad tempus. Ideo anima a nobis migrante rigore stare non potest nostri corporis terra; sed cadens in naturam suam abscondit in sinu suo terra facturam, quam genuit. Ergo si hæc anima in nobis oculorum visum, oris eloquium, aurium agit auditum; et cupit propter futuram discussionem factoris sui, voluntati Dei obtemperare, et ejus dum vivit militare præceptis, claudat concupiscentiis suis oculorum fenestras, et humiliatos declinet in terram aspectus; ut mala non videat; et cum curvatus fuerit noster obtutus, ne quæcumque viderit anima concupiscat. Habet deinde anima nostra constitutam portam oris, et seram dentium, quam pravo claudat eloquio: ut non accuset anima factorem suum munificum sibi minime custodiam fabricasse; id est, cum promoverit a cordis radice aliquid in fratrem, et senserit se exterioris muri clausura; id est, oris et dentium sibi exitum denegari, revertens denuo ad radicem cordis, ibi pereat in abhorricatione sua, et ut parvulus allidatur ad petram, quam nascendo per linguam crescat ad pœnam. Alii vero rami corporis nostri, qui imperio cordis deserviunt, a peccato facile refrenantur; id est, tactus manuum, et gressus pedum: quia furem clausura catenæ, et homicidam timenda refrenant judicia, et fugacem retinet pedica. Ergo illa, quæ superius diximus, tria suprema cautius debent a fratribus custodiri: id est, cogitatio, eloquium, et aspectus. Cogitatio, ut mox captivaverit mentem mala cogitatio, signata statim a fratribus sua fronte, vel ipsum pectus, mox ac præcepta Christi suam convertat memoriam, et dicat sibi frater cum Propheta: *Memor sui Dei, et consolatus sum* (Psal. Lxvii). Et idem dicat: *A te scripiar a tentatione, et in Deo meo*

transgrediar murum (Psal. xvii). Si vero eloquio iracundo, aut pravo, aut vano, negligentia os armaverit, mox clauso ore et signato crucis sigillo in corde sibi loquatur, dicens cum Propheta: *Dixi custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam: obmutui, et humiliatus sum nimis, et silui a tonis*. His ostendit Propheta, si a bonis eloquiis propter taciturnitatem debet interdum taceri, quanto magis a malis verbis propter peccati pœnam debet cessari? Ergo quamvis de bonis et sanctis, et ædificationum eloquiis perfectis discipulis propter taciturnitatis gravitatem rara loquendi concedatur licentia, tamen ab aliis verbis non interrogati fratres tandiu in taciturnitate silescent, quandiu taciti frena oris eorum abbatibus interrogatione laxentur. Ideoque taciturnitas debet magnopere a fratribus custodiri: *Quia in multiloquio non effugitur peccatum* (Prov. x). Et ideo, *mors et vita in manus linguæ* (Ibid. x). Nam loqui et docere magistrum concedet, t. cere et audire discipulo convenit.

CAPUT IX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quo ordine tacentes fratres aliquas interrogationes faciant abbatibus.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum de malis tanquam de bonis eloquiis freno taciturnitatis constringuntur discipuli, et licentiæ eorum aditus præsentis magistri custodia observantur; cum necessariæ utilitati eorum aliquæ interrogationes advenerint adhuc clauso ore et signato tacitæ gravitatis sigillo, stantes ante majorem inclinato humilitatis capite, clausum in silentio os clave benedictionis aperiant. Quod si semel dictæ benedictioni ad postulandum eloquium adhuc non respondeat magistri pœmissio, iterato humilitationis capite, et benedictione sola iterum repetita, denuo ab abbate postuletur licentia. Quod si nec sic ab eo responsum fuerit, curvato item in humilitate discipulo, jam ipse frater se tunc demum removeat; ne aut nimius ei appareat, aut improbus, et suo operi redditus adhuc gerat personam tacentis; ut in ipsa humilitate taciturnitatis existimet semetipsum ideo indignum judicatum ad loquendum abbatibus iudicio; aut forte ad probationem inveniendæ humilitatis, putet sibi discipulus taciturnitatis ideo fuisse non apertam clausuram. Ideo enim ipsam solam benedictionem denuo diximus repetere; ut cum sola est, et sine alio eloquio, tamen reservata diu taciturnitas conservetur: cum denuo repetitur, et post ipsam mox a nolente disceditur, adhuc conservari probata humilitas sentiatur. Non ideo repetitio discipuli refertur magistro, ut non solum propter spiritalem probationem ad inveniendam humilitatem discipuli, dici possit tacere magister; sed ne et corporaliter per cogitatum animo occupatus, vultus ejus aliis cogitationibus obstupescent, vocem precantis discipuli surdis auribus prætermittat; et ne ipsam magistrum

per nimiam et importunam humilitatem in irâ cogat A vitium declinare; et importuna humilitas in impedimento scandalii deputetur. Ideo enim diximus post secundam suggestam benedictionem nolenti majori tertiam jam non repetere debere, sed mox discipulum exinde debere discedere, et cum ipsa taciturnitate opus laboris, quod faciebat, debere perficere. Hæc interrogatio benedictionis, quæ vix sola taciturnitate laxatur, cum inclinatione humiliati capitis a discipulis præbeatur; id est, in omni loco, per omnem horam; hæc est, in monasterio, in agro, in via, in horto, vel in quovis loco: ut nunquam desit menti nostræ memoria Dei, propter quem aguntur hæc omnia; ut cum forte aliquis ignarus, talem fratrem interrogaverit, dicens: quare tacitus et tristis es, et inclinato ambulas vultu? respondeat ei: quia fugio peccatum, et timeo Deum: et ut custodiam me ab omni quod odit Deus, ideo sum mihi sollicitus semper. Ad mensam vero sedentes, si interrogationes suas ablati voluerint intimare, ante benedictionem dictam cultelli aut cochlearii, aut panis percussura iudicium sit magistro discipuli postulantis eloquium. Hæc omnia animæ pro Deo necessaria: ideo substantiam taciturnitatis constituimus clausura servari; ut ab oblivione quis non decipiatur tam facile, et præcepte sit semper in lingua. Nam cum per clausuram oris taciturnitas continetur, diu tractetur, vel pergetur in corde, quod possit mundum et sine peccato de ore proferri, dicente Apostolo: *Omne verbum vanum de ore vestro non procedat, sed si quid est ad edificationem (Ephes. iv)*. Et item dicit Scriptura: *Sapienter paucis innotescit verbis*. Et maxime timere ideo, et omni hora nos a multiloquio custodire debemus: quia non potest fieri, ut inter multa verba aliquanta non exeant cum peccato, secundum Scripturam dicentem: *In multiloquio non effugit peccatum (Prov. x)*. Unde et Propheta tradens nobis formam ostendit se de his esse sollicitum, et tam a malis quam a bonis eloquiis debere tacere, dicens: *Dixi, custodiam vias meas, ut non peccem in lingua mea. Posui ori meo custodiam; obmutui et tacui etiam a bonis (Psal. xxxviii)*. Hoc est, ostenditur perfecto discipulo, tam de malis quam de bonis eloquiis debere tacere. Quia etsi loquenda sunt bona eloquia non discipulis, sed magistro debetur doctrina. Nam et sicut dicit Scriptura: *Vita et mors in manibus linguæ (Prov. xiv)*. Diligenter ergo et juste debet ipsa amplius refrenari. Hæc enim tanta taciturnitatis districtæ custodia perfectis et puris corde, et mundis a peccato, timentibus perpetua gehennæ incendia, et quærentibus vitæ æternæ divitias immortales, merito præcipitur observanda. Ideoque præsentem abbate non loquantur, nisi interrogati discipuli: absente vero abbate, si de verbo Dei, sibi tamen lente et humiliter, non clamosa voce loquantur: Quia omnis lenta locutio ab humilitate descendit. Si vero de inanibus aut de sæcularibus, vel quibusvis verbis quæ ad Deum non pertinent, inchoaverint discipuli loqui, mox a præpositis suis

eis imperetur silentium. Psalmos vero vel scripturas, extra illas horas tres, in quibus quotidie sine labore tangit legi; et sic laborantes fratres recensere sibi ex animo permittantur. Hanc vero tantam taciturnitatis clausuram superius præsentem abbate de perfectis apud Deum taxavimus; his quibus nunquam de Deo oblivio subripit, et vitia oris quæruunt diligenter cavere, et ex toto mundi, veluti angeli, et a bonis et a malis eloquiis quæruunt tacere pro Domino. Sed quia diversitas concessæ gratiæ secundum mensuram Idei, maxime in negligentibus poterit minorari, tepidis et imperfectis, et minus in sollicitis hoc relaxamus, ut de sæcularibus inquirendis, duntaxat sine peccato aliquid quæ ad edificationem spiritalem non pertinent, nisi petita benedictione fuerit magis concessa permissio, loquendi licentia non sumatur. De aliquo vero spiritali interrogando sermone, post benedictionem petitam, mox loqui debere discipulum. Scurrilitates vero, vel verba otiosa, et risum moventia æterna clausura damnamus; et ad talia eloquia discipulum non aperire os permittimus.

CAPUT X.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De humilitate fratrum qualis debeat esse, vel quibus modis acquiratur, vel quomodo acquisita servatur.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Clamat nobis Scriptura divina, fratres, dicens: *Omnis qui se exaltat, humiliabitur, et omnis qui se humiliat exaltabitur (Luc. xiv)*. Cum hæc ergo dicit, ostendit nobis omnem exaltationem genus esse superbiæ. Quod se cavere Propheta indicat, dicens: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei (Psal. cxxx)*. Et item repetit: *Neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me*. Sed quid? *Si non humiliter sentiebam, sed exaltati animam meam, sicut ablactatus est super matrem suam, ita retributio in animam meam*. Unde, fratres, si summæ humilitatis volumus culmen attingere, et ad exaltationem illam cœlestem, ad quam per præsentis vitæ humilitatem ascenditur, volumus velociter pervenire; actibus nostris ascendentibus scala illa erigenda est, quæ erecta in cælum in somnio Jacob apparuit, per quam ei descendentes et ascendentes angeli monstrabantur. Non aliud sine dubio descensus ille et ascensus a nobis intelligitur, nisi exaltationem descendere et ascendere humilitatem ostendit. Scala vero ipsa erecta, nostra est vita in sæculo; quæ humiliato corde et capite suo in præsentem hoc tempore exaltatum a Domino mortis exitum erigat ad cælum: latera enim ejus scalæ certissime credimus nostrum esse corpus. In qua latera diversos gradus humilitatis vel disciplinæ evocatio divina ascendendos inseruit.

Primum itaque humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si timorem Dei sibi ante oculos semper ponens oblivionem omni hora fugiat, semper sit memor omnium quæ præcepit Deus: ut quomodo et gehenna contemnentem Deum de pecca-

tis incendat; et vitam æternam, quæ timentibus Deum præparata est, animo suo semper revocet: et custodiens se omni hora a peccatis et vitiis, id est, cogitationum linguæ, manuum, pedum vel voluntatis propriæ, sed et desideria carnis. Æstimet se discipulus a Deo semper de cœlis respici omni hora, et facta sua omni loco ab aspectu divinitatis videri, et ab angelis omnia renuntiari quotidie. Demonstrat nobis hoc Propheta, cum in cogitationibus nostris ita Deum semper esse præsentem ostendit, dicens: *Scrutans corda et renes Deus* (Psal. vii). Et item dicit: *Dominus novit cogitationes hominum quia vanæ sunt* (Ibid). Et item dicit: *Intellexisti cogitationes meas a longe* (Psal. xciii). Et item dicit: *Quia cogitatio hominis confitebitur tibi* (Psal. cxxxviii). Et, *cor regis in manu Dei* (Psal. lxxv). Nam ut sollicitus sit adversus cogitationes cordis sui perversas, dicat sibi semper vilis frater in corde hæc: *Tunc ero immaculatus coram eo, si observavero me ab iniquitate mea* (Prov. xxi). Ad linguæ vero eloquia ita nobis agnoscimus Deum semper præsentem, cum dicit per Prophetam vox Domini: *Qui loquitur iniqua non dixerit in conspectu oculorum meorum* (Psal. xvii). Et item dicit Apostolus: *De verbo vano reddetis rationem. Quia mors et vita in manibus linguæ posita est* (Psal. c; Prov. xiv). In opere vero manuum nostrarum ita agnoscimus Deum nobis esse præsentem, cum dicit Propheta: *Imperfectum meum viderunt oculi tui* (Psal. cxxxviii). In gressu vero pedum nostrorum ita agnoscimus Deum nobis esse præsentem, cum dicit Propheta: *Sine iniquitate cucurri, et dirigebam, exsurge in occursum mihi* (Psal. lvm). Et item dicit: *Quo ibo a spiri u tuo? et quo a facie tua fugiam? Si ascendero in cœlum, tu illic es, si descendero in infernum, ades. Si sumptero pennas ante lucem, et habitavero in postremis maris: etenim illuc manus tua deducet me, et tenebit me dextera tua* (Psal. cxxxviii). Voluntatem vero propriam ita præsentem Domino facere prohibemur, cum dicit Scriptura nobis: *Et a voluntatibus tuis avertere* (Eccli. xviii; Matth. iv). Et item rogamus Dominum in oratione Dominica, ut fiat illius voluntas in nobis. Docemur ergo merito nostram non facere voluntatem; cum cavemus illud quod dicit sancta Scriptura: *Sunt viæ quæ ab hominibus putantur rectæ, quarum finis usque ad profundum inferni demergit* (Prov. xviii). Et cum iterum cavemus illud quod de negligentibus dictum est: *Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in voluntatibus suis* (Psal. xiii). In desideriis vero carnis ita nobis credamus Deum semper esse præsentem, cum dicit Propheta: *Domine, ante te omne desiderium meum* (Psal. xxxvii). Cavendum vero ideo malum desiderium, quia mors secus introitum delectationis posita est: unde Scriptura præcipit dicens: *Post concupiscentias tuas non eas* (Eccli. xviii). Ergo si oculi Domini speculantur honos et malos, et Dominus de cœlo semper respicit super filios hominum, *ut videat, si est intelligens, aut requirens Deum* (I sal. xxxiii): et si a deputatis angelis nostris

A quotidie die noctuque Domino factorum nostrorum opera nuntiantur; cavendum ergo est omni hora, fratres, sicut dicit in psalmo tertio decimo Propheta (Psal. xiii); ne nos declinantes in malum, et inutilis factos aliqua hora aspiciat Dominus; et parcendo nobis in hoc tempore, quia pius est, expectat nos converti in melius, dicat nobis in futuro iudicio: *Hæc fecisti, et tacui* (Psal. xliii).

Deinde secundum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si propriam non amans voluntatem, desideria sua non delectetur implere: sed vocem illam Domini factis imitetur dicentis: *Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui me misit* (Joun. vi). Et iterum dicit Scriptura: *Voluntas habet pœnam, et neessitas parit coronam*.

B Deinde tertium humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si postquam nihil suo iudicio præsumens eligat quæ non expediant, dicente Scriptura: *Sunt viæ quæ videntur hominibus rectæ; quarum finis usque ad profundum inferni demergit* (Prov. xiv). Et item dicit David: *Corrupti sunt, et abominabiles facti sunt in voluntatibus suis* (Psal. xiii). Item dicit Apostolus: *Omnia licent, sed non omnia e. pediant. Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate* (I Cor. vi). Ergo non solum cavens hæc discipulus, sed et omni obedientia se subdat majori; imitans Dominum, de quo dicit Apostolus: *Factus obediens usque ad mortem* (Phil. ii). Et item vox Domini laudat de hac obedientia populum gentiliū, dicens: *Obauditū auris obedint mihi* (Psal. vii). Et sub abbate sibi nos Dominus obaudire demonstrat, cum dicit doctoribus nostris: *Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit* (Luc. x).

C Deinde quartum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si in ipsa obedientia duris et contrariis rebus, vel etiam quibuslibet irrogatis injuriis tacite patientiæ constantiam amplectatur, et sustinens non lassescat, vel discedat, dicente Scriptura: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit* (Matth. x). Et item de tali ro hortatur nos Propheta, dicens: *Confortetur cor tuum, et sustine Dominum* (Psal. xxvi). Et ostendens fidelem pro Domino universa etiam contraria sustinere debere per sufferentium dicit Propheta personas: *Propter te morte afficimur tota die: æstimati sumus ut oves occisionis* (Psal. xliiii). Et securi de spe retributionis divitiæ subsequuntur gaudentes ac dicentes: *Sed in omnibus his superamus, propter eum qui dilexit nos* (Rom. viii). Et item in alio loco Scriptura ex ipsorum persona dicit: *Probasti nos, Deus, igne nos e. amicasti, sicut igne examinatur argentum. Induxisti nos in laqueum; osuisti tribulationes in dorso nostro* (Psal. lxxv). Et ut ostendat nos sub majore esse debere, subsequitur dicens: *Imposuisti homines super capita nostra* (Matth. v): sed et præceptum Domini in adverso, et in injuriis per patientiam adimplentes, qui percussi in maxillam præbent aliam; sublata tunica dimittunt et pallium: angariati milliario vadunt et

duo : cum Paulo apostolo falsos fratres sustinent, et persecutionem sufferunt, et maledicentes se magis benedicunt (*II Cor. xi*).

Deinde quintum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si omnes cogitationes malas cordi suo advenientes, vel mala a se absconse commissa, per humilem linguæ confessionem abbati non celaverit suo. Hortans nos de hac re Scriptura dicit : *Revela Domino viam tuam, et spera in eum (Psal. xxxvi)*. Et item dicit : *Confitemini Domino, quoniam bonus est, quoniam in sæculum misericordia ejus (Psal. cv)*. Et Propheta Domino dicit : *Delictum meum cognitum tibi se. i, et injustitias meas non operui. Dixi pronuntiabo adversum me injustitias meas Domino : et nox : Tu remisisti impietatem cordis mei (Psal. xxxi)*.

Deinde sextum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si omni vilitate vel extremitate contentus sit ; et ad omnia quæ sibi præbentur vel operarium malum se judicet, et indignum ; dicens sibi cum Propheta : *Ad nihilum sum redactus, et nescivi ; et jumentum factus sum apud te, et ego semper tecum (Psal. xcii)*.

Deinde septimum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si omnibus se inferiorem et viliozem, non solum sua lingua pronuntiet, sed etiam intimo cordis credat affectu : humilians se et dicens : *Ego autem sum vermis, et non homo : opprobrium hominum, et abjectio plebis (Psal. xxi)*. *Exaltatus sum, et humiliatus sum, et confusus (Psal. lxxxii)*. Et item semper dicat talis frater Domino : *Bonum mihi est, Domine, quia humiliasti me, ut discam mandata tua (Psal. cxviii)*.

Deinde octavum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si nihil agat, nisi quod communis monasterii regula vel majorum cohortantur exempla ; dicens cum Scriptura : *Quia lex tua meditatio mea est (Psal. cxviii)*. Et cum interrogat patrem suum, annuntiabit ei ; seniores suos, et dicent ei : id est per suam doctrinam abbas.

Deinde nonum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si linguam ad loquendum prohibeat, et taciturnitatem habens usque ad interrogationem non loquatur, monstrante Scriptura, quia *in multiloquio non effugies peccatum (Prov. x)*. Et quia : *Vir linguosus non dirigitur super terram (Psal. cxxxix)*.

Deinde decimum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si non sit facilis ac promptus in risu, quia scriptum est : *Stultus in risu exaltat vocem suam (Eccles. xxi)*. Et, *sicut spinarum crepitantiam sub olla vox, ita et risus hominis (Eccl. vii)*.

Deinde undecimum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si cum loquitur, leniter et sine risu, humiliter cum gravitate, vel pauca verba et sancta loquitur : et non sit clamorosus in voce, scriptum est : *Sapiens verbis innotescit paucis*.

Deinde duodecimum humilitatis gradum in scala cœli ascendit discipulus, si non solo corde, sed etiam

ipso corpore humilitatem videntibus se semper indicet : quod est, in opere Dei, in oratorio, in monasterio, in horto, in via, in agro, vel ubicunque sedens, ambulans, vel stans, inclinato semper capite, defixis in terra aspectibus, reum se omni hora de peccatis suis existimans, jam se tremendo judicio representari existimet : dicens sibi in corde semper illud, quod publicanus ante templum stans fixis in terra oculis dixit : *Domine, non sum dignus, ego peccator, levare oculos meos ad cœlum (Luc. xviii)*. Et item cum Propheta dicat sibi talis discipulus : *Incurvatus sum, et humiliatus sum usquequaque (Psal. cxviii)*. Ergo his omnibus humilitatis gradibus a discipulo perascens, vitæ hujus in timore Dei benepersubitur scala ; et mox ad charitatem illam perveniet, quæ perfecta foris mittit timorem. Per quam universa, quæ prius non sine formidine observabat, absque ullo labore, velut naturaliter, ex consuetudine incipiat custodire ; non jam timore gehennæ, sed amore ipsius consuetudinis bonæ, et delectatione virtutum : quæ Dominus jam per operarium suum mundum a vitiis et peccatis a Spiritu sancto dignabitur demonstrare.

Quibus ergo perascens gradibus, post exitum vitæ sine dubio talis anima ad illam retributionem animi introitura est, quam demonstrat Apostolus dicens : *Non sunt condignæ passionibus hujus sæculi ad supercenturam gloriam quæ revelabitur in nobis (Rom. viii)*. Illam vitam æternam tales animæ recepturæ sunt, quæ in sempiterna lætitia et exultatione permanet, et ulterius fluiri non novit. In qua est flos purpureus rosarum nunquam marcescens : in qua nemora florida perpetua viriditate vernant : ubi prata recentia semper melleis affluunt rivis ; ubi croceis gramina floribus redolent, et halantes campi jucundis admodum odoribus pollent auræ. Ibi vitam æternam habentes nares aspirant : lumen ibi sine umbra, serenitas absque nubilo, et absque tenebris nocturnis perpetuam diem oculi perfruuntur. Nulla ibi impediuntur occupatione deliciæ ; nulla penitus sollicitudine ibi securitas conturbatur. Mugitum, ululatum, lamentum et luctum nunquam illic auditum vel nominatum est : fœdum, deformis, tetrum, nigrum, horrendum aliquid, aut sordidum, nunquam ibi penitus visum. Pulchritudo in amœnitate nemorum ; splendor in aere jucundo ; et formositatem atque omnem elegantiam sine intermissione patentes oculi perfruuntur ; et nihil omnino quod conturbet mentem, auribus datur. Sonant enim ibidem jugiter organa hymnorum ; quæ ad laudem Regis ab angelis et archangelis decantantur. Amaritudo et fellis asperitas ibi locum non habet. Tonitrua ibi nunquam audita sunt ; fulgura et coruscationes nunquam apparuerunt. Cinnamomum illa virgulta gignunt, et balsamum arbusta prorumpunt. Odor aeris delectationes per omnia membra diffundit. Esca ibi nulla stercorea conficit : sicuti enim bono nuntio aures et bono odore nares, et bono aspectu oculi saginantur ; et ipsa refectio non potest in digestionem pro-

rumpere : quia non in esca et potu, sed in aspectu, A odoratu, et auditu constat delectationis saginatio; ita illic refectio, quam os susceperit, melliflua in gustu hoc unicuique sapit in os, quod fuerit delectatus : statim denique quod concupierit anima, concupiscentiæ ejus paratissimus servit effectus. In qua delectatione vero vel lætitia, nec ætas senectutem, nec vita terminum, nec suspectam ulterius mortem tales deliciæ reformidant. Nec in his perennium divillarum usibus possessor desinit, et hæres succedit : cum nesciant ulterius mortem, qui benefacti pretio vitam æternam semel moriendo emerunt. Hæc est sanctorum cœlestis patria. Beati qui in hac regione perenni, et per scalam præsentis temporis observantiæ gradibus humilitatis ascensis, potuerint elevari; ut in perpetua cum Deo exultatione lætentur : quam præparavit Deus his qui diligunt eum, et custodiunt mandata ejus, et mundo sunt corde.

[Explicit actus militiæ cordis pro timore Dei, quemodo effugiantur peccata. Incipit ordinatio monasterii, modus, observatio, gradus, continentia, custodia, et mensura : in quibus diversis hæc monasterii regula dictante nobis, et dictata dis utiente Domino, nuncupatur.]

CAPUT XI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De præpositis monasterii.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Superioribus hujus regulæ paginis, fratres, actus justitiæ nobis Dominus ordinavit ; in quibus perfectis et vita acquiratur æterna, et gehennæ æstus et incendia fugiantur. Sed ille hostis honorum actuum diabolus, ideo est humano generi inimicus, cum non patitur ibi ascendere hominem bene agendo, unde ipse per superbiam suam projectus est : ne venenosis actibus suis bene viventium mores inficiat, et diversis occasionibus suis per oblivionem nostros forte occupet sensus, ut a Deo faciat alienos ; ideoque adiutorio Domini procuratur, et constituitur, ut duo electi fratres, quorum gravitas, sapientia, moderatio, vigilantia, seu humilitas, vel actuum perfectorum fuerit exercitatio approbata, decem fratrum curæ præpositi ordinentur. Nam, sicut scriptum est, doceant vos terrena, et quæ sunt cœlestia. Quia sicut in hominis domo, ut securus sit de omnibus præparandis, dominus rei ordinat majores familiæ, quos vice domini minores timeant ; id est, vice dominum, villicum, saltuarium et majorem domus, sic et in domibus divinis, id est, in ecclesiis et monasteriis, Deus minoribus majores præposuit, ignavis peritos, astutos simplicibus, et divinæ artis discipulis orlinavit magistros : id est, in ecclesiis episcopos, presbyteros, diaconos, vel clerum : quorum vice Dei imperia audiat et timeat plebs, et notitiam salutiferæ legis ab eis addiscat. In monasteriis vero abbates et præpositos, quos pro salute animæ suæ audiant majores, et vice Dei præpositi militiam timeant. Quia sive sacerdotibus in ecclesia, sive ab-

batibus, vel præpositis in monasterio hoc dixit Deus: Qui vos audit, me audit : et qui vos spernit, me spernit (Luc. x). Et iterum dicit nobis per Jeremiam prophetam Dominus : Dabo vobis pastores et doctores secundum cor meum, et pascent vos pascentes in disciplina (Jer. xiii). Ergo secundum illam figuram humanæ domus, quanto magis in divina domo pro causa Dei gradus doctrinæ vel timoris debent servari? ut ad purganda vitia vel peccata fratrum, cum præpositi fuerint ordinati, aliquantulum abbas de animarum in se fratrum susceptarum custodiendis rationibus reddatur securus. Cujus ergo honoris ordinatio hæc sit. Convocatis eisdem decem fratribus ab abbate, præsentem omni congregatione, in oratorio, susceptione virgæ decem illis præponantur voce abbatibus, testimonio Scripturæ dicentis : Reges eos in virga (Psal. ii) : id est, in timoris vigore. Item dicente Apostolo : Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate? (I Cor. iv.) Nam et Moyses divinæ virgæ virtutis commisso sibi populo per profandam maris salutis viam ostendit (Exod. xiv) : quo iudicio virgæ causam Dei ante Pharaonem egisse monstratur ; ut projecta de manibus in terra, et mutata in bestiam, item de bestia ut assumpta sacris virgæ manibus redderetur. Ergo secundum hanc constitutionem, si grandis fuerit congregatio, denis fratribus bixos debere præponi, hujus scilicet meriti ordinarii, cujus supra taxavimus : et ideo decem non amplius ordinavimus duorum curam præpositorum debere suscipere : ut sequestrati per laboris loca fratres singulos præpositos ad custodienda vitia præsentem habeant secum ; et in paucis creditis idoneis sit diligentia custodiens. Nam in multis quod non occurritur, prætermittitur negligenter : quia in paucis fratribus commissis alterna duorum præpositorum exstat diligentior cura, et apud abbatem facilis sit ratio de paucis exacta. Cujus paucitatis idoneum designat Dominus servatorem, et ejus diligenti curæ ampliat creditum, dicens : Euge, serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, super multa te constituam (Matth. xxv). Ergo hi præpositi, cum decem numero fratres sub sua cura suscipiant, hanc in eis debent sollicitudinem exercere, sive in die, sive in nocte, sive in quovis opere cum eis, ut sint primo præsentem, et cum eis operantes in quovis opere : ut cum sedent, ambulant, vel stant, diligentem suam observantiam, vel curioso intuitu diaboli ab eis debent actus compescere : sive vitia, vel peccata oris cum voluerint exercere, mox in eis monitionibus emendare ; et omne in eis, quod contra præceptum divinum est, remove : agentes illud, quod sancta Eugenia, quæ ita suis minoribus præfuit, dicente Scriptura ipsius, ita circa os omnium auribus erat sollicita, ut nullum patere in juramenti verba prorumpere, vel de sermone aliquo otioso garrere : sed monebat sancta Eugenia susceptos suos, et dicebat : Quanta reverentia debeamus Domino servire ex præceptis ejus ostenditur ; si talem nobis ante oculos personam constituamus, quæ non debeat in

nullo præcepto contemni. Ideo enim duos diximus A
uni decadae præpositos ordinari, ut si forte aliqui fra-
tres ex eadem decada ab abbate in alio sequestrato
laboris opere deputentur, uni committantur præpo-
sito, sequestratis a se suis fratribus alium relinquen-
tes. Si vero in via unus mittendus sit frater, cum
præceptione diversæ vitiorum custodiae a præposito
suo monitus itinere dirigatur. Sed talis mittatur de
eadem decada, de quo certus sit præpositus suus
sua vitia posse diligenter cavere; et in absentia
præpositi sui Dei magis præsentiam deputare, et ampli-
us debere timeri a fratre pro anima sua sollicito
præsentiam Dei, qui discussor noster erit et iudex,
quam hominis. Qui ergo præpositi, propter quod
omni hora fratribus præsentibus sunt, os eorum vel
gestum a peccato custodiant, et diversa in eis vitia B
vel prava compescant: id est, si audierit præpositus
fratrem non interrogatum loqui, moneat eum dicens:
Qui agis, frater, quod regula prohibet? habeto taci-
turnitatem usque ad interrogationem. Dic cum Pro-
pheta Domino: *Pone, Domine, custodiam ori meo,
et ostium circumstantiæ labiis meis. Esto promptus ad
audiendum, tardus vero ad loquendum (Psal. cxl;
Jac. 1)*. Quod si datus fuerit locus loquendi, custo-
diat eum præpositus, ne satis clamorosa voce loqua-
tur, quod sapientes non decet: et mox moneat eum
præpositus, dicens: Cessa, frater, nescit sic humi-
litas loqui: quia scriptum est: *Vir linguosus non
dirige ut super terram (Psal. cxxxix)*. Quod etiam si
lente fuerit alio forte locutus, custodiat eum præpo-
situs, ne verbum aliquod vanum aut risui aptum,
vel quod ad ædificationem et sanctitatem non perti-
net, de ore suo emitat: quod cum audierit, moneat
eum præpositus dicens: Quid loqueris, frater,
quod regula vetat? Quia scriptum est: *De verbo vano
reddetis rationem (Matth. xii)*. Et item dicit Aposto-
lus: *Omnis sermo malus de ore vestro non procedat,
sed si quis est ad ædificationem, ut det gratiam au-
dientibus (Ephes. iv)*. Nam ipsa ædificatio ab abbate
præbenda est: ut magistri ministratæ doctrinæ taci-
tus auditis discipuli factis respondeat. Ergo moneat
prava loquentem discipulum præpositus, dicens:
Claude os tuum, frater, a malo eloquio: bonum ali-
quid inde debet exire, unde profers malum, ut bo-
num oris tui eloquium audientes admiremur, quam
malum tecum pariter potius rideamus. Non enim utilis
est de quo ridetur. Sedeat enim super os tuum sa-
pientia cum clavi justitiæ ac timoris Dei, et ipsa bo-
nis eloquiis claudat labia tua. Nam cum verbum va-
num, frater, de ore tuo exierit, quamvis per risum,
tamen nostræ perit auitui; quia exiens per os re-
dire non potest: sed ratio ejus servatur usque ad
præsentiam discussoris, et cum non ædificet actum,
aggravat eam, et vulnerat animam; et ne de
eloquiis nostris in die iudicii dicatur: *Vana locuti
sunt unusquisque ad proximum suum (Psal. xi)*. Nam
et Origenes sapiens dicit: *Molus est lapidem in va-
sorum jactare, quam verbum*. Si vero fratrem audierit
incontinentem, moneat ad veritatem, dicens: Quid

mentiris, frater, cum scias scriptum: *Perdes eos qui
loquuntur mendacium? (Psal. v)*. Et item cum scias,
quia *universæ sunt viæ Domini misericordiæ et veritas
(Psal. xxiv)*. Si vero audierit multum fratrem juran-
tem, moneat eum prævens præpositus, dicens: Re-
tine, frater, linguam tuam: quid tantum iuras? cum
præcipiat Scriptura *non jurare omnino (Matth. v)*;
ne perjurare nascatur causa perjurii, is sit sermo
tuus: est, est, non, non; crede, crede: et innox cre-
dimus tibi quod dixeris. Si vero viderit fratrem ira-
scentem fratri, moneat eum prævens præpositus di-
cens: Quid agis, frater? in mansuetudine et taciturni-
tate, et charitate, opera tua perfice; quia scriptum
est: *Desine ab ira, et derelinque furor (Psal.
xxxv)*. Et item: *Qui fratri suo rasha,
reus erit iudicio (Matth. v)*. Et, *quia homo iracundus,
iusitiam Dei non operatur (Jac. 1)*. Et non licet unicui-
que nisi ante solis occasum cum inimico redire in
gratiam; dicente Domino per Apostolum: *Sol non
occidat super iracundiam vestram (Ephes. iv)*. Si au-
tem viderit fratrem satis promptum in risum, moneat
eum prævens præpositus, dicens: quid agis,
frater? cum gravitate fac quod facis: quia conver-
sionis tempus non est kelitiæ ad ridendum; sed po-
nitentiæ tempus est ad lugenda peccata, sicut scri-
ptum est: *Providamus ante Dominum, ploremus ante
Deum qui fecit nos (Psal. xcvi)*. Et item: *Qui semi-
nant in lacrymis, in gaudio metent (Psal. cxxv)*. Et
item Scriptura dicit: *Beati qui temporaliter stetit,
quia ipsi ridebitis in æternum, nam stultus in risu
exal:at vocem suam (Eccles. xxi)*. Si viderit fratrem
alium maledicentem, moneat eum prævens præpositus
dicens: Compece os tuum, frater, a maledi-
ctione; memorare Deum qui dixit nobis per Aposto-
lum: *Benedicite, et nolite maledicere (Rom. x1)*. Et
sicut non potest fons ex uno foramine aquam pro-
ferre simul amaram et dulcem; sic nunc nos cum
de lingua nostra benedicimus Deum, quomodo pos-
sumus per eandem linguam maledicere hominibus,
qui ad imaginem et similitudinem Dei plasmati sunt?
Item si viderit fratres fluxis corporibus, vel resoluta
sensu aliqua levitate se extollere, moneat eos præ-
vens præpositus, dicens: cum gravitate sedete, am-
bulate, et state, fratres: quia oculi Domini respiciunt
nos de cælo omni hora, in quovis loco, bonos
et malos, sicut dicit David: *Dominus de cælo respicit
super filios hominum; ut videat, si sunt in elegantes
et requirentes Deum (Psal. xiii)*. Timeamus ergo,
fratres, ne qua nos hora declinantes in malum, et
inutiles factos aspiciat, et non sit qui faciat bonum,
non sit usque ad unum. Et quia dicit Proheta:
Odisti observantes vanitatem supervacua (Psal. xxx).
Nam quicquid non est ex Deo, ex peccato est, et
quod non ædificat, destruit. Qui præpositi dum hæc
quotidie die noctuque omni hora sollicite in com-
missis sibi fratribus scrutantur, et ipsi proficiant,
cum alios custodiunt: et alios custodiendo cum a
malis evacuant, se omni hora occupant de bonis;

quia beatum os reddunt bona per eum dicta in alienum auditum intrantia. Ergo dum in fratribus diligenter custodit præpositus, in assignato sibi aliquo laboris opere ab abbate, remissius exigatur. Quia quod minus corporaliter in manibus, plus sollicito sensu spiritualiter ad correptionem pro causa Dei laborat; et quod minus laborat manibus, plus mentibus operatur. Ideo etenim opus cujuslibet laboris remissius exigi præpositos diximus, ne urgens eos consiguanda carnalis opera in spiritalibus custodiis occupati præpositi negligentiam operetur, et causa Dei prævalentibus vitiis abolescat; quando plus carnis sumptui curritur, quam causæ ipsius laboratur. Sed fidem spe sumentes, Dominum Deum credamus usibus nostris omnia necessaria ministrare, quod minus nobis potuerint manus nostræ perficere: confortante nos de his omnibus scriptura sancti Evangelii dicentis: *Nolite cogitare quid manducetis, aut quid bibatis, aut quid induamini, quia hæc omnia gentes cogitant, quæ Deum non cognoverunt. Sed quærite regnum Dei, et justitiam ejus, et hæc omnia apponentur vobis. Scit enim Pater vester qui in cælis est, quia hæc omnia indigetis. Considerate volatilia cæli, quæ neque arant, neque seminant: et Pater vester cælestis pascit ea: quanto magis vos?* (*Math. vi.*) Vestitaria fratrum sub sua cura præpositi contineant: lectis eorum lectos præpositi habeant prope, propter aliquam in eis vitiorum culpam in nocte emendandam. Singulos præcipimus non binos per lectum dormire. Et levans se frater si lectum suum bene non recooperuerit, pœnæ nomine in sequenti refectione merum non accipiat. Cum dormiunt, vestiti dormiant et cincti; id est, aut cingulis, aut testibus, aut corrigia. Bracile fratrem in nocte uti ideo prohibemus, ne dum se regirat per somnum oppressus, exiens per thecam mucro cultelli carni ejus figatur. In die vero cingantur braciilibus, docente de sancto Joanne Scriptura: *Et circa lumbos erat cinctus zona pellicea* (*Luc. v.*). Et ideo vestitos et cinctos dormire diximus fratres; ut cum hora operis Dei advenerit, et oratorii index sonaverit noctu, mox parati consurgant: dicente de hoc Scriptura: *Et index meus in matutinis, si dicebam narrabo sic* (*Psal. lxxi.*). Nam ideo index nomen accepit ab eo, quod sono suo psallendi horam indicet advenisse. Ideo de eo Propheta dicit: *Si dicebam narrabo sic*: hoc est cum indicat advenisse horam psallendi, sic narrabo laudes Domini. Inde ergo vestiti et cincti debent fratres dormire: quia non licet fratrem nuda membra sua contingere: nam exinde immunditiæ libidinum in animam ingeruntur. Cum membrorum nuditas tactu contingitur, seminarum illico cordi desideria titillantur: unde per somnum coinquinantur membra sorditate. Et maxime ideo vestiti et cincti debent fratres dormire, ne quærentes in obscuro res suas vel cingula, ab ingredientibus oratorium sollicitis vel paratis fratribus, cum adhuc illi lectos suos per negligentiam in obscuro subvertendo, et dissipando revolvunt, aliquot orationes perdant, aut psalmos. Lectis eorum lectos ha-

beant præpositi prope, propter aliquam, ut diximus, vitiorum culpam in eis emendandam, et ut reverentius præsentem majorem dormiant. Mensæ eorum præsentibus sint, ut tacite cum eis et moderate manducent. Hoc de numero in quovis loco si sine præcepto tam abbatis quam præpositi, frater foras exierit, ab eis sollicitè requiratur.

CAPUT XII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De excommunicatione culpæ

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

In his omnibus supradictis si quis frater contumax, aut superbus, aut murmurans, aut inobediens præpositis suis frequenter extiterit; et secundum divinam præceptionem semel, et secundo vel tertio, vel quovis vitio monitus et correptus non emendaverit, referatur hoc a præpositis abbati: et qui præest secundum qualitatem vel meritum culpæ perpenderit, et tali eum excommunicatione condemnet, ut sciat, qui Deum contemnit, quomodo dignus est judicari per contemptum majori exhibitum; dicente ipso Domino doctoribus nostris: *Qui vos audit me audit; et qui vos spernit, me spernit* (*Luc. x.*) Quæ excommunicatio tale habeat meritum.

CAPUT XIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debeat frater excommunicatus tractari.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum suggestum fuerit a præpositis abbati meritum inobedientis, jam non dicendus frater, sed hæreticus legis; jam non dicendus filius Dei, sed operarius dæmonis, qui dissipando sanctorum facta, velut quædam scabies est procreata in grege. Convocet eum abbas præsentibus suis præpositis, vel cætera congregatione circumstante; et interrogati ab abbate præpositi ejus, quid peccaverit, vel quoties monitus de ipso vitio non emendaverit; respondeant quid eum accusant. Quo audito vitio talem abbatis contra se audiat vocem: *O misera anima, quod es responsum datura Deo, quem per inobedientiam quotidie irritas, cum accesseris adorare eum? quare sub dominio Dei servis potius mammæ? quid mentiris Christo alter Judas? Ille Judas iniquitatis pretio justitiam vendidit, tu Christianum nomen laceras malefactoris. Ille Judas per pacem falsam Domino scandalum generavit, tu sub nomine sancti servitii Deo magis rebellis existis. Ille Judas falsus tradidit magistrum discipulus, tu sub nomine sancto magis diabolum factis sequeris Christianus. Adstare enim te habet in judicio nostra monitio, vel tuus spiritus, cui cum carne per propriam voluntatem repugnans, Deo ante tribunal tremendi judicii dicens: *Domine, noluit intelligere, ut bene ageret: iniquitatem meditatus est, adstitit omni viæ non bonæ* (*Psal. xxxvi.*) Malitiam autem non odivit, sed magis gloriatus est in ea: potens fuit in iniquitate. Cum hæc accusatus fueris in judicio, post nostram*

simul et ipsius tremendi iudicis audias vocem, dicentis tibi : Tu es qui odisti disciplinam, et projecisti sermones meos post te. Si videbas furem, simul curabas cum eo, et cum adulteris portionem tuam ponebas. *Us tuum abundavit malitia, et lingua tua concinnavit dolum. Sedens adversus fratrem tuum detrahebas, et ponebas scandalum. Tota die injustitiam cogitavi lingua tua; sicut novacula acuta fecisti dolum, dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis quam loqui æquitatem. Dilexisti omnia verba præcipationis in lingua dolosa. Hæc fecisti, et tacui: existimasti iniquitatem quia eram tibi similis: arguam te, et statuam illam contra faciem tuam, ut destruat te Deus in finem: evellet te, et emigrabit te de tabernaculo tuo, et radicem tuam de terra viventium (Psalm. xlix, li).* Tunc etiam et omnes iusti de sua gloria in iudicio videbunt te, cum ab eis fueris sequestratus ad sinistram inter hælos, et super te ridebunt ipsi, dicentes : *Ecce homo, qui non posuit Deum adiutorem sibi, sed prævaluit in vanitate sua, et non fuit timor Dei ante oculos ejus (Psal. li):* quoniam dolose egit in conspectu ejus, et dixit ut insipiens in corde suo : *Non requirit Deus; avertit faciem suam ne videat usque in finem (Psal. ix).* Et ignoravit, quia inimici qui mentiuntur Domino, erit tempus eorum in pœnam æternam. Quid ad hæc dicturus es, Deo? quas afferre ei habes, miser, excusationes in peccatis? cum tua te primo impugnaverint mala, et gehenna expectaverit ut incendat. Post hanc increpantis vocem ante congregationem abbatis statim exigi jubeatur ab oratorio et communi mensa, et extraneus deputetur : et cum inimicus Dei designatur, non debet ex illa hora jam fratribus esse amicus. Ideoque ab hac excommunicationis hora, soli posito et sequestrato ei aliqua laboris opera propter otiositatem a præposito suo consignetur ; in quo labore nullo fratrum jungatur solatio, nullius eloquio consoletur, tacito omnium pertranseat aspectu ; petenti benedictionem nullus respondeat, Dens : quidquid ei porrigitur a nullo signetur ; quidquid vero extra opus assignatum peculiariter vel ultro effecerit, dispergatur, vel dissipetur : sit ubique solus, et ei sola culpa solatium. Quod si forte propter levitatem culpæ non ei voluerit abbas duplicare jejunia, si fratres sexta reficiunt, ille ad nonam horam de uno pulmento ; et panis cibarii sibi frumentum, et aqua a præposito suo pro misericordia porrigatur. Si inculpabiles fratres hora nona reficiunt, illius supradicta refectio protrahatur in vesperum ; ut sentiat, quid ei malorum culpa contulit, quid per negligentiam honorum amisit. Si quis vero frater aut palam, aut absconse, cum eo fuerit collocutus aut junctus, communem statim cum eo excommunicationis protrahat pœnam, et ab omnibus ipse reus sit ; atque in alio laboris ipse opere sequestretur a præposito suo : et sit ipse tam ab illo reo, quam ab omnibus separatus et solus, et mox ab omnium et ipse alienus alloquio. Nam non ad veniam majoris et ipse pertingat, nisi pœnitentiæ si-

A nihil satisfactio ab eis æqualiter fuerit operata : illius propter quod existit inobediens in vitio vel peccato istius, qui mercedem consolationis tribuit peccato artifici. Frater qui levem culpam habuerit, et post primam, et secundam, et tertiam monitionem de unoquoque vitio non emendaverit, a mensa excommunicetur, non ab oratorio. Quæ excommunicatio tandiu inoffensa permaneat, quoadiu a reo majori humilitatis satisfactio, humiliato ad genua capite, se de cætero promiserit emendare. Qui vero frater gravem culpam admisit, ipse ab utroque excommunicetur : id est, ab oratorio, et a mensa : et non ipse ad indulgentiam majoris perveniat, nisi ante limen oratorii prostratus lacrymabilis voce intervallo cessantium a psalmis horarum Deo B et omnibus emendatione satisfecerit reprimisæ. Si tamen propter inanitatem ponderis culpæ citius voluerit abbas veniæ consentire quod dictante Domino, sequens pagina demonstrabit. Ille vero frater qui excommunicatus a mensa, non ab oratorio fuerit, tandiu antiphonam aut lectionem non imponat, quoadiu de culpa illa emendatione promissa satisfecerit, aut abbatis presentis, aut præpositi sui ad genua incurvatus. Excommunicati vero fratres si ita superbi extiterint, ut in superbia cordis perseverantes, in tertia die hora nona satisfacere abbati noluerint, custoditi usque ad necem eedantur virgis : et si placuerit abbati, de monasterio expellantur, quia talis vita necessarios non habet corporales vel societas fratrum, quos in anima superba possidet C mors. Nam merito ergo tales debent plagis mactati expelli, qui esse cum Christo humilitatis Domino non inerentur : sed sint a perpetuis promissis Dei cum auctore suo diabolo separati ; qui de cælorum regnis propter superbiam suam projectus est. Ergo ad superiorem excommunicationum vel satisfactionis sensum, ut cœpimus, prosequamur. Ergo hujus pœnitentiæ modum ac satisfactionem Deum et abbatem credimus acceptare.

CAPUT XIV.

INTERROGATIO DISCIPULI:

Quomodo excommunicatus debet pœnitere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum hora officii in oratorio exercetur ; id est, cum expleto psalmo ab omnibus orationi incumbitur, sic tunc excommunicationis reus prostratus ante limen oratorii hæc cum lacrymis clamet : *Pecravi, et peccatum meum ego agnosco : erravi, emendare polliceor : jam non peccabo de cætero. Rogate pro me, sacræ congregationes, a quibus quondam per meam negligentiam et diaboli suasionem separari merui. Rogate pro me, mei quondam præpositi. Ignosce tu, pastor bone, et pie pastor abbas. Relinque nonaginta novem propter unam. Veni, recollige, et porta humeris tuis me perditam ovem ; sicut Dominus noster indicio passionis suæ tibi monstravit : quia non pro iustis, sed peccatoribus venit, et mortuus est (Matth. xviii).* Et cum ipso per justitiam

ejus resurgemus, qui fueramus per nostra peccata A allisi, dicente ipso Domino : *Non veni nisi propter oves perditas Israel (Matth. xv)*. Et, *non est opus sanis medicus, sed his qui male habent (Matth. ix)*. Invitare pium magistrum apostolorum, cujus vices per doctrinam agis in monasterio : quia ipse post prophetas et apostolos posuit vos pastores, et disciplinæ doctores. Quia et per beatum Petrum apostolum demonstravit vobis, dicens : non septies, sed septuagies septies peccatum fratri dimitti (*Matth. xviii*). Subleva ergo allisum salutari tuo consilio : solve intercessione tua apud Dominum, quod in me negligentia obligavit. Quia peccavi agnosco ; quod emendandi, credo quia per tuam monitionem invenio. Post hanc vocem cessantibus a psalmis per omnes orationes a reo jacente effusam, cum completum fuerit sanctum oratorii opus, et illo reo adhuc jacente ante limen exeunti abbati omnium fratrum congregatio humilietur ei pro eo ad genua, simul et præpositi ejus. Quod cum fuerit adimpletum, si tamen propter levitatem culpæ eadem hora voluerit abbas veniæ consentire, statim erigi eum a præpositis suis præcipiat, et reoperata ei culpa, cum ille responderit se de cætero emendare, statim abbas dicat omni congregationi : Venite fratres unanimiter cum lacrymis pro hac ove gregis vestri, quæ, peccatum suum agnoscens, promittit se de cætero emendare ; orantes in oratorio reconciliatus eum ante Deum, quem per inobedientiam irritavit. Et mox ingressus abbas cum fratribus in oratorio, antequam orant tenentes ei manus dextra C lævaque foris, præpositi ejus introducant eum in oratorium ; dentes ambo hunc versum : *Confitemini Domino quoniam bonum est (Psal. cxvii)*. Et subsequatur cetera congregatio, respondens : *quoniam in sæculum misericordia ejus*. Ut cum præpositi foris pœnitenti per hunc versum confessionem ingerunt, intus de oratorio per os respondentium fratrum mox pius Deus misericordiam reponit. Ergo cum eum oratorio introduxerint præpositi ejus, prosternant eum pedibus altaris ; statim omnes una cum abbate se oratione pro eo prosternant. Tunc ille, pro culpa prostratus, cum lacrymis, his vocibus precetur ad Dominum, dicens : Peccavi, Domine, peccavi, et iniquitatem meam ego cognosco ; rogo, peto a te, dimitte mihi, Domine, dimitte mihi : ne simul trahas me cum peccatis meis, neque condemnes me in inferioribus terræ ; neque in æternum imputes mihi mala : quoniam tu es Deus pœnitentiæ, et in me ostende bonitatem tuam, secundum magnam misericordiam tuam, quia tu dixisti, Domine : *Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat (Ezech. xxxiii)*. Quia malis nostris ad emendationem, vitam magis largiris quotidie ; monstrante nobis Scriptura, quæ de pietate tua ita dicit : *Nunquid irascetur per singulos dies, nisi convertamini? (Psal. vii)* Et apostolus tuus Paulus dicit : *An nescis quia patientia Dei ad pœnitentiam te adducit? Gladium ergo suum Dominus vibravit, arcum suum tendit, et paravit illum :*

et in ipso paravit vasa mortis (Rom. i; Psalm. vii). Quæ vasa, Domine, timemus ; ideo festinanter emendare promittimus. Et quia dicturus es in iudicio peccatori : *Ilæc fecisti, et tacui. Nunquid semper tacebo? (Psal. xlix)*. Quia statues iniquitatem nostram contra faciem nostram, ut recognoscentes eam in reatibus nostri, juste nos ipsi condemnemus. Tu enim, Domine, *mortificas et vivificas, tu deducis ad inferos, et reducis (I Reg. ii)*. Tu elevas attisos ; tu in cælo solvis compeditos in terra ; tu ad emendandum oculos cordis nostri illuminas tua gratia, vel adjutorio tuo justorum dirigis gressus, dicente Scriptura : *A Domino gressus hominis dirigitur (Prov. xx)*. Et nisi custodieris, et ædificaveris domum, in vanum laborant qui ædificant, vel custodiunt eam (*Psal. cxxvi*). Quia velle adjacet nobis, perficere autem tuum est. *Et non volentis, neque currentis sed miserentis est Dei (Rom. ix)*. Sed tamen das fiduciam sperandi de te, dicens : *Petite, et accipietis ; querite, et invenietis ; pulsate, et aperietur vobis : quia qui petit, accipit ; qui querit, invenit, et pulsanti aperietur (Luc. xi)*. Et quia dixisti : *Convertimini ad me et ego converar ad vos (Zach. i)*. Et, *cum clamaveritis diem : Ecce adsum (Isai. lviii)*. Et item quasi pius et misericors in factura tua, vocas nos ad gratiam tuam, licet indignos servos tuos, dicens : *Veni ad me, qui laboratis et onerati estis, et ego vos reficiam (Matth. xi)*. Unde non despicias, Domine, servum tuum, suum agnoscentem peccatum : sicut de pietate tua promittit reatui nostro Propheta dicens : *Cor contritum et humiliatum Deus non spernit (Psal. l)*. Quia potens es de lapidibus suscitare filios Abraham : quia quod in nobis desperatione impossibile putat, tua gratia possibile indicat. Post hanc vocem cum lacrymis adimpletam statim eum manu sua abbas erigat, dicens ei : vide frater jam de cætero, vide ne pecces, et secundum agas de hoc vitio pœnitentiam exercere : quæ cum secundo fuerit acta, in hæreticorum inque sectam. Statim hunc versum quondam reus imponat : *Erravi sicut ovis quæ perierat, recollige servum tuum Domine (Psal. cxviii)* : respondentibus secum cunctis. Post hunc versum vocatis ejus præpositis reassignetur ab abbate eis in manu, dicente : *Recipite ovem vestram, reintegrate numerum, restituite mensæ : Mortuus enim fuerat, et revixit ; perierat, et inventus est (Luc. xv)*. Eadem namque die, pro humilitatis reparatæ indicio, aquam manibus fratrum intrantibus ad communionem ipse ministrat. Et cum dat, osculetur primo abbatem, deinde singulorum fratrum manus : et petat singulos, cum ministrat, ipsos pro se debere orare. Qui et ipse, mox ut ingressus oratorium fuerit, omnes clara voce readmoneat pro se debere orare : et sic exiens cum fratribus consuetam accedat ad mensam. Infantulos vero, usque quindecim annorum, non excommunicari, sed præcipimus vapulare pro culpis. Post quindecim vero annos, jam non vapulare, sed excommunicari coudecet : qui jam intelligunt quoniam pœnitere et emendare de-

beant de matura ætate, quod male committunt. A Quia merito corde debet pœnitere, qui peccat; et non pro eo corpus vapulare, quia *animi imperio, corporis servitio magis utimur*. Ergo cum anima imperat, et corpus servit, agnoscitur amplior esse culpa imperantis, quam servientis. Ideo propter intellectum emendationis, radix cordis de spinis peccatorum excommunicatione debet purgari; quia rami corporis, quibus ab invito a jussione cordis peccatum impositum est injuste pro aliena culpa alter non debet pœnam sentire. Illi vero fratres post quindecim annos ætatis vapulent, qui satis gravem aut furti fugacis aut criminalem aliquam culpam commiserint.

CAPUT XV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De prodendo cogitato malo præpositis vel abbati a minoribus fratribus.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres tunc rami arboris mundi sunt, si lignum ejus a radice purgetur. Nec enim dignum est mundatis foris regiis, cubiculum intus inquinari de sordibus: sed decenter efficitur, si de intrinsecus foras ejecta sorditie, jam tum demum et foras juste munda- detur. Non enim secura possunt esse fossata, ubi intus est hostis. S. mul et porta clausura sua captiva est, ubi muri non repellunt, sed inclusum continent inimicum. Nam et vulnus ebullire novit repletum putredine; et nisi exprimat, et de eo fuerit sanies ejecta extrinsecus, et de ipsa suppuratione expressa purgetur, alius potest suam cavare malitiam. Hoc ergo et nos de anima nostra sentiamus: hoc est, prius debemus de corde projicere quod in corpore nolimus bajulare, dicentes nobismetipsis: Quid taces, anima, et non erumpis in voce, et mentis tuæ expouis ardorem, et ejecto de intus ipso fervore malitiæ præstes fatigatæ refrigerium passioni? Ergo cum alicui fratri cogitatum malum in corde advenerit, et senserit se exinde fluctuari, statim suis hoc præpositis fateatur, et mox, oratione facta, nuntiet hoc ipsum abbati. Nam ipsi præpositi hoc ipsum ultro semper debent a susceptis suis exquirere: ne forte aut simplicitate quorundam, aut certe ipsa verecundia malorum faciente, res pravas aut turpes fratrem pudeat confiteri. Sed cum ultro ausus magis a majore acceperint, jam fiducialiter sine verecundia indicent cogitata peccata: quod et ipsi præpositi, si et ipsi quod senserint, referant et de se abbati. Nam et ipse major cum in se hoc senserit, petat in oratorio a congregatione universa pro se debere orari. Ergo cum de aliquo fratre nuntiatum fuerit a præpositis abbati, convocet mox universam congregationem, et dicat omnibus abbas: Venite, fratres, subveniamus per dilectionem invicem nobis apud Dominum, dicente Apostolo: *Fra res, etsi præoccupatus fuerit quis in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, corripite ejusmodi in spiritu mansuetudinis; consolamini pusillanimes (Galat. vi): considerans teipsum,*

ne et tu tenteris; et, Tu qui stas, vide ne cadas (I Cor. x). Ergo unanimes pro hoc fratre nostro oramus ad Dominum, ut dignetur in eo signaculo crucis suæ, vel jussione potentie suæ, diaboli tentationes conspescere. Cum ergo oratum pro eo ab omnibus diligentissime fuerit, surgens abbas cum omnibus, et complens, mox exeuntes singuli opus quod faciebant reprehendant; et retento apud se illo solo fratre qui malo cogitationis laborat, proferat codices, et adversus necessitatem vulneris ejus similitis divina medicina legatur. Nam et per dies, quibus ipse frater interrogatus ab abbate, forte responderit, non transiisse illis horis, quibus contingit legi, sive per hiemem, sive per æstatem, pertinentia codicum ad ipsam cogitationis necessitatem, legatur ipsa decada, de qua est ipse frater. Verbi gratia, si suaserit fornicationem, legatur illi ex diversis codicibus ubi castitatem diligit Deus: si mentionem suadet frequenter, legatur illi in diversis, ubi præcipit veritatem: si desiderium aliquod sæculi, legatur ipsi, ubi hoc temporale præcipit Dominus contemni, et æterna quæri regna cœlorum. Unde oportet abbatem multum esse de lege instructum; ut aut testimoniis omnia doceat, aut pertinentia ad locum legenda consignet. Nonne ergo cum tali ægrotus fuerit reffectus succo discipulus, non solum pristinas recipit vires, sed et novas adversus inimicum acquirit; et adversarius perdit, quæ se putaverat possidere. Unde alia die mane interrogetur ab abbate ipse discipulus, si cogitatio inimica cessavit, aut non. Quod si responderit non cessasse, supponatur jejunium ab omnibus. Quod item si alia die reinterrogatus responderit, non transiisse, reficientibus omnibus mensis subtrahatur vinum. Nam si tertia, quod absit, jam dictione judicemur modicæ fidei, ne videamur tarde credere, Dei posse nobis auxilium subvenire. Præterea cum sciamus eum nimis esse misericordem, vel pium, et ad præstandum pactum, quia *non obliviscitur miseri Deus, nec continebit in ira misericordias suas (Psal. lxxvi).* Ergo quod supradiximus, si tertio die reinterrogatus responderit, non transiisse, item oleum mensis subtrahatur cum vino, ut multorum labore, vel abstinentiæ cruciatione, nullus pereat, sed omnes evadant: ut in afflictionibus omnium divinæ misericordiæ remedium speretur, ut apostolicum compleatur præceptum dicens: *Invicem onera vestra portate, et sic adimplebitis legem Christi (Gal. vi).* Nam et frater mittendus in via hoc a præpositis suis debet moneri, ut omni hora in quovis loco sit sollicitus adversus diabolum, qui in via ducit de nobis, et solatio secum nos vult trahere in gehennam: cum non patitur bene agendo in cœlis ascendere hominem, unde ipse per superbiæ causam jactatus est. Ideoque debet servus Christi in quovis loco, etiam sine præsentia majoris, cautus consistere; et diligenter se tam a malis factis, quam a pravis cogitationibus observare. Et hoc debet frater moneri, ut cum cogitatio aliqua ei advenerit, mox fixis in terra cum cervice genibus, vel signo crucis in fronte depicto, pre-

cius debet ad Dominum convolare; ut dignetur A suos milites a diabolo defendere. Quia vitia, nisi repelluntur cum parva sunt, cum magna fiunt, non constringuntur: et cum cogitata mala factis implentur, de perfecto peccato, perfecta mors acquiritur.

CAPUT XVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De cellario monasterii, qualis debeat esse.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres, omnis opera pretium habet: quia digno mercenario mercedes debentur; et *bovi trituranti non alligabitur os* (Deut. xxv). Nam et labores fructuum suorum beatum faciunt manducantem (Psal. cxxvii): quia Dominus homini creato omnia subjecta sub pedibus ejus, propter quem creavit cuncta. Ergo si injustis et inimicis Dei, id est, non creditibus paganis, et hæreticis, vel diversis peccatoribus diversa victualis creatura famulatur subjecta, ut universus mundus diversis deservit; quanto magis creditibus in Deo, et bene servientibus ei, juste et digne Dominus ad vitam diversam creaturam tradidit, quam creavit; et quasi pignus futuræ repromissionis in præsentia hoc tempore omnia vitæ necessaria ministrando, non derelinquet Dominus quærentes se? *Quia divites eguerunt, et esurierunt: inquirentes vero Dominum non deficient omni bono* (Psal. xxxiii). Et esurientes implet bonis Dominus, et divites dimittit inanes: et tanquam nihil habentes, et omnia possidentes. Ergo cellarius monasterii non aliunde quam dispensator divinarum rerum; in tantum divinarum, ut Dominus in Evangelio promittat fidelibus servis suis, dicens: *Nolite cogitare quid manducetis, aut quid bibatis, aut quid induamini* (Math. vi). Simul et de crastino monet non debere quemquam esse sollicitum; sed hoc admonet dicens: *Quærite regnum et justitiam Dei, et hæc omnia apponentur vobis. Scit enim Pater vester qui in cælis est, quia hæc omnia indigetis* (Ibid.). Ergo si Deo servientibus vitæ necessaria a Domino apponuntur, et scit Dominus noster Pater cælestis, quæ indigemus, et præparat; vides ergo, quia victualia nostra, cum ab ipso nobis præparantur, dominica dona sunt. Nam sicut carnalis domini servus, alter tamen homo, de præbendo servitio suo solummodo est sollicitus, qui de præparandis a domino suo annonæ, vestiarii, calcearii usibus est securus, quanto magis Dominus noster cælestis necessaria vitæ nostræ juste nos non præcipit cogitare? Quia si homo homini serviens ad præparandum sibi creditur idoneus; quanto magis creditibus vel servientibus Deo, qui creavit ipsa omnia, et cuncta potens est adimplere, omnia poterunt famulari? *Quia junior fui, et senui, et non vidi justum derelictum, nec semen ejus egens pane* (Psal. xxxvi): sed magis tota die miseretur et commodat. Ergo cum de solo servitio nostro in inquirendo regnum et justitiam ejus fuerimus solliciti, Dominum credamus nobis omnia ministrare; qui ultro se nobis necessaria omnia promittit apponere. Ergo omnia

victualia monasterii, quæ in præbenda operariis suis Dominus annona distribuit, si male et fraudulenter a cellario distribuuntur et pereant, sciat se supradictus cellarius in die judicii divini ante tribunal rationis discuti; cum annonam servorum suorum Dominus per negligentiam viderit stricari: quia quod juste Dominus dignis tradit, indigne ab eversoribus non patitur stricari. Qui cellarius sine præcepto abbatis nihil tribuat, aut erogat, vel expendat, nec infirmo in præsentia ejus extra jussum aliquid porrigat. Cellarius eleemosynam faciat cum jussu abbatis in præsentia ejus; in absentia vero ejus liceat ei petenti pauperi eleemosynam exhibere, propter præceptum Domini, quod dicit: *Omni petenti te tribue* (Luc. vi). Et item: *Da, ne cui non dederis ipse sit Christus*. Quotidie cellarius cum septimanariis coram abbate in oratorio cum congregatione communicet. Intrauitibus in hebdomada septimanariis vasa coquinæ ipse consignet: completa hebdomada ab exeuntibus munda ipsa recipiat, aliis intrantibus consignanda. Quæ vasa monasterii si sub aliquo per negligentiam fracta fuerint, non prius qui fregit accedat ad mensam, nisi poenitens abbati satisfecerit, per humilitatem ad genua incurvatus. Ejectis vero de cellario omnibus necessariis, cum congregatione ad mensam cellarius sedeat tacitus, et manducet. Qui cellarius si se levaverit aliquid apportare, usque dum redeat, omnes de mensa in qua sedebat ad manducandum expectent eum. Opus aliquod laboris faciendum his horis cellarius suscipiat, quando aliqua cura et diligentia vel dispensatio cellarii minime exercetur: ut otiosus in illis horis non sit. In oratorio absens per occupationem, dicente abbate pro eo fratribus, ut habeatur in mente, simul et ipse cellarius, si prope oratorium cellarium fuerit, sua voce petat se debere in orationibus memorari: et tamen lente sic occupatus in facto opus Dei sibi dicat, et ipse sequendo vocem vel versum oratorii. Et merito intus in oratorio debet ab omnibus memorari, qui pro omnium sollicitudine occupatur: et quomodo ab uno communis pro omnibus utilitas procuratur, sic omnium cum uno partitur oratio. Vitia vero oris et corporis ejus custodienda ab ipso abbate custodiantur: quia cellarius sub nullius decedat numero sub præcepto continetur: ne forte, quomodo caro amat quæ sua sunt, propter aliquem appetitum, vel subministratorem gulæ, causa Dei præternittatur, et pro cibo vel potu non exacta excogitatio carnaliter provendatur. Utensilia omnia monasterii ipse recipiat ad numerum, et diversis consignet. De omnibus vero quæ sunt in monasterio extra abbatem, nullus sibi aliquid velut suum, sive quod attulit, sive quod invenit, sive quod laboravit, vel acquisivit, nullus aliquid peculiare vindicet, aut defendat: quia regulæ sententia hæc est: *Res monasterii et omnium est, et nullius est*. Cellarius vero ipse frater ordinetur, qui probatus fuerit ab abbate fidelis et abstinens esse: quem nunquam vincit aliquando aliqua desideriorum gula, vel qui non multum amat manducare, aut bibere: ne

magis detur locus diabolo, sicut dicit Scriptura : *A* *Nolite dare occasionem querentibus eam*, et videatur gastrimargiæ gulæ voracibus vel gluttonibus fratribus provideri magis, quam refrænari.

CAPUT XVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De fferamentis vel rebus monasterii.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Ferramenta monasterii in uno contineantur cubiculo, et uni fratri, cujus diligentiam abbas agnoverit, eorum conservandorum curam committat : qui quotidie fratribus ad faciendam opera consignet ad numerum, et a disjungentibus similiter munda ipse recipiat, et reponat, breve de omnibus tenente abbate. Qui vero frater non mundum ferramentum a terra de agro revocaverit, accusatus ad mensam a custode ferramentorum pœnæ nomine in refectone in portionem panis sui unam quadram minus accipiat, usque ad satisfactionem, vel emendationem promissam. Quia exinde æruginat ferramentum, cum mundum non fuerit positum. Simul etiam et ipse frater consignatas habeat cotes, et spongias calceorum, facitergia, mappas, vel sabana; simul etiam et arcam cum rebus abbatibus, vel arcas diversarum decadam, cum rebus fratrum, cum clausuris præpositorum simul etiam et arcam cum cortinis et velis, vel ornatu monasterii; simul etiam arcam cum diversis codicibus, membranis, et cartis monasterii: simul namque et arcam cum his rebus fratrum, quibus noviter ingressi monasterium; quæ propter, quod absit, reparationem sæculi jubentur servari: simul et universa expensa artificum, quæ ad diem de diversis artibus laborantes consignaverint facta. Ipse frater perfecta recipiat, et reponat imperfecta, alia die ipse laborantibus singula reconsignet. Simul et universarum artium ferramenta ipse a diversis artibus sero recipiat, et mane consignet. Nam et arcam cum rebus fratrum noviter in monasterio per donationem collatis, simul vel clausura abbatibus in cubiculo conservet: rationes omnes in nummo monasterii expensarum ipse abbatibus suggestu erogationis exsolvat; unde ipsum fratrem fide oportet divina constringi; ut timore vel testimonio Dei fideliter possit commissa implere

CAPUT XVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De septimanariis coquinæ.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Superius diximus decadam fratrum sub sua cura duos præpositos continere: qui decem fratres in coquinæ servitio vicibus combinati septenos expleant dies. Et cum vicibus istis unius decadæ fuerit adimpletum servitium, consignatis omnibus a cellario utensilibus, sibi alia in exercitatione decada succedat: qua expleta, succedant singillatim per singulas septimanas. Singuli tamen ambo præpositi coquant cum solatio fratris, cujus voluerint, sui. Et ideo, quamvis cum solatio cujuslibet fratris, singulas septi-

manas singulos diximus præpositos coquinare; ut cum non ambo in coquinæ simul servitio occupantur, unus foris cum decadæ suæ remaneat fratribus, qui in eis culpas, vel vitia diversa custodiat: et si alii fratres sequestrantur in alio laboris opere, tales sequestrentur, qui Dei plus possint præsentiam timere, præoccupato in coquina præposito, cum negligentiore remanente vacuo præposito: ut et vicibus honorem impleant emendandi, et vicibus humilitatem exerceant serviendi. Ergo sic omnes explicando decadæ recapitent: nam unaquæque decada tali ordinatione septenos expleat dies. Bini fratres a præpositis suis in coquinæ servitio per hebdomadam deputentur; quibus a cellario omnia coquinæ vasa intrantibus consignentur. Et ideo bini fratres, ut in icem se suis solatiis juvent Cujus ordinationis in hebdomada talis debet esse introitus.

CAPUT XIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debeant introire fratres in hebdomadam coquinæ?

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Introituri fratres in hebdomadam, post primam in oratorio dictam adducantur a præpositis suis ante abbatem, et fiat de eis majoris suggestio, dicens: Jube, domine abba, vocari universam congregationem, et orari pro his fratribus, qui ingrediuntur in hebdomadam coquinæ; ut mereantur commendati orationibus vestris diaboli impedimenta non timere, et congregationi Dei omnia sine culpa perficere. Post hæc verba prosternant se illi duo fratres orationi ante abbatem; quod et retro omnis congregatio una cum abbate facere debet: et postquam levaverint se omnes, illi duo dicant hunc versum: *Custodi nos, Domine, ut pupillam oculi; sub umbra alarum tuarum protege nos (Psal. xvi)*. Postquam vero oratum pro eis ab omnibus fuerit, surgentes superadicti duo fratres osculentur genua abbatibus, et pacem suis tradant præpositis, vel omni congregationi. Quibus post datam pacem præpositi sui dicant: Ita fratres in nomine Domini Jesu Christi; intrate in hebdomadam, et petita benedictione omnia facite, dicentes per exercenda omnia: *Benedicite*: ut cum benedictum fuerit, quocumque feceritis, maledictus diabolus impediendi ibi non habeat potestatem. Mox ab eodem die quotidie, si ad sextam habeant fratres reficere, dicta tertia exeuntes cum congregatione de oratorio hebdomadarii cum cellario, oculos habeant ad abbatem, inquirentes eum quid jubeat congregationi ad refectonem parari: ut mox inchoantibus coquinam a tertia paratis omnibus, dicta sexta, eant ad mensas. Si vero nona hora erit refectonis præparatio, dicta sexta exiens abbas interrogetur ab hebdomadariis et cellario, et statim post sextam inchoent coquinare; ut, dicta nona, omnes eant ad mensam. Quod si forte non occurrerint hebdomadarii, excommunicationis pœnam suscipiunt; quia lassatam congregationem utriusque operibus, id est, jejunii et laboris,

sua pigritia cruciari. Excommunicationis vero hæc sit sententia : si sexta, septimana ; si nona, decima ; hoc est, si ad sextam horam refectioem tricatam hebdomadarii offenderiat, et non occurrerint, singulas quadras panis per sequentes septem refectioes perdant. Si nonam tricaverint, item singulas quadras per sequentes decem refectioes eis subtrahantur. Quæ sententia excommunicationis tandiu in danno annonæ excommunicatis permaneat, quandiu satisfactio in sequenti die promissa visa fuerit emenda se. Nam si grandis fuerit congregatio, vel aliqui extranei multi supervenerint, adjunctis in solatio fratribus, a prima dicta interrogando de refectioe abbatem, incipiant coquinare ; ut hora constituta refectioem occurrant. In eadem namque hebdomada servitium ad mensas omnes ipsi adimpleant ; omnem diligentiam monasterii ipsi exercent. Ipsi omnes fratres in hebdomada ipsa discalceent, adjunctis in solatio de decada sua fratribus ; cum quibus et discalceent, et ipsa calcearia faciant ; et facto mane sedentibus ad ordinem fratribus ipsi consignent : simul et in eadem hebdomada munditias monasterii exercent, refrigeria lavent, ligna conscindant ; aquam faciei tradant, ad communionem intrantibus fratribus aquam manibus ipsi ministrent : mappas et sabana, et facitergia, vel res sordidas fratrum ipsi lavent illis horis, in quibus non coquent. Candelas monasterii a cellario factas quotidie ipsi incendant et tutentur. Mox enim cum in hebdomadam, ut diximus, prima die post rimam dictam intraverint, primum opus servitii sui munditias oratorii exhibeant, et mattas oratorii pavimento retendant : quo in totis septem diebus hebdomadæ suæ post matutinos dominicos hoc opus primum servitii sui oratorio exhibeant. Cum astant vero in septimana sua, coquinam intrantes ad se fratres mox petant eos pro se secunda ora.

CAPUT XX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debent haberi in oratorio absentes in mente.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum foris pro omni congregatione solliciti hebdomadarii in coquina servitio occupantur, vel cellarius in cellario, vel custos ferramentorum, vel rerum monasterii in suo credito occupatus est, intus in oratorio præpositi eorum dicant omni congregationi : In mente habete Dominum, et orate pro illis qui foris sunt. Sed et si quidam defuerint oratorio, et pro causa monasterii fuerint occupati, sive ambulaverint via, ab abbate dicatur omni congregationi, ut in mente absentes in orationibus memorentur ; sicut in Actibus apostolorum legitur : Pro absente orate (Act. xii) : id est, cum esset Petrus in carcere, oratio pro eo fiebat in omnibus Ecclesiis. Ergo si in mente non habiti fuerint in oratorio occupati, mercedem magis a Deo totam illi foris suscipiunt ; et illi deintus vacui egrediuntur. Quia ut illis intus vacaret orare, ab istis foris de apparandis necessariis vitæ reddebantur se-

curi. Et merito absens intus in orationibus memorari, quia pro omnium sollicitudine occupatur : ut quomodo ab uno communis pro omnibus utilitas occupatur, sic omnium cum uno participetur oratio. Nam et hoc debet qui foris pro utilitate monasterii occupatur, custodire ; ut quando intus illi in oratorio expletis psalmis orationi incumbunt, ut clara voce sua petat oratorium, se debere in mente habere. dicto tamen a se opere Dei in eodem loco in quo occupatur. Infirmi vero ut per omnem orationem in mente habeantur, abbas omnes admoneat. Nam et si frater extraneus de monasterio ambulaverit, in sequenti opere Dei dicatur ab abbate congregationi ut habeatur in mente. Quia quando ambulavit, rogavit omnes ipse frater dicens : habetis Dominum, orate pro me, et in mente me habete per angelum vestrum.

CAPUT XXI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debent communicare hebdomadarii coquinæ vel cellararius.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Nam cum ad communionem in oratorio ante abbatem statur, omnibus in pace acceptis, cum communicaverit abbas, post ipsum adhuc nullus communique, sed statim præpositi fratrum illorum septimanariorum petant se debere ire foris, ut hebdomadarios ad communionem oratorio repræsentent, complentes eorum vice foris. Qui præpositi exeuntes unus coquinæ præsit, alius ministeria ponat. Quibus exeuntibus foris, mox hebdomadarii totis manibus ingressi orent modicum, et post orationem soli abbati pacem dent. Ideo soli, ne dum omnibus dant, tardasse horam ad refectioem congregationi faciant ; et tarde egressi, cum necessaria non præparant, exeuntes congregatione abbatem in iræ cogant vitium declinare, cum adhuc non fuerint ab eis præparata, que opus sunt. Ergo post modicam orationem erecti communicent et confirmant, et item orantes modicum lente eis versus dicto abbas compleat ; ut exeuntes præpositos suos oratorio reintromittant. Quibus exeuntibus dicat abbas : Videte, fratres, ne ante orationem communem mensæ præbendam aliquid de cibo aut de potu suasionem diaboli præsumatis. Et si nos hic positi intus foris vos videmus, Deus tamen, qui omni loco præsens est, et omnia videt, et nihil est ei occultum, ipse vos conspicit : ne cum videri præsumptionem vestram, sensum vestrum tradat in reprobum, et ad pernam vobis furta vestra in iudicio consignentur. Qui ergo post hanc monitionem exeuntes una cum cellario, unus redeat coquinæ, alius ministeria, quæ missus suus præpositus adimplevit, perficiat : id est, præparent mensas, ordinent sacra, ministeria ponant, calices defricent ; et exeuntes cum congregatione abbas omnia inveniat præparata, simul et annonas panis omnium positas in canistro pendente supra mensam abbatis : ut cum omnia exeuntes abbas invenerit præparata, non sit locus ira.

vel occasio caloris, vel clamoris; sed sit monasterium A taciturnitatis et pacis.

CAPUT XXII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Omnibus hebdomadariis egressis, quo ordine remanentes in oratorio per abbatem debent ceteri communicare.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Post abbatis communionem communicet et præpositus, quem vice sua fecerit secus abbatem stare, quem subsequatur singillatim decada sua. Quibus exple. is, communicet alius præpositus, quem item singillatim subsequatur et decada sua. Jam si, Domino juvante, major fuerit congregatio, similiter faciant subsequentes: sic enim stare debent in oratorio, quomodo jubentur et communicare. Frater qui se inflaverit ad communionem, et noluerit communicare, dimittatur, et abstineat: postquam vero voluerit, non permittatur communicare tandiu, quandiu ille fuit inflatus sine causa, tandiu sit abbas aut præpositus ei iratus in causa. Item qui se inflaverit, et ad mensam venire noluerit, dimittatur, et sequenti refectione non permittatur manducare; sed levetur a mensa cum sederit: quia quando abbas voluit, ipse noluit; et item cum ille voluerit, abbas in merito noluit. Secus abbatem vero vicibus ad diem in oratorio stent præpositi, vel alii fratres; ut confusus secundarii semper habeatur gradus, ut non aliquis securus vel elatus de ordine ceteros in desperationem constituat, sed omnes per bona factorum opera placentes ad honorem sperandum certatim contendant meritis pervenire, non nomine: cujus rei qualitatem, dictante Domino, sumus retrodicturi. Simul vero post abbatem cum jussu ipsius de alterutro choro a præpositis imponantur semper antiphonæ; quibus expletis item jussione abbatis de alienis choris fratres minores, qui jussi per nomen fuerint, singillatim imponant item modo de isto choro, post ipsum de alio.

CAPUT XXIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Post egressionem abbatis de oratorio quomodo debeant hebdomadarii servire mensis, et ad manducandum esse communes?

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Egressa omni congregatione cum suo pastore de oratorio, post versus et orationem abbas in suæ mensæ cathedra sedeat; mox omnis congregatio respondeat: Deo gratias; et omnibus adhuc ad suas mensas stantibus canister supra mensam abbatis pendens trochleæ fune descendat, ut a cælo videatur operariis Dei annona descendere. Statim ubi canister descenderit, signans universum panem abbas, frangens et tollens sibi prius annonam suam a Domino benedicendam, elevet manum, et ponens ante se, stantibus ad mensam suam bis qui cum eo manducatori sunt, erogat eis. Statim ut acceperint, osculentur abbatis manum, et sedeant tacentes. Deinde

vocatis unius mensæ præpositis, det eis totius mensæ suæ annonas: quibus dimissis, vocatis alii tradat et ipsi. Jam si, Domino juvante, multa fuerit congregatio, sic fiat omnibus mensis. Qui præpositi cum annonas tam suas quam suorum fratrum accipiunt, pro honore majoris, manus osculentur abbatis: item cum ipsi in suis mensis fratribus osculentur: et postquam quis acceperit, sedeat tacitus. Post omnium vero sessionem levat se hebdomadarius lectionis mensalis, et ipse accipiens annonam suam osculetur manum dantis, et commendet eam cellario, et resideat in sella cum codice; donec ingrediantur hebdomadarii coquinæ cum cellario, et ipsi accipientes annonas suas a præpositis suis osculentur manus eorum: simul et cellarius, quia sub nullius decadæ numero continetur, de manu abbatis accipiat annonam suam: qui cum acceperit, osculetur et ipse manum dantis, et ponet mensæ suæ. Mox primo abbati, deinde omnibus, simul sibi et ultimis singulos meros porrigant. Statim euntes hebdomadarii ministrant in primo mensæ abbatis. Deinde allata diversarum mensarum ab inferioribus fercula offerantur abbati signanda. Sic etiam signetur omne quod apponitur, tam coctum quam crudum in mensis. Qui signat cruce, sic dicat ore: Benedic, Domine, quidquid ex hinc accepturi sumus. Ut forte quod non est opus, aut purgatur, aut cadet, aut illud quod victui non proficit, sine benedictione jactetur in terra, et pedibus conculcetur: ne res benedicta videatur pati injuriam. Quæ ergo fercula signata singulas ponantur per mensas: et cum ministraverint, sedeant una cum cellario ad mensam præpositi sui, et manducent cum congregatione communiter. Quibus expletis surgant hebdomadarii; unus levet fercula, alius concham cum aqua prius abbatis ponat in mensam, ad lavandas sibi ab ipsis fratribus manus; unde levata diversas singillatim ponatur per mensas: at cum ibi ab omnibus lotæ fuerint manus, reponatur in parte. Statim secundum numerum mensæ prioris in uno galletæ vase mensuratae potiones ab eis calida misceatur, et ventigiata a calice potione petita benedictione adsaporet qui miscuit, si æquali est temperie mistum; et sic in prima mensa omnibus erogat. Quibus prærogatis accedentes ad secundam, et ipsius numerus remisceatur, et petita item benedictione saporatum propter æqualitatem et ipsis erogetur. Et cum ventum fuerit ad mensam ubi sedent ipsi hebdomadarii et cellarius, addant et suas potiones in numerum, et post omnes petita benedictione bibant et ipsi. Quod vas semper cum miscetur, antequam adsaporetur aut erogetur, offeratur abbati signandum. Quod si abbas absens fuerit, per singulas mensas illata sibi fercula, et mista cum potionibus vasa vicibus in suis mensis signent præpositi. Nam si cuicumque temperatur fuerit in calice, aut certe adjuncta fuerit calida, cum bibere voluerit, iterato dicat, Benedicite: ut et illud quod adjungitur a Domino petatur benedici. Expleto ministerio potionum, excant foris hebdomadarii,

pulmentum aliud allaturi; et cum detulerint, sedeant A suis locis taciti, et manducant; et post, expleto pulmento, surgant hebdomadarii, et levant. Et item secundum suum numerum unicuique mensæ signato item ab abbate vase, et cum benedictione adsaporato, mistram ministrent, et ipsi in ultimo similiter bibant: et postquam hoc fuerit adimpletum, mox cocta ab eis fercula surgens cellarius accipiat, et crudum cellarii quodcumque fuerit, inferat missum; et prolatis, et signatis, vel in mensis positis suis locis resideant taciti, et manducant: quibus levatis mox hebdomadarii micæ panis prius de mensa abbatis, deinde diversarum mensarum, cum reverentia mundent. Quæ micæ cum per singulas mensas mundando levantur, una voce hebdomadarii dicant: Deo gratias. Quas quotidie in unum, ut diximus, vas collectas hebdomadarii cellario consignent reverenter servandas. De quibus in exitum hebdomadæ suæ patelle coquantur, quomodo sequens titulus demonstrabit. Quibus ergo mundatis micis mox consueta potionum mensura ab hebdomadariis, ut constitutum est, erogetur: similiter petita benedictione ultimi bibant et ipsi. Ideo enim diximus, hebdomadarios et cellarium interesse mensis communiter, ut nullus penitus semote aut infrunte absconse foris manducet: sed sit omnibus temperantiæ et sobrietatis mensura communis. Quia quidquid absconse manducatur, fraudulenter agitur; et ut gulæ satisfaciatur, sine mensura peccat. Quibus ergo mensæ expletis actibus, cum levante se abbate omnes surrexerint, statim omnis congregatio una cum hebdomadariis vel cellario dicant: Deo gratias. Mox vero dicto omnes adiant ad agendas Deo gratias per orationem: et ne quis desit, requirant in numero præpositi decadas suas; ut quomodo mensæ omnes fuerunt communes, sic et orationi videantur præsentis. Omnem enim cibum et potum cum versibus aperiat et claudat oratio. Qui vero frater ad versum primum mensæ dicendum non adfuerit, non sedeat ad mensam cum fratribus, sed semote in scutella sine data benedictione manducet non signatum, et potio ei non signata tradatur semote mista; et usque dum se levet, nullus cum eo loquatur. Jam si spiritalis est, doleat ei sine Deo reficere. Qui vero ad versum posteriore mensæ finitæ non adfuit, in sequenti refectioe et ipse a mensa sequestratus non signata manducet et bibat. Quæ excommunicationes tandiu in eis permaneant, quandiu in satisfactione humiliati ad genua capitis, emendatio majori fuerit repromissa. Ergo hebdomadarii cum servitium mensarum exercent, si forte ad ministrandum omnibus non occurrerint, insinuent hoc ipsum suis præpositis; a quibus mox ordinatus de eadem decada unus frater in eorum solatio adjungatur: quotiesque hebdomadarii in servitio mensarum negligenter mensis deserierint, alia die hora refectiois levet se abbas, et cum uno de præpositis, aut duobus, si grandis fuerit congregatio, ipsi faciant servitium ad omnes mensas: ut et doceat eos quomodo faciant, quod non possunt im-

plere; et agnoscentes omnes fratres erubescant, in communi natura hominum, vel pari servitio Dei, æqualem non mereri divinæ sapientiæ gratiam cum utilibus fratribus invenire

CAPUT XXIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De hebdomadario lectore ad mensas.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

In ætatis vel hyemis utroque tempore, cum ad sextam vel nonam horam reficitur, singuli præpositi de singulis decadis vicibus hebdomadas singulas legendo ad mensas exercent. Sed tunc de illa decada præpositus non legat, de qua alter præpositus in coquina servitio occupatur: ne dum unus legit, et alter coquit, vitia suorum fratrum ad mensas non sit qui præsens emendet. Qui præpositi singulis vicibus in legendo ad mensas cum singulas expleverint hebdomadas, singulos fratres litteratos per singulas vicibus septimanas ad legendum constituent; ut omnes possint vicibus de singulis decadis legere litterati. Et postquam omnes fratres in legendo suas expleverint septimanas, singuli recapitent ad invicem præpositi, ut nunquam desit carnali refectioe esca divina: sicut dicit Scriptura: *Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo Dei (Matth. iv)*; ut dupliciter fratres reficiant, cum ore manducant, et auribus saginantur. Cujus ergo in hebdomada talis debet esse introitus. Dominico die, quo hebdomadarii coquina ingrediuntur in septimanam, tunc et iste frater ad sextæ horæ refectioem post versum et orationem mensæ, cum abbas in sua cathedra sederit, antequam canister cum consuetis panibus trochleæ fene descendat, tunc insinuet se voce sua is qui lecturus est, dicens: Jubete, domini mei, orate pro me, qui ingredior in hebdomadam lectionis mensalis. Mox surgens abbas cum omni congregatione, fixis in terra genibus, oret cum eo; et cum surrexerint, dicat novus hebdomadarius hunc versum: *Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam (Psal. l)*; respondentibus secum cunctis. Post versum vero dictum complente abbate, mox primo abbati, deinde omnibus pacem tradat; deinde in medio omnium mensarum sibi ordinat sellam, et post omnium sessionem ad mensas, petita benedictione, sedeat et ipse in sella cum codice. Et cum primum mensæ abbas cum omnibus acceperit merum, et ipse similiter suum in rum propter sputum sacramenti accipiat, et sic incipiat legere. Legat namque quotidie regulam hanc, posito a die signo huc usque legerit, ut sequenter quotidie tamen omnia perlegantur, ut per vices hebdomadam finire possit, et recapitari legendo. Qui hebdomadarius cum septimanam suam in legendo expleverit, signum sequenti successori ostendat, unde prosequatur qui ceperit septimanam: qui et ipse finiendi et recapitando, finita hebdomada sua signum successoris demonstrat. Legat namque disposite non urgendo, ut apertius occupati ea auditores agnoscant, quæ eos factis oportet adim-

plere. et ut si qua sunt ambigua aut obscura, et A
 apertius ea non intelligant fratres, aut interrogatus
 a fratribus, aut ultro aliqua abbas exponat. Nam si
 supervenerint forte mensæ monasterii laici, propter
 detractionem futuram in sæculo, cum secreta Dei
 sæcularis agnoverit, si placuerit abbati, aliam lectio-
 nem cujuscunque codicis legat; ut secretum monas-
 terii, vel mensuras vitæ sanctæ constitutas in disci-
 plinam ab irrisoribus non sciatur. Legat namque
 aliam lectionem, posito tamen in regula signo. Nam
 si talis laicus ad mensam monasterii detineatur, de
 quo certus sit abbas, quod non solum admirari pos-
 sit constituta divina, sed etiam hujus religiositatis
 scit abbas, quod in conversione possit esse pedise-
 quus, et ad mores possit trahi divinos, in hujus lec-
 tor adventum ad mensam regula subsequatur. Nam B
 illi debent monasterii regulam audire, qui illam pos-
 sunt merito observare. Ideo ad mensas hora refe-
 ctionis debet regula legi, quia tunc omni congrega-
 tione ad manducandum in unum redacta, siue excu-
 satione tunc lectio observantæ vel emendationis ab
 omnibus audientibus rite poterit observari, ut om-
 nia regulæ omnes audiant, et nullum prætereat ali-
 quid: ut quod omnes audierint, eos factis oporteat
 adimplere. Ipsi vero fratri septimana sua cum in hoc
 opere occupatur, septimanarii de omnibus mensis,
 mensæ suæ illatis, scutellas levant, servante cella-
 rio panis ejus mensuram, vel consuetum numerum
 potionum: et, post omnium levationem, petita bene-
 dictione, et ipse reficiat. Ideo enim diximus regulam
 monasterii quotidie legi ad mensas, ut nullus frater
 excuset se ignorantia faciente non emendare. Non
 cum quotidie in usu ipsa regula mittitur, et notitia
 melius observatur, ne forte dicat se frater nescire,
 quod possit per obedientiam adimplere. Nam tempore
 ipso refectionis, cum legitur regula, ut solliciti
 universorum fratrum excitentur auditus, de singulis
 mensis quos voluerit fratres, quid lectum est abbas
 interroget: ut cum unusquisque frater recitaverit
 quod audivit, agnoscat plus lectioni illa hora in-
 tendisse, quam ventri. Ut cum surdus negligens non
 narraverit quod audivit, plus carnem judicetur
 amasse, quam animam. Qui mox de negligentia ab
 abbate juste corripitur debet; ut dum unusquisque fra-
 ter interrogatus timet erubescere, mentem suam D
 alibi non faciat aberrare; sed in hoc intendat, quid
 legitur. Qui hebdomadarius tandiu ad mensam cum
 fratribus, quibus se levantibus, posito in regula signo,
 levans se et ipse cum codice, versu et oratione ab
 omnibus adimpleta, respondeat cum omnibus: Deo
 gratias; et statim residens ipse ad mensam suam ab
 hebdomadariis servatam refectionem vel potionum
 mensuras, signatas aut ab abbate, aut a præpositis;
 omnia et ipse percipiat.

CAPUT XXV.

INTERROGATIO DISCIPULI

*De patella micarum ab hebdomadariis septimo die
 coquentia.*

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Micæ panis, quæ quotidie de mensis mundando
 levatæ in uno vase servantur, ab hebdomadariis
 exeuntibus septimanam septimo die hebdomadæ suæ
 sabbato die mudentur ad seram, et patella exinde
 cocta, aut cum farre, aut cum ovis astricta, ante-
 quam ultimum seræ caldum bibant, in mensa ponat-
 ur abbatis. Deinde sedenti abbati, vel unæ versæ con-
 gregationi simul, dicant hebdomadarii: Jubete, do-
 mini, et orate pro nobis, qui in ministerio humilita-
 tis explevimus septimanam. Statim omnes surgentes,
 cum abbate, flexis in terra genibus, orent pro ipsis cum
 ipsis communiter. Et cum surrexerint, dicant hebdo-
 madarii hunc versum: *Videant qui nos oderunt, et
 confundantur, quoniam tu, Domine, adjurasti nos, et
 consolatus es nos (Psal. lxxxv).* Deinde complenti ab-
 bati pacem tradant simul et præpositis suis, vel omni
 congregationi; et cum resederit abbas et fratres ad
 mensas, signans patellam ipsam abbas, sumens de
 benedictione prius cum cochleario ipse, deinde his
 fratribus, qui cum eo ad mensam ipsius sedent, sin-
 gulos cochleares in ore ministret; et cum suos con-
 vivas expleverit, vocatis ipsis hebdomadariis, et ip-
 sis in ore porrigat. Deinde quot mensæ fuerint, tot
 scutellas abbati hebdomadarius porrigat: ubi singu-
 los cochleares per numeros fratrum de singulis men-
 sis levant, quos singulis fratribus in ore sui præpo-
 siti porrigant; ut omnes de ipsa benedictione perci-
 piant. Quod cum adimpletum fuerit, sic ultimum
 caldum accipientes surgant, dicentes: Deo gratias.
 Qui vero hebdomadarii patellam istam per negligenti-
 am septimo die non exhibuerint, et in sequenti
 aliena hebdomada per singulos dies singulas quadras
 panis subductas ab abbate amittant, usque ad emen-
 dationem satisfactionis promissam.

CAPUT XXVI.

INTERROGATIO DISCIPULI

De mensura ciborum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Sufficere namque credimus ad refectionem quoti-
 dianam tam sextæ, quam nonæ omnibus mensibus
 cocta duo pulmentaria, et tertium quodcumque fuerit
 crudum cum pomis. Medius panis pensans libram
 singulis fratribus in die sufficiat, secundum formam
 divinæ dispensationis, cum medium panis cœlestis
 corvus Paulo servo Dei quotidie vescendum parave-
 rit. Quando ergo ad sextam horam tempore æstivo
 vel aliis temporibus reficiunt, tertia quadra ipsius
 Dominici panis a cellario per omnium annonas in
 cellario subtracto sera ante illud crudum pulmenta-
 rium inferendum mensis ponatur. Et ideo in cellario
 diximus eas quadras de omnium annonis antecessus
 subtrahi; ne forte cum integræ annonæ in mensis

fuerint positæ, et ne forte adveniens frater novitius, A nesciens adhuc mensuram regulæ, putet sibi iterato ad cœlium reponi, ad prandium explicet totum, et sera cum pomis habeat nihil; aut frater multum edere auans, quamvis mensuram noverit regulæ, cum petenti gulæ vult satisfacere, ad horam totum eligat manducare, et ad seram putet se esse contentum. Quæ omnes quadræ cum fuerint in cellario reservatæ, sera ejectæ et in mensa abbatis positæ et ab eo signatæ, sicut consuetudo ostendit, prius sibi vel mensæ suæ tollat, et residuæ in canistro a cellario levatæ per singulas mensas ponantur tollentibus, ut ipsæ solæ partes cum cruda quocunque pulmentari misto cum pomis, vel si quid de pulmentariis prandii remanserit, fratrum cœnæ sufficiat. Nam Dominico d. e. vel aliis festis diebus, sed et propter extraneas advenientes personas, quovis die quidquid addere abbas in cibo voluerit, utpote majori conceditur, vel dulciorum aliqua; secundum testimonium quod legitur in Vitis Patrum: ubi pro diebus festis delicatum petierunt a Domino cibum, et apparuit eis cum favo angelus. Tantum est, ut consideret æqualitatem, et fugiat corruptibilem nimietatem. Minoribus vero duodecim annis minus a libra panis in die sufficiat

CAPUT XXVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De mensura potus.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Mox cum sederint ad mensas fratres, antequam comedant, singulos meros accipiant. Quos meros accipientes, singuli porrigant abbati sibi signandos; et per alias mensas suis fratribus, suis signent præpositi vicibus. In quibus omnibus mensis in suos meros quisquis frater de suo pane ternas sibi, non amplius, buccellas intingant: ideo non amplius, ne frater multum ibi panem expendens, cum in pulmentariis non habuerit, voracitatis suæ causa, in panis sui mensura aliorum fratrum aspectum in se provocet detrahentem. Post ergo primos meros æstivo tempore ad refectionem tam sextæ quam nonæ, caldi omnibus quaterni sufficiant, extra illum merum. In eodem vero tempore, cum ad sextam reficitur, ternæ sera omnibus sufficiant potiones. Quibus completis tam in refectione sextæ, quam nonæ, vel cœnæ, stans in medio mensarum clara voce cellarius dicat: Qui sitit fiducialiter indicet. Post hanc vocem qui fuerit sitiens mox de mensa sua respondeat: Benedic; statim temperata in uno vase pusca calida, aut, si voluerint fratres, cum iutta: quæ semper amplius propter sitiennes fieri debet in pulmentariis fortioribus, aut galleta, aut calices sitiensibus porrigantur. Nam et his æstatis diebus, cum ad nonam horam reficitur, sera antequam compleant, binæ omnibus sufficiant potiones: ita tamen ut antequam bibant, orent; et postquam biberint, reorent. Item in his æstatis diebus, cum ad sextam reficitur, post dictam

nonam quotidie exiens abbas de oratorio, in sua sedeat cathedra, et circumstantibus ante eum in ordine omnibus, ejecto a cellario vino, misceantur ab hebdomadariis in consueto vase per singulas mensarum decadas omnium singulæ potiones, secundum numerum congregationis et suum. Statim surgens abbas oret cum omnibus; et post orationem antequam sedeat, oblatum sibi vas cum misto signet eum. Mox secum omnes ad mensas suas jubeat, sicut consueverunt, sedere; et bibens prius ipse, deinde singillatim mistum per mensas singulas omnibus faciat propinari. Quibus expletis surgant iterato, et orent; et post orationem redeant universi ad opera quæ dimiserant facientes. Ergo quivis sitiens post nonam mox bibit: jam si introierit de decima, nemo bibit usque post vesperam. Si vero frater amplius sitierit in ipsa nona, antequam veniat, ut diximus, decima, et bibere si voluerit, aquam non ab urceo uno haustu, sed ad calicis, aut galletæ, aut cancelli bibit mensuram, quia quod extra mensuram est, hoc est nimium et injustum, et desiderii satisfactionem ad corruptelam videbitur adimplere. Nam secundum sententiam illam quæ dicit, *Ne quid nimis*, potest et nimia aqua deebriare sensum in phantasii somniorum, et corpus necessitatibus occupare: ill est, in venis flatus, in medullis frigus, in superciliis gravitas, in capite gyrus, in oculis somnus, in varibus sternutus assiduus. In hiemis vero tempore in sextæ et nonæ horæ refectione omnibus caldos ternos sufficiant; quia æstus non est qui provocet sitim. Illis vero diebus in hieme in quibus sexta reficiunt, sera penitus nihil cœnetur, nisi singulos caldos omnibus sufficiant: ita tamen ut antequam bibant, orent; et postquam biberint, reorent. Post nonam vero illa potio quæ quotidie de cellario in æstate proerebatur sitiensibus, in hieme non detur: quia nec sitis suppeditatur, nec longe restat in refectione in vesperam. Illis vero diebus, in quibus in hieme ad nonam reficitur, post dictam vesperam non amplius quam singulos caldos accipiant: ita tamen ut antequam bibant, orent; et postquam biberint, reorent. In illis vero diebus a Pascha usque ad Pentecosten, in quibus ad sextam reficitur, abque quinta feria et Dominica, aliis diebus nisi aliud ad seram nisi binos caldos propter dies accipiant: absque Paschæ octavarum octavas, in quibus jugiter cœnent. Nam ideo supradictis diebus, absque quinta feria et Dominica, usque in Pentecosten cœnas subduximus, ut una reffectio in his diebus custodiatur; et quamvis non sua hora, consueti tamen jejunii videatur causa servari; et, quamvis non sua hora, cum cœnæ eorum mutantur in prandia. Quinta vero feria et Dominica huc cœnent ad seram, quod supra de cibis taxavimus: addito tamen uno pulmento quotidie in prandio; vel si Paschæ restiterit merces, potio cujuslibet. Calix vero, aut galletæ, per quem erit in diversis vicibus ministrandum, talis sit, qui tertius impleat mistam heminam. Sed ejus æqualitatem in mensuræ, aut duo aut tres oportet calices aut galletas mensarum mini-

sterio deservire; ut per multa pocula universis citius A erogetur. Infantuli vero intra duodecim annos agentes in hieme binos caldos accipiant, a sera singulos: æstatis vero tempore ternos ad refectionem, et sero binas accipiant potiones, propter ætatis qualitatem. Nam sicut superius de cibis constituimus, ita et de potionibus permittimus. Dominica, vel diebus festis, vel propter extraneas advenientes personas, quidquid aptum duxerit addere abbas, utpote majori conceditur: scilicet propter charitatem et lætitiã sanctorum dierum vel amicorum addat mercis cujus voluerit potionem: tantum est ut memoretur sobrietatis et fugiat violentiã ebrietatem. Quia nisi sobrius fuerit corpus, ad opus Dei vigilare non potest, et anima cogitationes libidinis non carescit. Jam si aliquis discipulorum de constituta mensura potus aut panis sui, remanente fragmento recusare aliquantulum ad mensam voluerit, spiritum plus agnoscitur amare, quam carnem, et frenum castitatis imponet luxuriã. Nam cum hoc ipsum recusat abstinens frater, levanti cellario dicat lente: Suscipe, et hoc quod negatum est carni, proficiat Deo. Mox semote in uno vase a cellario hoc ipsum mittatur Deo feliciter profuturum et pro aliquo munere adjunctum eleemosyãe monasterii mendicanti pauperi a cellario porrigitur in manum. Hęc omnis mensura de inthicis monasterii, nam si quid transmissum deforis congregationi suã apparuerit Dominus, grate suscipiatur transmissum Domini donum; et si placet abbati mensis addatur, quippe quod nisi apparatione Domini non venisse intelligatur.

CAPUT XXVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De diebus jejuniarum, vel hora refectionum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Omni tempore in septimanã duobus diebus ad sextam reficere debent, hoc est, quinta feria, et Dominica: ceteris aliis in septimana diebus ad nonam horam reficere oportet. Nam erubescamus nos, qui sumus spirituales, fugere hora nona jejunium: cum vetusta consuetudo antiquitus cognoscitur prandia ignorasse; sed semper vesperam, hoc est, cœnam suis refectionibus ordinavit: in tantum et annonam, quæ erogabatur aut laborantibus aut militibus, ideo annonam usque hodie dicitur, quia ad horam nonam diei erogabatur, quando et sumebatur; et ideo usque hodie annonam nomen remansit. Nam ipsius Domini sanctius testimonium proferam, quem cœnasse cognovimus, non legimus prandidisse, cum dicit sancti Evangelii Scriptura: *Vespere autem facto recubuit Jesus cum duodecim apostolis, et cœnantibus illis dixit* (Matth. xxvi). Nam ideo ad nonam horam universis diebus constituta sunt solvi jejunia, ut sit aliquid prolixius, quod Quadragesimã diebus addatur; id est, usque ad vesperam; hoc est post lucernariam. A sexagesima vero quarta, sexta, et sabbato post lucernariam sæpè reficiant: aliis vero diebus usque ad Quadragesimam ad nonam reficiant:

ut quod Dominicã Quadragesimã de quadragesima jejunium subtrahunt, quarta, sexta et sabbato a Sexagesima in jejunium usque ad vesperam continuatim restituant; ut quadragesima in numero jejunia compleantur. Infirmis vero certa jejunia resolvantur; et quando fratres ad sextam reficiunt, infirmi tertia recreentur, absque illis qui graviter defessi sunt: quia illis nulla hora decernitur, in quibus timetur mortis eventus. Ideoque quomodo necessitas visa, et pro certo probata quosdam permiserit, recreentur. Si vero sani fratres nona, infirmi sexta reficiant. Sed hoc debet diligenti curiositate probare quibusdam signis vel agnoscere abbas; ne quis se fingat propter refectionis edacitatem infirmum. Nam ideo infirmis solvi jejunia diximus propter fragilitatem corporis, per quam non possunt adimplere quod cupiunt, dicente Scriptura: *Spiritus promptus, caro infirma* (Matth. xxvi). Infantuli vero quarta, sexta, et sabbato, in diebus tamen minoribus, hoc est, in hiemis tempore, jejunent: aliis vero diebus ad sextam reficiant horam. In æstatis vero diebus quarta, sexta, et sabbato infantuli sexta hora reficiant: aliis vero diebus tertia recreentur. Quia in majoribus diebus minor est ætas in viribus, sicut est sustinendi sensu discreti. Sed infantes ad hanc relaxationem tales permittimus, qui intra duodecim annos degunt ætate: ampliori vero qui fuerint, ad formam teneantur majorum. Nam justo judicio infantuli, et senio proveci, et infirmi æquali debent refectionum judicio relaxari. Nam et fratres in via dirigendi hoc præceptum abbatis vel præpositorum suorum accipiant quarta, sexta, et sabbato in diebus majoribus; id est, a Pascha usque vii Kalendas Octobris, quod est æquinoctium hiemale, ut non in via jejunent, propter æstum et sitim; deinde ab æquinoctio hiemali usque ad Pascha, quia breviores sunt dies ambulantium fratrum, in quarta, sexta, et sabbato, jejunia protrahantur in vesperam: ne occupati fratres nona hora per refectionem in via accelerata brevis diei fratribus mansionem protendant; aut; ut est lucrum sæculi totum venale, cum jam ad seram finit cum jejunio diei inclinata jam secunda relectio, cum nihil sibi emendum mansionem promiserit, propter nullum distractionis ad quæstum, de jejunatum jam fratrem non vellet tabernam suscipere, et propter susceptionem a nullis lucris fratribus denegatam, cogantur fratres propter hospitalitatem iterato de sumptibus suis expendere, et per secundam refectionem, quæ non licet, jejunium violare. Aliis vero diebus extra quarta, sexta et sabbato in diebus minoribus, sexta hora a refectionem in via repauesant, et sera cœnent, propter viam laborem. A Pascha vero usque ad Pentecosten, exceptis missis in longinqua via, in monasterio vel ubi visis extra semper hora reficiant, et cœnas suas in prandii, dicente sancta Scriptura: *Non licet vobis jejunare cum sponsum vobiscum est* (Marc. ii); et non cœnent nisi quinta feria et Dominica. Nam ideo omni tempore quinta feria non licet jejunare, quia Ascensio

Domini ipso die omni anno occurrit. Dominica vero die ideo non licet jejunare, quia resurrectio Domini imputatur; quod in libris suis fieri prohibet sanctus Silvester. Nam ideo a Pascha usque ad Pentecosten non licet jejunare, quia sabbatum Paschæ claudit tristitiæ jejunia, et aperit lætitiæ alleluia, et sabbatum Pentecostes claudit alleluia; et aperit jejunia. Sed ecclesiis clauditur alleluia: nam monasterio quasi in peculiari servitio Dei alleluia usque ad Epiphaniam per modos psalmodum constitutum aperta a servis Dei psallitur Domino.

CAPUT XXIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De tempore dormitionis eorum, vel qualiter debeat esse locus, vel quo ordini dormiant.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Æstivo tempore dicta sexta, aut in jejunio, aut post refectionem, omnes repaudent; ut noctibus ipsis brevibus sobrii a somno fratres divino operi et orationi leves consurgant. Nam in uno atrio, vel in triclinio lecta in ordine circuitu ordinent: in quo circuitu lectum abbas in medio habeat, ut omnem taciturnitatem vel reverentiam in circuitu considerans, omnium ovium suarum gregem intra unum ovile collectum, quasi diligens vel sollicitus pastor attendat. In quo atrio pendeat cicendelus, qui quotidie a cellario factus, ab hebdomadariis ad seram ante completorios incendatur, ut videant diversi quomodo se collocent; et postquam se omnes percollocaverint, a supradictis tutetur, si forte indigentia olei in monasterio sentiat.

CAPUT XXX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Post completorium neminem debere loqui.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Postquam sera omni perbiberint caldos, cum universi fuerint ab hebdomadariis discalceati, dicat abbas fratribus universis: Eia, fratres, recludantur universa locis suis, cuncta reponantur in parte; lavate fratribus, hebdomadarii, pedes. Qui hebdomadarii cum omnibus perlaverint pedes, aut cum extraneis supervenientibus lavant, uno ore dicant ambo hunc versum, secum omnibus respondentibus: *Tu mandasti, Domine, mandata tua custodiri nimis; uinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas (Psal. cxviii).* Ergo omnibus abbas dicat: Eia, fratres, move te vos, ut expletis omnibus non sit occasio, unde loqui cogamur; jam enim hora est ut nos Domino commendemus, et finitis omnibus diei officii intrantes noctem pariter os nostrum loquendi cludatur ad requiem, et oculi ad soporem. Ergo ubi hæc omnia, cum adhuc loquendi et aliquid imperandi licentia tribuitur, omnia fuerint adimpleta, factis completoriis in ultimo dicant hunc versum: *Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium circumstantiæ labiis meis (Psal. cxli);* mox ingrediantur silentium, et suis

A se collocent lectis; et tanto silentio redigantur, ut usque ad nocturnos putetur nullus ibi esse de fratribus. Ideo enim post completorios tacere debemus, ut merito in nocturnis prius dicamus Domino: *Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam (Psal. l).* Hoc est, petamus Dominum debere aperire in nocturnis labia nostra, quæ sua custodia in completoriis clauserat. Vides ergo, quia quidquid aperitur, agnoscitur prius fuisse clausum. Sed ne forte cum silentium custoditur, aliqua necessitas utilitatis ad loquendum fratrem perurgeat, et frater fratri vult loqui, si lumen cicendeli aut lucernæ fuerit, de manu, vel nutu capitis, vel nutu oculorum; aut certe si deest lumen, frater cum fratre ad necessarium vadat, et quod opus fuerit, tamen ad aurem B lente loquatur; ut alter tertius eum non audiat. Simul et si frater aliqua necessitate post somnum ante nocturnos compellatur loqui aliquid, prius verum consuetum nocturni dicat sibi lente, id est, *Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam;* et loquatur quod opus est. Nam manducandi aliquid, aut bibendi, vel aliquam rem operandi nullam fratri post completorios permissionem concedimus. Si qui vero de extraneis post completorios perfectos monasterium advenerint, a domesticis fratribus tacito ministerio recreentur, et lente eis responsum reddatur, propter regulæ constitutum: et lotis eorum pedibus complentes postmodum sibi lente, et ipsi peregrinorum lectis delegentur dormire. Mox clausis ab ostiariis regis in suis et ipsi jacentes stratis per horarum silentium et noctis appetant somnum. Si quis vero frater post completorios aut manducare, aut aliquid bibere deprehensus fuerit hanc excommunicationis pœnam suscipiat: alia die accusatus, in jejunio continuato tertia die reficiat, qui præsumpsit illicita. Quæ excommunicationis pœna tandiu in continuatione permaneat, quandiu per humilitatis satisfactionem de emendatione promissa ab eo ab abbate præsentem, aut a præposito venia fuerit postulata.

CAPUT XXXI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De hebdomadarii divini officii in noctibus.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

D Ad excitandum divinum officium in noctibus, ipsius decadæ præpositi, quorum fratres septimanas in coquendo exercent, tantum sollicitudinem excitandi exerceant, quandiu decem fratres eorum combinati aut propter multitudinem congregationis conternati, in coquinæ servitio, suas vicibus explicent septimanas. Nam ipsorum præpositorum vices cum venerint coquere, quia ipsi de coquinæ ministerio lassi defessis membris poterunt somno gravari, sollicitiores duo electi de decada sua ab eis fratres in septimana ipsorum sollicitudinem excitandi suscipiant. Similiter, et cum inchoant alterius decadæ fratres coquinæ servitium, simul et præpositi eorum sub sua sollicitudine universum gregem suscipiant sua vigilia

excitandum: similiter et ipsi in hebdomada sua, A cum adstant in hebdomada sua coquinæ, a sollicitioribus suis fratribus adjuventur. Nam si qui septimanam excitationis exercent, in nocte et in die ipsi solliciti, horologium conspicerent, et horam psallendi abbati et fratribus, ne forte per occupationem laboris obliviscantur, et eos constituat jam hora prætereat, ipsi universos rememorent, et psallendi horam jam nuntient advenisse. Ideo enim excitatio duobus modis committitur: ut et vicibus vigilant, et si unus secundum carnis fragilitatem fuerit somno oppressus, alius forte vigilans constituta hora excitet negligentis collegæ officium. Magna enim merces apud Dominum est excitantium ad divinum opus, quos pro fama regula vigilantis nominavit.

CAPUT XXXII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo ab eis fieri debeat excitatio.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum hora constituta psallendi jam nocti occurrit, surgat in his duobus qui inventus fuerit vigilantior, excitet lente negligentior collegam hebdomadarum suarum. Et merito lente; quia adhuc non est petatum a Domino ab omnibus in oratorio, ut clausa in completoriis labia ab eo aperiantur nocte. Hos ergo ideo duos constituimus, ut invicem se suis vigiliis præveniant. Ergo surgentes ambo vadant cum reverentia ad lectum abbatis, et ibi oratione facta dicant sibi lente hunc versum: *Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam*; et complentes sibi lente, mox pulsantes pedes abbatis suscitent eum. Quo expergefatto, dicant simul: *Deus*: quo audito, abbas surgat; intrans in oratorio, et percussio indice ore tandiu, quandiu universi fratres ingrediantur, qui forte necessaria causa corporis occupantur. Quod si quis fecerit satis diu abbatem protrahere orationem, quod non licet, cum tarde fuerit oratorio præsentatus, præpositos eorum culpa respiciat. Ideo enim diximus in prima oratione abbatis universos expectari, et mox debere occurrere, ut omnes post inchoationem abbatis una voce scilicet petant a Domino aperiri labia sua debere in nocturnis, sicut omnibus communiter petentibus a Domino fuerant clausa in completoriis. Nam ingredientes oratorio tertio dicant: *Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam*. Ideo enim diximus tertio dici ab omnibus, ut ne quis frater modice tardius ingressus ab hac postulatione versus fraudetur. Post quem versum, postquam ab omnibus dictum, invitet et suscitet pastor oves suas per responsorium ad laudes Domini, dicens: *Veni e, exsul emus Domino, jubilemus Deo salutari nostro*; ad cujus vocis dulcedinem vel divinum favum omnis quæ non accurrerit apes, sciat se, evacuatam fructu mellis in spiritu, solam ceram corporis somno conficere, futuro gehennæ incendio concremandam.

PATROL. LXXXVIII.

CAPUT XXXIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De officiis divinis in noctibus.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

In officio nocturno uno tempore psallitur ante pullorum cantum in hyeme nocturni, dicente Prophetæ: *Media nocte surgebam ad confitendum tibi* (1 sal. cxviii). Et de æstate item dicit: *De nocte vigilat spiritus meus ad te, Deus* (Psal. xxvi), hoc est, de parte aliqua noctis, post pullorum jam cantus, signum fiat surgendi. Sed hoc a vigilantibus in hyeme cavendum est, ne nocturnos pullus aut antecedit, aut deprehendat; quia largent noctes in tempore hyemis. Nam pullorum cantus declinantis est terminus noctis, qui mox diem parit: sicut in circulo solis declinare jam diem a sexta hora ostenditur, et per noctem tantum festinare descendere solem, quantum cucurrit, ut medium in circulo ascenderet diem. Sed hoc in hyeme agendum est, ut nocturnus jam expletos pullorum cantus sequatur; quia noctes sunt grandes: ut digesti a somno fratres vigilant et digesto sensu opus Dei, quod dicunt, agnoscant. Et ideo intervallum ponitur, ut proluxa nocte somni gravitas finiatur. Nam in verni vel æstatis tempore, hoc est, a Pascha usque octavo Kalendas Octobris, quod est æquinoctium hyemale, propter rationem brevium noctium, a pullorum cantu nocturni a fratribus inchoentur; et expleto psalmodiarum numero mox eis matutinos subjungant, et secundum suorum psalmodiarum numerum finiant. Et ideo in brevibus ipsis noctibus post pullorum cantum nocturnos constituimus inchoari, et cum matutinis conjungi; ut non se recollocantes post nocturnos ingravescant fratres, et suavi matutino somno oppressi non solum perdant matutinos, sed etiam primam tarde jam dicere confundantur. Nam et ideo post pullos nocturnos cum matutinis diximus jungi, ut digesti jam a proluxo somno fratres utrumque opus sobrie expleant, et jam reddito matutinarum divino debito, securi fratres usque primam jam qui volunt repaudent: ut in bis horis somni omnem gravedinem deponentes, bene digesti post primam jam leves laborare incipiant; monstrante nobis de sancto Heleno scriptura, cum dicit: *Consuevit enim factis matutinis repaudente*. Ergo ne ante pullorum cantum cum in brevibus noctibus coacti fuerint fratres surgere, adhuc crudi ab inchoato somno, cum in ipso impetu venarum sanguis et humor per venas bullescit, et in harmonia gravedinis succussati somni discoquant membra escam quam sumpserant, in ipso adhuc incocti cibi incendio, non suscitati, sed potius occisi, cum coacti fuerint fratres surgere, gravi adhuc capite et indigesto ructu, effugent Spiritus sancti charismata. Et cum amaricatur carni eorum, quæ quamvis militet Deo, tamen in hac vita interim querit quæ sua sunt; et si non omnibus, aliquantis tamen amarum videbitur esse pro Deo, quod dulce est: ut non ex integro animo amet Deum frater in palmis, quando per som-

num cupit satisfieri carni. Nam sicut luna in circulo minorata deputati nocti minus luminis complet officium, cum tarde surgit orientis exortu, tarde cursu suo in diem ingreditur occasura; sic et brevitatem noctium temperata cum die, propter fragilitatem carnis humanæ, cogit divina in psalmis abbreviari, et jungi cum nocte dici officia. Ergo psalmi nocturni tempore hyemis, hoc est, ab æquinoctio hyemali usque ad æquinoctium vernale: id est, ab VIII Kalendas Octobris usque ad VII Kalendas Aprilis, sed melius usque ubi fuerit Pascha; quia noctes majores sunt, dici debent antiphonæ XIII, currente semper psalterio, et responsoria tria: ut fiant XVI impositiones, secundum numerum prophetarum, extra lectiones, versum, et rogus Dei; ut tam istæ sexdecim impositiones in nocturnis quam octo matutinorum impositiones similiter XXIV vicibus, secundum XXIV seniorum imitationem genua nostra in nocte Deo flectantur cum laudibus. Nam in noctibus majoribus ideo plus psalmi debet, ut sicut nobis Deus ad repausationem prolixum spatium junxit in nocte, et nos ei peragenda gratias jungamus in laudem. Tempore vero æstatis, hoc est, a Pascha usque VII Kalendas Octobris octo dicantur antiphonæ, currente, ut supra diximus, semper psalterio, et tria responsoria, extra lectiones et versum, et rogus Dei: ut tam istæ duodecim impositiones nocturnæ, quam simul conjunctæ octo matutinorum impositiones viginti vices cogat parvæ noctis ratio Deo genua incurvare; qui omnium cum brevis est, dulcis videtur esse carni cum corpus hominis prolixo fatigatum labore diei, minori requie brevi quiescit in nocte. Ergo æstatis tempore, sicut supra designavimus, quia minores sunt noctes, novem dicantur antiphonæ, et tria responsoria; ut fiant duodecim impositiones secundum nomina XII apostolorum. Cui nocturni, ut supra diximus, in ipso æstatis tempore a pullorum cantu inchoati et fluiti, mox eis matutini subjungantur, propter brevitatem noctium. Sed hoc semper tam in hyeme quam in æstate, tam in die quam nocte, seu in vigiliis cum psallitur caveatur, ne psalmi aliquando combinentur, quod non licet; sed singulos debere definiri cum gloria; ut nec orationes inter ipsos agendæ perdantur, ne glorias eorum laudi Dei videamur subducere, cum compendiosa negligentia cogimur in psalmos inserere; quia omni psalmo cui initium Propheta imposuit, constituit et finem. Quod si aliqua necessitas omnes psallentes perurgeat, non combinent, sed contendant; tamen cum gloriis suis subsequantur: et ut citius compleant, et psalmorum numerus non minoretur. Ergo ideo aut singulos, aut ternos diximus debere dici, quia sicut unitas in Trinitate, et Trinitas in unitate agnoscitur, ita aut singulos, aut pro necessitate ternos credamus, tamen cum gloriis suis, dici debere. Nam combinari ex toto non licet; quia non plus neque minus ab unitate et Trinitate quod fuerit, Christianum decet: et tunc perfectam fidem habemus, si Trinitatem perfectam æqualiter in unitate et unitatem in Trinitate sentimus. Nam si aliqua

gravior necessitas quavis hora psallentes perurgeat, dicendorum omnium psalmorum singula capita, cum una gloria compleant; et sic exeant oratorio, ut quavis necessitate tamen opus Dei non videatur prætermitti.

CAPUT XXXIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De officiis divinis in die.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

In exercendo maxime divino officio præ omnibus sanctæ debet militiæ ordo constitui; vel quibus vicibus trames rectæ observationis occurrat, ut vetustatis mos est, et patrum instituta sanxerunt; id est, matutinus, prima, tertia, sexta, nona, vespera, et completorium; ut compleatur prophetica ordinatio dicens Domino: *Septies in die laudem dixi tibi* (Psalm. CXVIII). Sed prima sic debet dici, quomodo duodecima, quæ dicitur vespera. Nam prima sic dici debet purgentibus jam radiis solis, et vespera adhuc radiis declinantibus ejus. Quia quomodo inchoatur dies in initio in opere Dei, in tali debet expleri et fine, ut compleatur Scriptura dicens: *A solis ortu usque ad occasum* (Psalm. CXIII: non enim dixit, post occasum, *Laudate nomen Domini*. Quia *exitu matutini et vespere delectabitur Dominus* (Psalm. LXIV). In quibus temporibus ab angelis nostris durnis in remuneratis justorum benefactis delectabitur Dominus, sicut sanctus Paulus in revelatione sua dicit: *Fili hominum, benedicite Dominum incessabiliter, magis autem cum occiderit sol: nam initium et finem diei sol nobis juste ostendit; qui abscessu suo noctis tenebras introducit. In æstivo vero tempore adhuc altius stante sole lucernaria inchoentur propter breves noctes: ut prolixo æstus labore lassis fratrum et jejunio membris, in augmento brevium noctium de lucentis adhuc diei spatio fessæ repausationis somnus addatur.*

CAPUT XXXV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De modo psalmorum vel numero in die.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmi namque matutini dici debent omni tempore sex, responsorium unum, versum, lectionem Apostoli et Evangelii, quæ semper abbas dicit, et rogus Dei. Psalmi namque per horas superscriptas diei, id est, primam, tertiam, sextam, nonam, terni dici debent, currente semper psalterio, singula responsoria, lectionem Apostoli, lectionem Evangelii, quam semper abbas dicat, aut si absens fuerit, præpositi vicibus dicent; post ipsam rogus Dei.

CAPUT XXXVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De psalmis lucernariæ.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmi lucernariæ in hyeme dici debent sex, cur

rente semper psalterio, responsorium unum, versum, A ipso die a benedictionibus dictis cum alleluia dicantur, usque ad secundæ ferie futuros nocturnos.

lectionem apostoli et Evangelii; quæ semper abbas dicat, post hoc et rogos Dei; ut tam istæ cum responsorio et Evangelio novem impositiones psallentium, sine versu et lectione, quam illæ quaternæ horarum ipsius diei impositiones, id est, per ipsas horas; hoc est, primam, tertiam, sextam, nonam, ternarum antiphonarum, et responsoriis singulis, quæ omnes veniunt sedecim, absque versus et lectiones explendo, toties psallere viginti quatuor vicibus genua nostræ secundum viginti quatuor seniorum imitationem, qui incessabiliter adorantes Deum in cœlis, mittunt coronas suas, proni jacentes, die noctuque laudantes Dominum dant gloriam Deo. Similiter et tempore ætatis quinque debent fieri in lucernaria, cum responsorio et Evangelio, impositiones, extra versum et lectiones: ut istæ quinque et sedecim impositiones diei, similiter ut supra diximus: viginti quatuor impositiones debere quotidie fieri, secundum viginti quatuor seniorum in cœlo numerum, vicies quater et nos in terra a die omni tempore genua nostra cum laudibus Deo flectamus. In quo tempore ætatis temperius est lucernaria inchoanda propter breves ipsius temporis noctes.

CAPUT XXXVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De psalmis completorii.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmi completorii tres dici debent: responsorium, lectionem Apostoli, lectionem Evangeliorum, postquam semper præsen. abbas dicat rogos Dei et versum clu.orem.

CAPUT XXXVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De psalmo refectionum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmus refectionis unus dici debet, et versus; similiter levata mensa alius versus cum gloria. Sed hoc opus refectionum peculiariter gratiarum actio est in numero septem laudum canonicorum diei.

CAPUT XXXIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualiter psalli debet in matutinis.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Matutini psalmi cum antiphonis semper psallantur: id est, quatuor dici debent sine alleluia; post hos quatuor duo cum alleluia, responsorium, versum, lectiones et Evangelia, quæ abbas dicat sine alleluia; in Dominica vero cum alleluia, usque in Epiphaniam: ut fiant extra versum et lectiones octo impositiones cum Evangelio. Sed matutini, extra quinquagesimo psalmo, et laudes de canticis fiant. Dominica vero, vel aliis festis diebus, vel si aliquis fuerit natalis sanctorum, benedictiones dici oportet: a quibus dictis per dominicas genua non flectantur usque ad nocturnos, et omnes antiphonæ vel responsoria in

ipso die a benedictionibus dictis cum alleluia dicantur, usque ad secundæ ferie futuros nocturnos.

CAPUT XL.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualiter psalli debet per horas diei.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Prima, tertia, sexta, nona, cum psallitur, sed tertius semper psalmus absque ab Epiphania, cum alleluia semper imponatur corrente semper psalterio, cum responsoria, lectionem Apostoli, lectionem Evangeliorum, quam semper abbas dicat: si absens fuerit abbas, præpositi vicibus; et versum, et rogos Dei.

CAPUT XLI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualiter debet in lucernariis.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmi lucernariæ cum antiphonis psalli debent; in quibus duo ultimi cum alleluia; corrente semper psalterio; singula responsoria, versus, lectio Apostoli et Evangelii, quod semper abbas dicat sine alleluia: in Dominica vero cum alleluia. Nam omnes antiphonæ ipso die benedictionibus dictis, cum alleluia psallantur, et genua non flectantur, usque ad secundæ ferie futuros nocturnos.

CAPUT XLII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualiter psalli debet in completoriis.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmi completorii omni tempore cum antiphonis psallantur: quia totæ septem vices in die, in quibus laudes Deo dicit nos debere cum Propheta dicere, æquali modulatione canuntur, propter septiformem Spiritum, qui non est in aliqua parte discretus.

CAPUT XLIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualiter psalli debet in refectione.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Psalmi refectionum tam posita quam levata mensa non sunt de septem canonicarum vice horarum, sed peculiariter Deo de benedicenda aut commendanda esca per gratiarum actionem præbentur: sine antiphona directanei dicantur; sed in Dominica vel in diebus festis cum antiphona vel alleluia.

CAPUT XLIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qualiter psalli debet in nocte.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Oportet in nocturnis ab abbate dici versum apertionis, deinde responsorium orationis: deinde in hyeme duodecim antiphonas, sine alleluia; deinde responsorium sine alleluia, corrente duntaxat semper psalterio; deinde aliud responsorium jam cum alleluia, ut fiant sedecim impositiones; lectionem

Apostoli, lectionem Evangelii quam semper abbas A dicat. Si abbas absens fuerit, præpositi vicibus versum, et rogus Dei. In æstate vero a Pascha usque æquinoctium hyemale, quod est viii Kalendas Octobris, post vesperum apertionis, et responsorium abbatibus, dici debent antiphonæ sex, sine alleluia; deinde responsorium item sine alleluia; deinde tres antiphonæ cum alleluia, currente semper psalterio, ut superius diximus: deinde aliud responsorium jam cum alleluia, ut fiant duodecim impositiones; lectionem Apostoli, lectionem Evangeliorum, quam semper abbas dicat: quod si absens fuerit, præpositi vicibus; deinde versum et rogus Dei. Lectionem vero, cui jussum fuerit, ut ex animo recitet, non ex codice legat, nisi in vigiliis solummodo. Hoc est quod constituimus, ut frequenter aliqua meditentur, et memoria teneant scripturas fratres; ut quando in quovis loco, quod ex deesse textum lectionis, vel paginæ, si opus fuerit, memoria recitetur. In noctibus vero majoribus accenso cicendelo, vel lucernaria in atrio lectorum, si voluerit abbas legat; aut qui sua sponte delectatus fuerit frater, habeat permissionis licentiam aut legendi, aut aliquid meditandi, aut aliquam monasterii utilitatem operandi. Nam et qui voluerint sibi repausare, habeant et ipsi licentiam dormire: quia completo et redlito oratorio debito suo, residuæ horæ nocte respausationi debentur. Nam et si aliquis quasi spiritalis vult de suo somno surgere, ut audiat legentem, aut ipse legat, aut aliquid operetur, peculiariter cognoscitur per bonum liberum arbitrium spiritum potius amare quam carnem, ideoque debent fratres in uno atrio lecta ante abbatem habere, ut quis quod elegit agnoscatur, vel qualis militiæ suæ futurus sit frater.

CAPUT XLV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debeat psalmi in diebus festis.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

A Pascha usque ad Pentecosten omnes antiphonæ et responsoria die noctuque cum alleluia psallantur, et genua non flectantur. In natale vero Domini usque Epiphaniam, omnes antiphonæ vel responsoria die noctuque cum alleluia psallantur, et genua ipsis diebus non flectantur, neque jejnetur, nec absteineatur, sed octo illos dies, qui præcedunt natalem Domini, in jejuniis quadragesimæ vel abstinentia; vel illas orationes, quæ pure solent in quadragesima fieri similiter a fratribus celebrentur: ut ad instar quadragesimæ tristitiæ, ut placabiles servi supra quotidianum debitum amplius exercentes servitium, natalem Domini nostri in stipendiis vel donis lætitiæ mox advenisse lætemur. Epiphaniæ vero nocte ipsius vigiliæ, et ipso die solo omnes antiphonæ et responsoria cum alleluia psallantur: et ab ipso die alleluia claudatur, et mox oratorio dierum festorum subtrahatur, et genua ipso die Epiphaniarum orantis non flectantur. Nam ideo ipso die solo cum vigiliis suis diximus, et non usque octavas alleluia psalli, quia centesima

Paschæ ab eo die jejnantibus inchoatur, et abstinentibus imputatur. In omnibus vero diebus Dominicis, benedictionibus dictis, omnes antiphonæ vel responsoria cum alleluia dicantur, usque ad secundam feriæ futuros nocturnos: et genua non flectantur; quia Dominica Paschalis resurrectio imutatur. Nam in omni Dominico benedictionibus dictis, usque ad missas Ecclesie adimpletas, semper in opus Dei dicant hunc versum: *Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis (Psal. cxlix)*; hoc est, quod per omnium sanctorum cubilia, id est, Ecclesias missarum exultatio celebratur. Si vero quovis die natalis sanctorum fuerit, benedictionibus dictis genua non flectantur usque ad primam dicendam. Si vero hujus sancti natalis fuerit, in cujus oratorio B psallitur, benedictionibus dictis usque ad processionem missæ ibi agendæ, ipso die a sacerdote, et genua non flectantur, et pro lætitiâ natalis proprii oratoris integer ipse dies usque ad futuros nocturnos, sicut in Dominica, cum alleluia totum psallatur.

CAPUT XLVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De imponendis psalmis in oratorio quovis tempore.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Post abbatem præpositi vicibus cum jussu ipsius imponant antiphonas, currente, ut diximus, semper psalterio. Postquam explicaverint præpositi singuli fratres de singulis decadis, quibus jusserint præpositi, vicibus imponant. Lectiones Apostoli præpositi semper vicibus C dent. Evangelii lectiones, si præsens fuerit, abbas semper dicat: si absens, præpositi vicibus. Nam et in matutinis et lucernariis, postquam lectio Apostoli fuerit recitata, Evangelia semper abbas præsens sequatur; si absens fuerit, præpositi vicibus: ut eo ordine quæ missæ a clericis celebrantur; id est, quo minor clericus Apostolum perlegerit, sequitur major diaconus Evangelia sancta lecturus. Sic ergo et in monasteriis ratio Domini per ordinem ieriti subsequenter servatur: in nocturnis, et matutinis, et lucernariis, in responsoriis psalmi perexplicentur; in prima vero, tertia, sexta, vel nona, in responsoriis bina capita dicantur: et dicant jam Gloria, ut citius exeunt fratres de oratorio faciendi laboris repræsententur D operibus.

CAPUT XLVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De disciplina psallendi.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Tanta debet esse reverentiæ gravitas, vel disciplina psallendi, ut amabilius a Domino, quam a nobis dicitur, audiat, sicut ait Scriptura: *Exitus matutini et vespere delectaberis (Psal. cxiv)*. Et item: *Bene psallite ei in jubilatione; quia rectus est sermo Domini (Psal. xxxii)*. Et item: *Exsultate ei cum tremore (Psal. ii)*. Et item: *Psallite Domino sapienter (Psal. xlvi)*. Ergo si sapienter et cum timore jubet psalli, oportet psallentem immobili

corpore, inclinato capite stare, et laudes Domino A moderate canere : quippe ministerium suum ante Divinitatem impet, docente hoc Propheta cum dicit : *In conspectu angelorum psallam tibi (Psal. cxxxvii)*. Nam considerare debet qui psallit semper, ne alibi sensus ejus demigret, ne cum aliam cogitationem sensus noster migraverit, de nobis dicat Deus : *Populus iste labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me (Matth. xv)*. Et item de nobis dicit : *Ore suo benedicebant, et corde suo maledicebant (Psal. lxi)*. Et ne, cum in sola lingua Deum laudamus, in sola regia oris nostri Deum admittamus; et intus in domum cordis introductum diabolum colloceamus; fortior enim ab intus ducente judicatur, qui intus ingreditur, quam qui foris exspectat. Ergo ad cantum et tale officium corporaliter cor cum lingua conveniat, cum timore Domino quotidianum debitum reddere, et notet sibi in corde qui psallit, ad singula omnia testimonia quae dicit : quia singuli versus si notentur, proficiant animae ad salutem, et in eis totum invenitur quod quaeritur; quia omnia ad aedificationem loquitur psalmus, dicente Propheta : *Psallam et intelligam in via immaculata, quando venies ad me (Psal. cix)*. Quod sonat in voce, ipsum sit et in mente psallentis. Psallamus ergo voce et mente communiter, dicente Apostolo : *Psallam spiritu, psallam et mento (I Cor. xiv)*; non solum vocibus, sed et corde decet ad Deum clamare. Cavendum namque est cum psallitur, ne frequens tussis, aut anhelitus prolixius abundet, aut salivaram execratus assiduus, aut narium spurcitiae detractae a psallente inane jactentur; sed debere fratrem post se projicere, quia angeli ante psallentes docentur stare, cum dicit Propheta : *In conspectu angelorum psallam tibi (Psal. cxxxvii)*. Ergo cum haec omnia impedimenta psallentibus a diabolo fuerint ministrata, mox sibi qui psallit signet os crucis sigillo.

CAPUT XLVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De reverentia orationis.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Si hominibus carnalibus nisi cum humilitate non fit precatio, cum beneficia eos aliqua temporalia postulamus; quanto magis convenit, ut pro peccatis nostris vel facinoribus omni qua possumus Christum prece rogemus! Nulla ergo debet esse in oratione duplicitas : non unus in ore, alter in corde inveniat : non multiloquio protrahi orationem debere, sicut ait sanctum Evangelium hypocritas eos fieri tales. Non frequens tussis, non excreatus assiduus, non anhelitus abundet; quia haec omnia orationibus et psalmis ad impedimentum a diabolo ministrantur. Nam illud, quod diximus superius, et in orationibus caveatur; ut qui orat, si voluerit exapuerit, aut narium spurcitas jactare, non inane, sed post se retro projiciat, propter angelos inane stantes, demonstrante Propheta ac dicente : *In conspectu angelorum psallam tibi, et adorabo ad templum sanctum tuum*

(*Psal. cxxxvii*). Ergo vides, quod ante angelos ostendimus et orare et psallere. Nam ideo diximus brevem fieri orationem, ne quis per occasionem prolixae orationis obdormiat; aut forte diu jacentes diabolus eis ante oculos diverse ingerat, vel in corde aliud subministrat. Ergo oportet orare cum timore simpliciter; ut qui orat, praesentis Christi videatur pedes tenere. Et cum tanto debemus orare timore, ut cognoscamus quia eum Deo loquimur. Orare ergo debemus cum omni mente, sicut Apostolus ait : *Orabo simul et mente et spiritu (II Cor. xiv)*.

CAPUT XLIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De vigiliis monastrii.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Omni sabbato debent in monasterio exerceri vigiliae, a sera usque dum secundo fuerit gallus auditus, et jam fiant matutini. Sed propter quod vigiliae dicuntur, a somno se fratres abstineant; et psallant, et legentes audiant lectiones. Jam post matutinos lectis suis repaudent.

CAPUT L.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De actu operum quotidianorum, per diversas horas, diverso tempore.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Dum cessant in die divina officia, intervalla ipsa cessantium a psalmis horarum non otiosa volumus pertransiri; astimantes ne otium modici minus lucrum securis generaret. Quia homo otiosus mortem operatur, et in desiderii est semper. Nam cum frater aliquid operatur, dum oculus in laboris opere figit, inde sensum occupat de quo facit, et cogitare illi aliqua non vacat; et desideriorum non mergitur fluctibus : quia stupore cogitationis ejus tunc oculus non arescit, quando manus cum sensu occupata aliquid perficit, propterea dicente Apostolo : *Et cum essemus apud vos, hoc praecipiebamus vobis, ut si quis non vult operari, nec manducet (II Thess. iii)*. Ergo debent esse et post officia Dei et opera corporalia, hoc est, manuum : et dum fuerit unde indigenti detur, super bona acta carrentur, et bene facta : ideoque oportet inter horarum alterna spatia diversa actuum exercitia convenire. Id est, tempore hyemis ab aequinoctio hyemali, quod est vii Kalendas Octobris, usque in Pascha, quia frigus est, et mane fratres non possunt aliquid operari, a prima usque in tertiam sequestratae a se per loca diversa decedat, ne in uno redacta omnis congregatio suis sibi invicem vocibus obstrepent, id est, lectionibus vacet unus de decem per loca, et residui de suo numero audiant. In his tribus horis infantuli in decada sua in tabulis suis ab uno litterato litteras meditentur. Nam in alphabeto majores usque vel ad quinquagenariam aetatem litteras meditari hortamur. Simul ergo in his horis, et psalmos meditari a nescientibus, ordinatione praepositorum suorum, admonemus. In unaqua-

que decada ergo in his tribus horis invicem et legant, A et audiant vicibus litteras, et psalmos ignorantibus ostendant. Cum ergo in spiritali opere has tres horas peregerint, repositis tabulis et codicibus divinis ad tertiam laudibus surgant; agentes in oratorio Domino gratias, quod meruerint tres horas diei spiritalibus operibus occupati sine peccato transiisse. Mox ut exierint a tertia, universi præpositi oculos habeant ad abbatem, inquirentes eum quid jubeat suas operari decadas: et cum unicuique decadae diversum laboris assignaverit opus, mox obedientes, vel a suis præpositis ordinati, assignatum laboris opus cum taciturnitate semper exercent; ita ergo ut antequam inchoent laborare, orent, et postquam explicaverint, reorent: laborent semper præsentibus suis præpositis, et cum impleverint cum gravitate et has tres B horas in tanto laicalis opere, divinis ad sextam laudibus currant, agentes in oratorio Domino gratias, qui item meruerint et alias tres horas diei occupati tanto laboris opere sine peccato transiisse. Ideo enim fratres dicimus taciturnitatem semper debere servare, ut cum omni ab eloquio os custoditur, peccata lingue non admittantur. Taciturnitas autem hæc a fratribus laborantibus custodiatur a fabulis sine lege, vel sæcularibus rebus, vel verbis otiosis, quæ ad rem non pertinent. Nam psalmos meditari, vel Scripturas recensere, vel de Deo aliquid loqui, duntaxat in absentia abbatis, humiliter tamen et lente, quamvis in illa hora fratres licentiam habeant. Mox ergo ut a sexta exierint, revertentes ad loca sua suum perficiant opus; et in quo opere semper majore fratrum laborantium exhibente cujusvis codicis lectio quotidie ab uno litterato legatur. Ideo enim ordinavimus quotidie laborantibus legi, ut cum a malis tacemus, de bonis audimus, et loquimur, nunquam peccemus. Ipse namque frater legat, quem abbas per aliquam impossibilitatem necessitatis non posse laborare agnovit. Quod si ipse major numerus fratrum, cui legitur, prope sit monasterio, operantes intus monasterium aliquid tale de a: tibus fratres, cum quo opere possint ad legentes migrare, mox se jungant, et audiant auribus, tamen manibus operantes. Quod si fixa sit operis officina, aut tale sit opus, cum quo non possint fratres ad legentes migrare, alia die et ipsis legatur. Ergo cum et has tres horas in laboris opere transierint, divinis ad nonam laudibus currant, agentes in oratorio Domino gratias, qui item meruerint C et alias tres horas diei occupati item in laboris opere sine peccato meruerunt transiisse. Statim post dictam sextam, aut post prandium, quam in jejunio, omnes modice in suis lectis meridientur: ut meridianas horas, vel ferventem æstum in sopore pertranseant; et in fatigatis fratrum corporibus, id est, jejunio et labore, ipsius temporis brevitatis nocturno auxilio meridiani somni compensentur; et sobrius jam surgat frater in nocte, cum cœperit æstate dormire in die. Ergo post sextam cum suis se collocaverint lectis, post modicam requiem universi fratres a præpositis suis, vel ipsi simul præpositi ab ipsius septimanæ vigiliis excitati, quanto spatio diei nona restiterit, item cum taciturnitate vaniloquiis artibus suis revertantur et labori; et in toto ipso æstatis tempore, tam etiam cum sexta hora, vel nona reficitur. Tamen post nonam quantum spatium diei restiterit usque temperius inchoatam lucernariam, tunc ordinatione præpositorum suorum sequestrata: a se per loca diversa decadae, alii legant, alii audiant, alii litteras discant et doceant, alii psalmos quos habent superpositos meditentur. Nam cum eos maturaverint, et memoria perfecte tenuerint, adducti a præpositis suis ipsum psalmum aut canticum, seu quamvis lectionem memoriter abbati restituant: et cum perdididerit, mox petet pro se debere orari. Et cum pro eo a circumstantibus oratum fuerit, complenti abbati genua osculetur, qui reddidit. Cui mox aut ab ipso

nocturno somno careant. Item post dictam tertiam usque in sextam laborent; semper autem cum taciturnitate sæcularium vel otiosarum rerum, vel scurrilitatis, quæ ad ædificationem non pertinent: psalmorum vero recensionem, vel meditationem et interrogationem præceptorum divinatorum, vel pro ædificatione aliquid de Deo loqui, quamvis in illa hora discipulis licentiam relaxamus, in absentia duntaxat abbatis: in præsentia vero ejus labor, humilitas, taciturnitas et reverentia præbeatur. In absentia vero abbatis ideo de bonis et sanctis rebus eos loqui permittimus, ut nunquam desit memoriæ eorum servanda pro servitio Dei oris eorum custodia, et expeditius de bono quam de malo eorum eloquia occupentur. Nam ipsum laboris opus terrenum, aut cujusvis artis cum inchoant, oratione præcedente incipiant; eadem semper oratione et finiant. Ideo enim præcedente oratione incipiunt, ut petant Deum, ut pio ejus auxilio adjuvati, et ejus defensione omni hora muniti in his horis, quibus laborant, ne aliquod in eis peccatum subripiat, de quo possint Domino displicere. Et ideo postquam a labore disjunxerint, orent; agentes gratias Deo, quod fuerint Dei auxilio adjuvati. Ergo postquam has tres horas laboraverint, divinis ad tertiam laudibus currant, agentes in oratorio Domino gratias, qui meruerint in labore manuum occupati sine peccatorum offensa transiisse. Mox ergo ut a tertia exierint, unusquisque revertatur ad suum laboris opus: et cum per sequentes horas laboraverint divinis ad sextam laudibus currant, agentes in oratorio Domino gratias, qui alias tres horas diei occupati item in laboris opere sine peccato meruerunt transiisse. Statim post dictam sextam, aut post prandium, quam in jejunio, omnes modice in suis lectis meridientur: ut meridianas horas, vel ferventem æstum in sopore pertranseant; et in fatigatis fratrum corporibus, id est, jejunio et labore, ipsius temporis brevitatis nocturno auxilio meridiani somni compensentur; et sobrius jam surgat frater in nocte, cum cœperit æstate dormire in die. Ergo post sextam cum suis se collocaverint lectis, post modicam requiem universi fratres a præpositis suis, vel ipsi simul præpositi ab ipsius septimanæ vigiliis excitati, quanto spatio diei nona restiterit, item cum taciturnitate vaniloquiis artibus suis revertantur et labori; et in toto ipso æstatis tempore, tam etiam cum sexta hora, vel nona reficitur. Tamen post nonam quantum spatium diei restiterit usque temperius inchoatam lucernariam, tunc ordinatione præpositorum suorum sequestrata: a se per loca diversa decadae, alii legant, alii audiant, alii litteras discant et doceant, alii psalmos quos habent superpositos meditentur. Nam cum eos maturaverint, et memoria perfecte tenuerint, adducti a præpositis suis ipsum psalmum aut canticum, seu quamvis lectionem memoriter abbati restituant: et cum perdididerit, mox petet pro se debere orari. Et cum pro eo a circumstantibus oratum fuerit, complenti abbati genua osculetur, qui reddidit. Cui mox aut ab ipso

abbate, aut præpositis jubetur superponi; et postquam superpositum fuerit quodvis, antequam secum meditetur, item a circumstantibus petat pro se orari, et sic inchoet meditari. Lucernaria vero omni tempore, maxime vero in æstate, temperius inchoetur, pendente adhuc sole, sicut dicit Propheta, *usque ad occasum* (*Psal. cxxii*) : non tamen dixit, post occasum. Ergo inde maxime in æstate temperius lucernariam diximus inchoari, propter breves ipsius temporis noctes. Ad laborem vero operis terreni, vel missiones viarum, hi fratres deputentur, qui artes nesciunt, aut discere nolunt, aut non possunt. Artifices vero deputato die, et experimentato artis suæ

A penso, artibus quotidie seclant; qui tamen cum aliqua necessitas laboris terreni aut viarum pro monasterii utilitate perurserit, tunc relictis artibus, aut fratrum adjutorii, aut viarum necessitatibus occupentur. Fratribus delicatis et infirmis talis labor injungatur, ut nutriantur ad servitium Dei, non occidantur: duricordes vero et simplices fratres, vel qui litteras dicere nolunt, et non possunt, ipsi gardis operibus intricentur; tamen cum temperamento justitiæ: ne soli jugiter diversis opprimantur laboribus. Infantuli, et jam senio decrepiti, et infirmi æquali debent cogi judicio.

INCIPIT REGULA QUADRAGESIMALIS.

CAPUT LI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De orationibus Quadragesimæ in die.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Inter matutinos et primam pura fieri debet oratio ab omnibus; item inter primam et tertiam: similiter fieri inter tertiam et sextam: similiter inter sextam et nonam: similiter inter nonam et vesperein; similiter inter vesperein et completorios: similiter fieri in totis Quadragesimæ diebus oportet.

CAPUT LII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De orationibus Quadragesimæ in nocte, sive Psalms.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Oportet post primum decubitus omnes surgere, et ante lectos suos orare, complere abbatem, et repausare omnes, item post nocturnos repausare. Item cum cantaverit g. ih. s. omnes surgere, et orare ante lectos suos, complere abbatem, et repausare omnes. Unde oportet vigiligallos, in noctibus vel diebus Quadragesimæ multum vigilantes in nocte et in die esse sollicitos, ut horas advenisse orationum fratres adnoveant. Ideo debent in uno atrio omnes dormire, ut ab omnibus orationes istæ ante lectos communiter impleantur, ut omnes audiant abbatem complementem. Item debent surgere, et facere matutinos: quia adhuc matutini separati a nocturnis ante Pascha dicuntur. Item inter matutinos et primam similiter pura fiat oratio.

CAPUT LIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De continentia ciborum et potus in Quadragesima.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Unum coctum omnibus palmentum sufficiat; et in secundis quodcumque fuerit crudum cum pomis: panis hordeacei quadæ dæ. Ab ipso die Quadragesimæ usque in tricesimum propter laborem binas ad diem fratres, non amplius, accipiant potiones; id est, unum merum et unum caldum. A tricesima

B vero usque in vicesimam singulos meros accipiant: a vicesima vero usque ad Pascha vinum omnibus subtrahatur: absque infirmis, et infantibus infra duodecim annos, et senio jam defessis. Sed hoc de infirmis consideret abbas, ne aliquis mentiatur et fingat infirmum. Firmis vero, vel suo voto abstinentibus, mixta salibus cum cymino, vel apii semine calida aqua misceatur. Oleum non in cacabis, sed in ferculis propter abstinentes mittatur. Qui abstinentes in ipsis tamen mensis decadam suarum, quot in mensa quæ in suo numero fuerint, ordinatione majoris juxta jubentur sedere: ut absinentes de una mensa in una comedant scutella. Ideo enim diximus inter alios fratres communiter abstinentes sedere, ut erubescant voraces in communi natura non posse pariter gulæ desideria refrænare, et in eligendis bonis divinam cum abstinentibus non posse gratiam promereri. Nam ipso die Quadragesimæ cum communicant, primo jejunió, antequam communicent, detur licentia ab abbate in oratorio talis. Dicit abbas omnibus fratribus: Fratres, qui vult pro anima sua spiritaliter laborare, et aliquid abstinere, ad bonum hoc opus liberam ei voluntatem concedimus: qui vero noluerit, regulæ de hoc titulo constituta accipiet, et quadragesimæ contentus erit mensuræ. Jam qui de fratribus voluerint aliquid abstinere, ibi in oratorio vadant, et humiliant se ad genua abbatis, agentes gratias de boni actus voluntate concessa: et post impensam humilitatem, simul et oro suo abbati indicent, quis quid voluerit abstinere. D Nam ideo in oratorio abstinentes diximus designari, ut ad mensas cum hoc ipsum continent, ad eam in quadragesima corpori perdendam a tepidis vel gulosis fratribus non jam hoc ipsum repræsumere vel secum comedere suadeantur: cum non vult quis videre a se alium meliorem. Sed sint ergo isti tales testimonio oratorii de omnibus apud Deum electi, etiam abstinentes designati. Merito enim de resurrectione Domini tales debent in Pascha lætari cum Christo, qui corpus suum per abstinentiam cum eo crucifixerunt in quadragesima, dicente de tristitia Scriptura: *Qui seminant in lacrymis, in gaudii metent* (*Psal.*

cxxy). Et, in paucis rexiati, in multis bene disponuntur A (Sap. iii). Nam quadragesima præsentis hujus parvi sæculi obtinet typum, Pascha vero futuræ vitæ æternam lætitiã bonis indicat: in tantum, ut quod in quadraginta diebus abstinetur, manducari liceat toto anno. Sic qui in præsentis vita sæculi hujus aliquid desiderii suis vel carni subduxerit, in illo sæculo abundantè licet animæ de melioribus divinis deliciis in perpetuo saginari. Quia in hoc parvo tempore pro Domino voluit contristari, cum eo merebitur in futuro lætari. Jejunia vero Quadragesimæ protrahantur in vespèrum; id est, post lucernaria reficiatur omnibus ipsis quadraginta diebus: quia quinta feria jejuniatur, absque dominica: in quas Dominicas sera penitus nihil cœnent, ut una sit in ipsis diebus a die refectio. Jejunium vero in Quadragesima propter supervenientes non frangatur a domesticis fratribus. Qui vero voluerint fratres jejunium superponere, in ipso superposito die in labore cum fratribus non spectentur, solummodo laborantibus fratribus legant, ut otiosi non sint, et pro pane de verbo Dei reficiantur. Ideo enim in spiritu legendo laboret, ut sicut scriptum est, *Qui non laborat, non manducet* (II Thes. iii), ita et dignum est, ut qui non manducat non laboret, nisi in illa refectioe, in qua sine pane reficitur; hoc est, in eloquio Dei, dicente Scriptura: *Non in pane solo viit homo, sed in omni verbo Dei* (Luc. iv). In ipsis vero quadraginta diebus in monasterio fratribus ab hebdomadariis pedes non laventur, solummodo discalceentur; supervenientibus quibusvis extraneis laventur, propter illius mulieris testimonium, quæ lavit, et de alabastro unxit pedes Salvatori cœnanti. In cœna vero Domini mittant manus pro benedictione ad lavandos pedes abbati, et postea omnibus præpositis cum solatio fratrum. Inchoando tamen abbas lavet simul: et ostiarii ipse major lavet pedes; ut cum et ipsis humilem se in hoc obsequio præbet, et digne omnibus in honorem exaltatior judicetur. Deinde præpositi omnibus fratribus in decada sua lavant pedes, et tergant. Sexta vero feria lucescente, quæ est ante sabbatum sanctum, nocturnos solummodo faciunt: quia adhuc nocturni ante pulcorum cantum dicti de quinta adhuc feria sunt: etiam matutinos, vel cæteras horas, vel constituta officia Dei, usque ad missas sabbati; ubi tamen prolixum psalmodiarum silentium in ore psallentium nova resurrectionis alleluia aperiat. Ergo cum ad nocturnos quintæ ferie dictos ulterius usque ad missas sabbati non psallent; orationes tamen illas quadragesimæ puras compleant, et ipso sextæ ferie die lente sibi loquantur de tristitia Dominicæ Passionis; nec se supervenientes saluent. Nam extra infirmos et infantes, et senio pervinctos, quicumque de sanis reficere voluerit, sine accepta benedictione, et non signata refectioe reficiat; ut a gula sua vel a semetipsis communicati erubescant, cum aliis superponeutibus pro Dei speranda mercede, unum diem uen posse jejunium voluntarie pertransire; cum

aliis ab invito interdum per triduana transire jejunia indigentia imponat necessitas. Et cum qua fronte futura octava Paschæ in Dominicæ Resurrectionis victoria desideret epulari, qui in tristitia causam ipsius passionis una die noluerit suam cum Christo crucifigere carnem? Sacramenta vero altaris in patena majore vitrea finiuntur: ut cum sexta feria Judæi ad passionem Christum quæsierint, sit ipse die mentibus nostris reclusus, ut sabbato nobis per resurrectionem in novo sacramento appareat. Jam qui sexta feria refecturi sunt, sine communiore reficiant; ut agnoscat jam quis sexta feria injustè refici sine Christo. Lotio vero rerum, vel apparatus Paschalis ipso die procuretur: in qua sexta feria altaris velamen, vel universus oratorii subtrahatur ornatus; simul et lucernæ et candelæ totum intra monasterium negetur aspectus: ut in nobis tristitia habeatur ipso die, cum mundo verum Domini lumen per passionem abscedit: et in sequenti lumen lucescente sabbato per totum mundum pro lætitiã reponatur, quando per resurrectionem Christi lætitiã ad nos lumen revertitur. Nam omni tempore sic ornatum et mandum esse debet monasterium, ut per omnia introitorum loca munda ornata velis videatur ubique quasi una Ecclesia; ut ubique ad se invicem occurrentes deceat, libeat, et delectentur orare.

[Explicit regula quadragesimalis.]

CAPUT LIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Cum hora divini officii advenerit, mox debere fratres ad oratorium festinare.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum advenisse divinam horam percussus in oratorio index monstraverit, mox laborantes opus projiciant; artifices ferramenta dimittant; scriptores litterarum non integrent, omnis fratrum manus deserat quod agebat; festinet statim mox cum gravitate pes ad oratorium, sensus ad Deum: ut mox ad primam orationem occurrant, et tanquam apes ad mel, intrantium in oratorium fratrum examen ebulliat: ut qui tacitus erat sancti oratorii locus, statim psalmodiarum clamoribus impleatur, et silentium loci sancti ad relictas migret officinas et opera. Cum vero index in oratorio semper percussus fuerit, mox omnes audientes, antequam currant, faciant sibi crucem in fronte, respondentés: Deo gratias.

CAPUT LV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De quot passibus frater, relicto labore, ad oratorium debet occurrere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum sonuerit index ab abbate percussus, laborans frater, aut solus, aut multi mox relicto ferramento æstimatione oculorum suorum citius perpendat, si debeat ad oratorium festinare, an non; et hoc eligat, ut de quinquaginta passibus longe a monasterii limine, cum gravitate debeat ad oratorium festinare. Quod si supra hunc numerum fuerit loci longinquitas, jam non vadant, sed ibi relicto de manibus

ferramento, suas flectentes cervices, quæ aguntur in oratorio genua, opus Dei sibi lente dicant et ipsi: aut si urgent fratrum quævis opera facienda, psalmos sibi tamen cum gloriis suis contemnet; quia gloria illæ quæ inter eos dicuntur pro orationibus constat. Nam ipsæ gloriæ flexo semper capite a psallente dicantur; psalmi vero directanei dicantur, propter, ut supra diximus, urgentia laboris opera, quibus expletis versum et orationem complexis sibi ipse innox quod faciebat reprehendat. Ideo enim si plus a quinquaginta passibus longitudo fuerint loci a laborante fratre, jam non diximus ad oratorium ambulare, ne currentes de longe fratres, festinatione nimia concita certatim inter se cursio, non cum gravitate, sed cum lascivia currant; et lassati longo itinere cum tardi ingressi oratorium fuerit, palpitante post viam stomacho, vocem psalmi non valeant adimplere: et cum de longe quamvis lassus advenierit, opus Dei a presentibus fratribus jam inveniat explicatum, et tunc in desperatione vel damno suo spiritualis frater versetur, et graviter contristatus, qui non meruerit opus Dei, nec in oratorio: et damnatum constitutæ horæ ei longinquitas faciat. Intra monasterium vero qui urgentibus communis utilitatis necessitatibus occupantur, clara voce cum a psalmo cessatur, et orationi incumbitur, petant ad oratorium se debere habere in mente, et tam in eodem loco in quo occupantur lent: sibi opus Dei, sequendo oratorii vocem, adimpleant simul, et explicatis per vices psalmis in eodem loco, in quo stant aut sedent, in orationibus genua flectant.

CAPUT LVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debeant fratres in itinere opus Dei complere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum fratres spirituales sine laico ambulant juncti ad se et cantantes, modice de via flectant genua, et post orationem redeant in viam: mox ab omni verbo alieno a Deo tacentes, propter reverentiam operis Dei, et sic ambulando petita prius benedictione impositum prorumpant in psalmum, quem cum expleverint, stent modicum; et inclinatum capite modice orent: qua oratione expleta, mox inchoent viam ambulare cum psalmo; quo expleto, iterato stantes orent: qua item expleta oratione, psalmum similiter ambulando inchoent: quo expleto, iterato curvati in humilitate orent. Ergo cum omnem ipsius horæ consuetudinem expleverint, modicum sedentes in partem flexis genibus orent: et complentes vicibus sibi, tunc demum revertantur ad viam, et sic se communibus fabulis, si voluerint, misceant. Tamen illis horis, quibus opus Dei ambulando perficiunt, caveant ne divino occupati in opere aliud inter se verbum inmiscuant. Si vero mixti cum laicis ambulant, sequestrantes se ab eis in parte stirpium, aut si mundus fuerit locus, et latebram non præbuerit eis, retro se aliquantulum faciant, et flexis genibus trium psalmorum capita dicentes, mox una

gloria explicent; deinde dicentes versum, et post versum modicam orationem facientes, complentes exurgant, et sequantur vicem collegas. Ideo enim plus ad singula capita trium psalmorum cum una gloria a fratribus non diximus dici, ne perambulante solatio laico, cui de causa Dei cura non fuit, derelicto forte fratribus spiritualibus trivio, nescientes forte fratres viam, in multifariam separentur semitam per errorem, et postea amara tristitia occupentur; et poeniteat forte eos in lucris animæ remorasse. Sed hoc, ut sic compleant, exeuntes de monasterio fratres ab abbate aut a prepositis suis debent moneri. In nubilo vero die, cum radius suos sol mundo absconderit, sive in monasterio, sive in via, sive in agro perpensatione horarum transacta fratres continent, et quævis hora sit, consuetum tamen complentur officium: et sive ante, sive retro a certa hora dictum sit, consuetum horæ opus tamen non prætereat, sed agatur: quia obscuritas nubium cito absente sole, hoc religio excensat, quod culpa agentes non invenit.

CAPUT LVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quo ordine in via fratres aliquid regulæ constitutæ servabunt.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Frater qui pro actibus monasterii mane missus fuerit, et qui propter occupationem viæ a prima usque in tertiam in hyeme, sive a nona usque in vespere in æstate, legerit; si sub eodem die monasterium reversurus fuerit, quavis hora redierit, prandeat; aliquantulum tamen legat aut meditetur, ut regulam ipso die videatur implere. Si vero in viam longiorem dirigatur, colliculum modicum cum aliquibus lectionibus de monasterio secum portet; ut quavis hora in via repausaverit, aliquantulum tamen legat: ita tamen si fuerit psalteratus. Si vero non fuerit, tabulas a majore superpositas psalmis secum portet; ut ad refectorem prandii aut ad mansionem applicaverit, aliquantulum, quantum occurrerit, tamen meditetur; ut quotidie regulæ reddat quod suum est. Ita et frater qui adhuc litteras discit, tabulas superpositas a majore de monasterio secum portet; ut si cum litterato vadit, ipse cum se ad refectorem, vel mansionem applicaverit, cum eo tamen, aut solus aliquantulum, quantum occurrerit, meditetur, ut supra diximus; aut ad prandium, aut ad mansionem aliquantulum tamen meditetur: ut videatur quotidie consuetam regulam adimplere. Item frater, qui pro actibus monasterii aut noluerit ire, aut certe ambulans murmuraverit, vel cum aliqua tarditate exire voluerit, si placuerit abbati, jam non mittatur: et statim excommunicationis poenam suscipiat, et sciat se adeptum superbium præceptioni repugnare divinæ; ideo divinæ, quia dicit Dominus doctoribus nostris: *Qui vos spernit, me spernit (Luc. x)*. Applicantes vero in via ad mansionem fratres, tali loco lectum sibi eligant facere, qui sit semper et

mundus; ubi digne supra stratum leniter in nocte A
Deum memorentur. Nam et hoc præceptum abbatis
vel præpositorum exeuntes in viam fratres accipiant,
ut quoscunque fratres spiritales positos visitent; et
cum eorum introierint cellas aut oratoria, orantes
dicant hunc versum: *Introivimus in tabernaculum
ejus, adoravimus in loco ubi steterunt pedes ejus
(Psal. cxxxi)*. Exeunte, exinde orantes similiter
dicant hunc versum semper: *Vias tuas, Domine,
notas fac mihi, et emittas tuas edoce me. Dirige me in
veritate tua (Psal. xlii)*. Aut forte alium versum pro
isto, si voluerint dicere: *Perfice gressus meos in semitis
tuis, ut non moveantur vestigia mea (Psal. cxviii)*.
Ergo cum coeperint a monasteriis et cellulis spirita-
lium nostri fratres exire, prius oratorio valefaciant,
et item peculiariter pro egressu, quos in monasteriis B
suis vel cellulis derelinquant, se debere in sequenti
Dei opere memorari, et sic ambulent. Cum vero
ecclesias nostri fratres introierint, post orationem
humilitatis Deo incurvatæ erecti dicant hanc ver-
sum: *Exsultabunt sancti in gloria, la tabuntur in cubi-
libus suis (Psal. cxlix)*; lente dicentes et modice
incurvati in orationem complentes sibi, sic exeant
foras.

CAPUT LVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

*Quos palmos debent fratres dicere diverso tempore in
via nocte?*

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum surrexit nocte super stratum suum frater, C
aut solus, aut cum alio aimplere nocturnos, post
versum taciturnitate, a capite, vel responsorium,
primum tres psalmos dicant, alium responsorium,
lectiones, versum, non amplius, propter laborem viæ
præteritum et futurum. Matutinos vero omni tem-
pore in via post nocturnos explicitos, mox subse-
quentes conjungant: ne cum lux eos occupaverit,
matutina in squaldis, in importunis vel spurcatis
casæ vel tabernæ locis, antecedentes, aut post deri-
dentes nostrum propositum laicos, sine reverentia
videatur compleri. Ergo cum jam secuti fratres de
factis matutinis mane fuerint, de sola viæ profectione
incipiant cogitare, vel de componendis sarcinis ani-
malium, vel de constrictione ovis bisacciarum sua-
rum reddantur solliciti.

CAPUT LIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qua hora debeant fratres in via reficere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Ambulantes longo itinere fratres quarta, sexta,
sabbato in hyeme; hoc est, ab æquinotio autumnali,
quod est vii Kalendas Octobris usque in Pascha, in
via ambulantes fratres ad vesperam reficiant. Nulla
ratione hæc frangant jejunia. Ideo enim ad vespe-
ram diximus, quia si nona volunt in via reficere,
occupati in refectioe brevibus horis prolongata,
mansio eis parvo clauso die subducitur. Sed qui

tamen hæc in hyeme non frangant jejunia, si car-
ricati in dorsis suis gravibus oneribus non vadunt,
nam tunc abbas in via ambulantes fratres faciat re-
ficere; considerata perpensatione aut temporis, aut
necessitatis, sive in hyeme, sive in æstate, si gravia
gelicidia camporum, aut ferventes æstus viarum, aut
montes excelso subire, aut grave sarcinarum pondus
æstimaverit, vel imbecillitates quorumdam impossi-
bilitatis fratrum consideraverit: tunc refectos aliquod
faciat de monasterio properare. In hyemis gravi al-
gore calefactos, in ferventi æstate temperatos in
viam debet fratres dirigere. Infantuli vero infra duo-
decim annos, non solum nullo tempore in via jeju-
nent, sed etiam nullo die jejunii de monasterio egre-
dientur; duntaxat si in proximo non mittantur, unde
ante tertiam in æstate, aut ante sextam in hyeme
expsectentur, in quibus horis constitutum est eis de-
bere reficere.

CAPUT I.X.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De qualitate sum, tuum fratrum in viam accipiendorum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Considerans abbas fratrum debitum quotidianæ
mensuræ, nec non et longinquitatem itineris, vel
moras agendi actus, simul et perpensas substantiæ
monasterii quantitatem in nummis, aut in his que
cruda possunt portari, sufficientibus consuetæ men-
suræ sumptibus aliquantulum pro labore itineris ma-
gis, propter adjuncti forte in via collegæ vel socii
charitatem, quantum abbas voluerit, panis aut vini,
seu et aliarum rerum vel nummorum jungat men-
suræ.

CAPUT LXI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

*Missus frater de monasterio, et in eodem die ex-
spectandus, si suadente aliquo foras communicare
debet; an ad oratorium revertens serbare jejunium
coram abbate consignandum communioni?*

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Exiens frater de monasterio interrogat abbatem,
dicens: Quid jubeas, domine pater, si pro charitate
ab eo ad quem mittor, aut ab alio aliquo retentus
fuero ad mensam et cum juramento suasum mihi
fuerit ad manducandum, quid? frangendum erit, aut
non, jejunium? Respondeat abbas, dicens: Si spiri-
D
talis frater pro adventus tui lætitia secum tamen ad
comedendum et per charitatem petat, prima quidem
ejus petitione, si quarta, aut sexta feria, aut sab-
batum fuerit, nega: secundæ vero iteratæ ejus peti-
tioni pro charitate jam consenti. Aliis vero diebus,
extra istas tres ferias, primæ petitioni spiritali ad
manducandum effectum concede. Si vero sæcularis
erit apud te reficiendi petitiõ, quarta, sexta, feria,
et sabbato non permittimus te jejunium frangere:
quantisvis petitionibus nega, usque tamen ad jura-
mentum. Nam forte cum per aliqua divina aut sanctæ
fueris adjuratus, jam consenti in his tribus feriis: ut
et agnoscaris Dominum amare, cum per eum con-
junctus consentis. Et quod secundæ petitiõni spiri-

tali fratri pro charitate volendo concedis, juste laico A divino te nomine conjuranti, licet nolendo, consentis. Si vero in his tribus feriis sine adjuramento divini nominis apud te erit persuasio frangendi jejunii, communicare apud laicos non permittimus fratres, sed ad suam communicationem expectet oratorium revertentes. Si vero prolixitate itineris sero erit frater reversurus, si tamen ab aliquo, ut diximus, laico in his tribus feriis sine juramento suadeatur jejunium frangere, non tamen ei se promittat reficere. Si vero ad hunc sæcularem frater mittatur, in omnibus jam conversum similitem religiosi actibus, qui sola adhuc videatur tonsura dissimilis, hujus suasioni tribus feriis pro jam conversi forma vel charitate post primam, ut diximus, petitionem refectionis concedatur effectus. Aliis vero feriis, si B apud suadentem de refectione a transmissio fratre adhuc tarda fuerit agenda mora, aut nona, aut vespera, fratri manducare permittitur; ne extra horas refectionum constitutas consuetus modus sancti propositi excedatur. Jam si nulla est mora, et via a fratre repedari sub die necesse est, qua hora festinantibus fratribus fuerit persuasum, mox consentiat; ne non sumptus monasterii habeat frater, et consuetam refectionis horam longinquæ occurrere viæ, et tarde fratri per lassitudinem revertenti in præparata diversorum refectione mensa monasterii jam explicita levetur, et utrinque decipiatur adveniens. Et item ideo a festinante fratre extra horam consuetam refectioni consensus conceditur, ut non petentis pro charitate hospitii animus contristetur.

CAPUT LXII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Si debet extra horam constitutam in via frater aut manducare aut libere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

De sumptibus suis extra horam constitutam non præsumat, qui sumptus ipsi a privilegio vel mensura regulæ exierunt; ideo constitutis horis per normæ mensuram debentur. Si vero de alienis sumptibus ad alio extraneo socio dantur pro labore itineris, in charitate fratres consentiant: ita tamen, ut ante consensum hoc tradenti respondeant se habere præceptum regulæ vel abbatis, de sacris monasterii sumptibus extra horam eis debitam non posse contingere; hoc ideo a sanctis vel spiritualibus fratribus, ignorantibus aliis hanc disciplinæ mensuram, illis vicecolleg's diximus innotescere, ne cum de suis sportis incongruæ refectionis hora nihil communiter ponant, æstimentur cupiditate magis hoc, non disciplina observare. Quod si item his fratrum dictis taliter suadentes responderint, ad solam gratiam illorum, vel communionem eorum in reficiendo per charitatem appetere, quam viæ societas injunxit, et intactis eos sumptibus de suo velle pro charitate expendere; tunc demum eis assentiant, perseverante tamen servandorum suæ horæ suorumque sumptuum disciplina. Jam cum constituta viæ advenerit

hora, prius nostri fratres juste cum hora justitiæ magis suas horas efficiantur, et tunc de suis sumptibus jam ponentes, quod illi pro sola charitate injuste præsumperant, isti nunc et pro vicaria charitate, et pro justitiæ modo dupliciter administrent. ut quos in illos ignorantes modum justitiæ istis tamen charitas persuaserat, per istos illis notitiam suam ingerat disciplina. Quod si ante horam refectionis adveniat, quam fratres ad casam perveniam destinatum, mox in quo loco in via constituta occupaverit hora, reficiant fratres: ne forte cum ad locum pervenerint destinatum, non cogantur a colono reficere, et missus frater horam refectionis videatur perdidisse, cum ad refectionem a domino rei coactus non fuerit, et postea extra horam cogatur fame compellente reficere, et sumptus constitutæ horæ extra tempus violare. Ante nonam in via fratribus quodvis bibere liceat propter sitim.

CAPUT LXIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quales sunt fratres qui insalutatis abscedunt fratribus.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres spiritales in via quando a se abscedunt, si vale sibi non faciant, vel orationem communem offerant Domino, vel pacem sibi tradant, sciant se excommunicatos a charitate discedere, usque dum se revideant, et charitatis inter se vinculum nectant, sicut in V. tis legitur Patrum; abscedens unus frater de partibus Orientis, veniens in partes Occidentis, C reinemoratus quod uni fratri vale non fecerat, præmissæ charitatis repedavit itinera, ut quod minus complevit, in fratre perliceret. Unde debent ad hanc charitatem fratrum fratres esse solliciti.

CAPUT LXIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quoties debet frater re'inquens monasterium et iterum ab errore revertens recipi.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Frater si exierit frequenter de monasterio, usque in tertium reversus resuscipiatur, amplius non jam: quia talis apud Dominum ejus agnoscitur divini servitii fides, qualis apud homines pedum instabilitas constituit. Et ut quid in monasterio jam opus sit, quem Deus non possidet? Ideoque post tertiam correctionem juste monasterio sit ut ethnicus et publicanus.

CAPUT LXV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debent fratres externi a domesticis salutari?

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres cum monasterio extranei supervenerint, et ejusdem fratres monasterii in communem locum advenerint, ubi illi extranei aut sedent, aut stant, aut jacent, aut deambulant; primo ad ingressum suum mox voce sua, Benedicite, salutent; deinde petant pro se orari, postquam orationem compleve-

rit extraneus, mox vadat frater domesticus incurvato per humilitatem capite salutationis ejus ad genua, et prius hoc erigatur ei ad pacem; ut apostolica compleatur sententiæ dicens: *Honore invicem prævenientes* (Rom. xii). Ad ingressum vero fratrum extraneorum post orationem, antequam compleat, hunc versum dicat abbas cum domesticis fratribus: *Suscepimus, Deus, misericordias tuas in medio templi tui* (Psal. xlvj).

CAPUT LXVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De egressu fratrum de monasterio in viam.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Exeuntes in viam fratres petant pro se orari, dicentes versum: *Vias tuas, Domine, notas fac mihi, et semitas tuas edoce me* (Psal. xxiv); aut voluerint alium: *Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigiâ mea* (Psal. xvi). Semper enim versum quando exeunt, sive quando ingrediuntur, cum gloria explicant. Similiter et revertentes petant pro se orari, dicentes hunc versum: *Introivimus in tabernaculum ejus, adoravimus in loco ubi steterunt pedes ejus* (Psal. cxxxi); cum gloria: vel quotiescunque limen forum ultimarum monasterii egressus ingressusque fuerit frater, sine versu tamen, petat pro se orari semper.

CAPUT XLVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De regressu fratrum de via revertentium in oratorium.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM

Fratres quovis horæ tempore de via reversi ad monasterium fuerint, et fratres psallentes in oratorio invenerint, orantes mox psallant cum ipsis; et post psalmum expletum a psallentibus pariter voce sua universos petant pro se orare debere: ut videantur de ingresso limine forensi exterioris regiæ monasterii in petenda oratione regulam adimplere. Et post missas operis sancti in oratorio primo abbatem, deinde præpositos suos, vel omnes post regressum viæ ad pacem accipiant.

CAPUT XLVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Exeuntes de oratorio mox debere de omnibus tacere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Exeuntes de oratorio fratres mox taceant, nec etiam psalmos meditando exeant; ne quod in tempore suo cum reverentia dictum est, extra tempus foris per extollentiam decantetur. Ergo exeuntes de oratorio taceant statim: quia psalmodiarum explicatum est tempus, et taciturnitatis incœptum est, sicut dicit Scriptura: *Omni rei tempus* (Eccl. iii).

CAPUT LXIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De fratribus ægrotis.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres ægrotos qui se dixerint esse, et ad opus

Dei se non levaverint, et continuo jacuerint, ad cultum non vocentur: sed in refectonem solummodo succum, vel ova, aut calidam aquam accipiant: quod vix possint veri tædiosi accipere: ut, si se fingant, vel fame compellantur levari. Si vero post diem dictum surrexerint, excommunicentur; et ad mensam carnalem non accedant, quia ad spiritualem oratorii non affuerunt, quia laborem fugerunt, et opus Dei contempserunt. Nam in his talibus agnoscitur diabolus per excusationem tædii somnique pigritiam ministrare; ideoque talem mercedem recipiant. Qui vero frater sine febris inembrorumque dolore lassatur, si poenam supradictæ lassitudini excommunicationis sustinere non vult, intret tamen in oratorium consueta cum fratribus hora, et si stare non potest, jacens in matra vel in oratione psallat: cui a vicino fratre stante insidietur tamen, ne dormiat. Si vero postea ex toto nihil laboraverit, unam quadram panis minus in annonâ accipiat sua, et potiones duas subductas; et hoc tantum, quia vel ad opus Dei surrexit, quia nec justum est ut otiosus frater contra laborantem fratrem, cui digni laboris merces debetur, æqualiter judicetur: et quia *bovi trituranti non alligabitur os* (I Cor. ix). Sic et qui non laborat, si propter justitiam, jam si ex toto non manducat, vel pro tædii qualitate tantum manducet, quantum laborans aut sanus: quia impotens, qui ad laborem proclamat se non posse, iteque ad manducandum judicetur non posse: quia utrumque non posse justitiæ convenit, et veram necessitatem ostendit. Si vero ad laborandum non possumus; et ad manducandum juste debere non posse. Per pigritiam enim otiosi glotonis talis agnoscitur ægrotudo, ut cum ad laborandum suo ore proclamatur, se non posse; et ad manducandum tacet ipsum non posse; si sua vult non dicere, aliena mox incipiat lingua audire, se ad manducandum non velle velle non posse: quæ justitia hoc ostendit, ut sicut in uno homine anima, venter, membra æqualiter conveniunt; sic et una necessitas in his tribus communiter debet sentiri, ut quod in sanitate tres istæ res supradictæ communiter possunt, in necessitate vero agnoscatur simul non posse. Nam quare uni rei non posse permittat necessitas, et aliæ posse permittat; cum in uno hominis corpore anima, venter, et membra separatim ipsam necessitatem sentire et sufferre non possunt: quia adhuc anima in nobis omnes sentit dolores; quæ abscedente, quod passum fuerit mortuum corpus nescit sentire. O injustitæ nefas! caput torquetur doloribus propter laborem, et venter non torquetur propter dilectionem cibi; quasi in alieno corpore ipse venter sit positus.

CAPUT LXX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De charitate fratrum circa ægrotos.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres qui se voluerint ostendere, quam pleni sint charitate, cum certamine ægrotos fratres visitent.

consolentur et serviant; ut charitate fraterna in A necessitate probetur, et Domini jam vocem factis adimpleant, dicentis: *Infirmus fui, et visitastis me* (Math. xxv).

CAPUT LXXI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Si debeant fratres spiritaliter ad se invicem occurrentes prius orare, aut sibi pacem dare, aut salutar.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum vero introierint fratres monasterium, aut in via fratribus spiritalibus occurrerint, postquam se per benedictionem salutaverint, prius orent et sic sibi pacem dent; sicuti Pauli et Antonii eremitarum occursum legimus: qui cum se mox vidisset, et sibi invicem occurrissent, postquam se propriis salutavere neminibus, mox oratione facta complentes, postmodum se mutuis miscuerunt amplexibus charitatis, sibi pacem reddentes. Inde ergo prius orare, quam pacem sibi debent tradere occurrentes: quia si non prius oratum fuerit, unde scit frater, ne in figura humana tentationis diabolicæ occursum adveniat, pro manifesto corporis visu diabolica subito phantasia evanescat, et nostro nos decipiamus aspectus, si humanis oculis credimus, quod divinis orationibus non probamus? et ideo prius orare, quam pacem sibi debent tradere occurrentes; et quia dignum est, ut pro communi præsentationis adventu primo per orationem gratiâ Domino referantur; qui dignatus est alternis desideratis aspectibus utrosque immolescere sibi aut repræsentari: deinde post Domini completam orationem merito jam homini pacis gratiam reddi debere.

CAPUT LXXII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De refectione propter charitatem fratrum supervenientium.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum fratres monasterio extranei supervenerint, si quarta, sexta feria, et sabbatum fuerit, voce præsentis abbatis, aut cellarii, si absens fuerit abbas, rogentur ad refectionem remorari ad nonam. Si autem usque ad tertiam admonitionem, non usque ad nonam consenserint remorari, sed pro certo ambulare se urserint, propter charitatem adventus eorum, fracto jejunio, omnes fratres monasterii cum eis ad sextam communicent. Si autem ante sextam se urserint ambulare, quævis hora fuerit festinationis inventa, jam sine domesticis fratribus ipsi soli reliciant, et jejuni de monasterio non permittantur abscedere propter viam, quia in panis fractione cognita est charitas Christi, sicut et in Actibus apostolorum legitur, fracta Eucharistia et sumpta a se, apostolos Jusebissime Andream et Joannem.

CAPUT LXXIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De fratribus qui ad opus Dei tarde occurrunt.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Frater qui nocturnis, matutinis et lucernariis pri-

mam orationem aut psalmum perdidit, ejectionem cum ab oratorio cum terrore in capite foris eum apud semetipsum de emendatione abbas moneat. Si secundam orationem vel psalmum perdidit, ibi in oratorio, præsentem congregationem, post psalmum expletum corripiatur acerbè. Si vero post tertiam orationem vel psalmum intraverit, mox una cum præpositis suis foris de oratorio excommunicatus jactetur: et non prius ad veniam revertatur, nisi humilitatis satisfactio ab eò æqualiter ante limen oratorii fuerit operata: sed hoc, ut superiori titulo diximus, de intra quinquaginta passus longitudinem. In prima vero, tertia, sexta et nona, qui per signum iudi is percussus ad primam orationem, et primum psalmum non occurrerit, in oratorio præsentibus omnibus acerbè corripiatur: post secundam vero orationem, vel secundum psalmum qui occurrerit, jam sic excommunicatus cum suis exeat præpositis foras. Ad mensam vero Antiphonam, vel versum priorem qui non adfuerint, senote, et non signatum, et sine dactylis et accepta benedictione manducant et bibunt, sine alicujus hominis eloquio, usque dum se levant. Et merito sine alicujus eloquio hominis debet reficere, qui ante refectionem cum Deo non est locutus. Qui posteriori vero mensæ non adfuerit Deo post refectionem gratias redhibere, in sequenti refectione talem poenam in sequestrato suscipiat, qualem ille qui ante refectionem non est locutus cum Deo. Hæc vero correptiones vel excommunicationes duntaxat his constitutæ sunt, qui sunt voluntatis negligentia tardi, et nullis necessitatibus occupantur: qui etiamsi propria voce ad oratorium debere se ut absentes proclamant in orationibus memorari, prætermittantur a fratribus, et sciunt se excommunicatos; quos non utilitas monasterii, sed negligentia occupavit. Nam pro utilitate monasterii occupati digne absentes a præsentibus in oratorio memorantur: sic tamen occupati in eodem loco dicentes sibi opus Dei et ipsi. Nam frater qui correptus in oratorio fuerit, etsi non oratorio jubeatur exire, tamen psalmum et responsorium, aut lectionem, aut versum tandiu non imponat, usquedum in ipso oratorio pro culpa satisfecerit, ad genua incurvatus, et in voce humiliter petierit pro se orare. Frater qui pro utilitate monasterii occupatur, absens in oratorio habeatur in mente: qui per negligentiam aut tarditatem occupantur, tacite prætermittantur: quia potius peccatum acquirunt nolentes Deum in orationibus memorare.

CAPUT LXXIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Refrænari debere liberum fratris arbitrium.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Frater qui votum fecerit supra modum constitutum aut jejunare, aut superponere, aut abstinere, et sine jussu abbatis voluerit aliqua agere, sine voluntatis arbitrio magis non permittatur: quia etiam per bonum ei subripit diabolus, ut propriam cogat fra-

trant facere voluntatem : cum in monasterio non A licet fratri suam facere voluntatem, quod vult.

CAPUT LXXV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De cessatorio Dominicæ.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

A nona hora sabbati post refectionem in æstate jam legant; in hyeme a nona in sabbato, sicut constitutum est superius, non operentur : sed etiam et sequenti die Dominica ab omni opere laboris cessant : et etiam a meditatione quotidianæ consuetudinis per tres horas in die in utrisque temporibus hyemis vel æstatis. Sed post missas ecclesiæ pro voluntate sua quis quid voluerit, aut delectatus fuerit, ex suo arbitrio legat : vel omnem licentiam repausationis habeant; ut lætentur sibi ad requiem diem Domini-cum constitutum.

CAPUT LXXVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debent transmissæ eulogiæ a sacerdote monasterii suscipi?

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum eulogiæ a Pontifice summo, vel a sacerdotibus sequentibus monasterio adveniant, mox abbas osculans transmissum eulogiæ munus, et levans se cum omnibus qui ipsi adstant orent, dicentes hunc versum : *Suscipimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui (Psal. XLV) : cum gloria : et complens se*deat.

CAPUT LXXVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De benedictione vel signo sacerdotum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Sacerdotes vero cum monasterio ad refectionem tenti fuerint, ipsi omnem cibum et pocula mista signant; vel primo sibi in mensa sua meros et benedictionem petentibus ipsi suo responso tradant. Ipsi vero sacerdotes cum benedictionem in manducando aut bibendo aliis petunt, non licet eis a majoribus responderi : quia ipsi, qui sacrali sunt, quod dant a non sanctis accipere possunt. Clerici vero, si servorum Dei interfuerint mensis, et ipsis locus tradatur signandi; sic et post orationem ipsis locus detur complendi.

CAPUT LXXVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Non debere aliquem advenientem, aut fratrem aut laicum, plus biduo otiosum in monasterio pasci.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum aliquis frater in monasterium vel hospes advenierit, in hospitis honore vel via lassitudinis si voluerit otiosus esse, biduo mensæ fratrum hora sua communi ad-e-de-t; tertio vero die post primam dictam, exeunte abbate de oratorio, teneant hospitem intus in oratorio hebdomadarii

et cellarii, dicentes ei : *Juva fratribus operari, quidquid abbas præceperit, aut in agro, aut in arte : si non juvat, abscede ; quia regula hospitalitatem vestram complevit in biduo. Et si laborare assenserit, mox ei delegetur opus cum fratribus : quod si noluerit adimplere, abscedat, et lectus ejus desternatur continuo, usque dum alter peregrinus adveniat : cui moviter resternatur, cum aliquis forte spiritalis advenerit. Ergo si noluerit laborare, dicatur ei ab hebdomadariis et cellario, ut abscedat ; ne laborantes in monasterio fratres cogantur juste et istius pigri hospitalitatem odire ; et conversi in murmurationem, vel detractionem, tales odire incipiant peregrinos, qui per inertiam miseræ nusquam fixi stando laborantium debitos panes, sub prætextu religionis visitando monasteria, devorant otiosi ; qui nec manifestos se cives monasteriis ingerunt persistendo, nec aperte se debiles indicant mendicando. Nam, ut supra diximus, talibus enim plus biduana cleemona damnum est dantis ; quod in manifesta debilitate mendicanti pauperi ad mercedem lucrum est mendicantis. Ergo hi tales post biduum cum laborare noluerint, juste agnoscant, quia ut susciperentur, et pro labore longi itineris biduo otiosi passerentur, Apostoli præceptum fuit, dicentis : *Hospitalitatem sectantes (Rom. XII)*. Et item ut ad opus laboris cum fratribus impellantur ; ipsius item est præceptum, dicens : *Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos : quoniam non quieti fuimus inter vos, nec gratis panem vestrum manducavimus inter vos sub aliquo : sed in labore et fatione, nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaremus. Non quasi non habuerimus potestatem, sed ut nosmetipsos formam vobis daremus ad imitandum nos. Nam cum essemus apud vos, hæc præcipiebamus vobis, quia si quis non vult operari, nec manducet. Audivimus enim quosdam in vobis ambulare inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes : his autem qui hujusmodi sunt interdiximus, et rogamus in Domino Jesu Christo, ut cum silentio operantes suum panem manducet (Thess. III)*. Nam qui spirituales hospites sunt, si forte ipso die quo advenierint pro lasso labore itineris non possunt laborare, tamen alio die quod viderint fratres facere, ipsi sibi ultro injungunt : ne non solum otiosi, sed et miseri a laborantibus judicentur.*

CAPUT LXXIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De cella peregrinorum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cella peregrinorum semote monasterio constituitur cum lectis stratis, ubi supervenientes fratres, maxime ignoti, dormiant, et bisacias suas ponant. In qua res monasterii, aut ferramenta, aut utensilia non sint posita ; ne forte cum putantur hospites spirituales, subito in damno fures inveniantur. Nam et propter cautelam custodiendi duo fratres, de quorum decada alii coquinam exercent, tandiu ex ipsa decada deputati vicibus a suis præpositis fratres pere-

grinos ex improvise custodiant : quandiu omnes de A eadem decada suis vicibus explicent septimanas : et cum de alia decada inchoaverint coquere, et in diebus septimanarum suarum, si supervenerint peregrini ; tandiu et de eadem decada deputati a suis prepositis fratres supervenientes ex improvise custodiant, quandiu et ipsi alia decada succedat. Ergo sic omnes decadae explicando et recapitulando omnes peregrinos advenientes semper custodiant. Ergo ipsi duo fratres, quorum ad custodiam fuerint vices, cum peregrini advenerint, in eadem cella simul sibi faciant lectos : ut, si forte unus de hospitibus ad oratorium nocte voluerit ire, et alius forte noluerit propter lassitudinem se levare, aut forte voluerint vicibus foras exire, utrique habeant singulos ex improvise custodes : ut et ille, qui aut ad oratorium aut egreditur foras, per incertos manasterii exitus nocte, et ingressus per occasionem custoditus a domestico fratre ducatur, et cum manente alter remaneat custos : ut et charitatem solatii videantur hospitibus adimplere, et res monasterii ab incertis ex improvise custodiant. Nam et in die ipsi sibi sollicitudinem faciunt, eos intra monasterium de nihil facto oculo custodire. Nam ideo duobus hæc cura committitur, ut et in nocte vicibus sint circa peregrinos solliciti, et in die, si forte ex eis unus fuerit occupatus, alter peregrinum a longe custodiens respiciat. Cella ipsa habeat clausuram talem ab intus, qualem a foris : ut nocte tam ab eis, inclusis secum hospitibus, ab intus missis claustris clavis tollatur ; quam, ubi norunt, abscondant ; ut cum foras forte voluerit hospes exire, ipse sibi custodes excitet, cum clavem requirit : quo præseate incipiat ad ignotum refrigerium foras exire. Ipsi enim fratres bisacias eorum et virgas suscipiant in cella eadem servaturi, clave forensi fideliter conservandas. Jam si forte tales inventi fuerint hospites, qui diu persistendo fideliter et animo laborando judicaverint se monasterio perfirmare, suggerent eorum custodes abbati, et lecta eis regula, videant quot dies jam habent in monasterio, et residui dies de induciis eis ad tractandum secum cedantur. Et cum expleti fuerint constitutarum indiciarum dies, et tunc demum si placent eis probate vitæ vel regule disciplinæ, sicut de firmandis monasterio fratribus posteriori titulo constitutum est, se monasterio usque ad mortem perseverando contradant. Quod si non se voluerint firmare, sed sic laborando quotidie cum fratribus monasterio voluerint remorari, si contenti sunt pannos suos vel indumenta in alieno opere stricare, sola tamen communis mensa vel vitæ mensura eis de monasterio præbeatur, de cæteris necessariis præparatio denegetur. Quia firmis debent omnia præparari ; talibus vero de firmitate dubiis sola monasterii mensa sufficiat : et hoc tantum, quia vel laborare cum fratribus volunt remorando, a fratribus illis custoditi duntaxat die noctuque.

CAPUT LXXX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Polluti per somnum fratres si debeant communicare, aut non.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Fratres qui se immundos per somnum agnoverint, secreta ante fores oratorii, antequam ad illam psallendi horam intrent, qua solent communicare, abbati ad genua incurvati consteantur hoc ipsum : et tunc abbas interrogans eos, quid potuerint turpiter cogitare hesternam in die, ut eis consensus libidinis venisset in nocte. Et si frater magis spiritualis est, non erubescat confiteri malum illud, sicut superiori titulo diximus, si cupit animam suam salvare de morte, quod abbas possit monitionibus emendare. Tamen biduo se a communionis acceptione suspendant, ut jam tertia die mundi communent. Tales enim fratres qui frequenter existerint, sciant se non occasione, sed voluntate sua sibi excommunicationem accersire ; et a corpore Domini ipsi se faciunt alienos, qui cogitationibus suis ipsi sibi adescant libidinem, cum carnem suam faciunt per turpia desideria sordidare. Quia sicut tinea vestimentum, et vermes lignum corrumpunt et devorant, sic et cogitatio turpis maculat, et animam sinceram non facit. Ergo hi tales in spiritu esse creduntur apud Deum, quales per reatum inventi sunt apud hominem. Nam dicit sacra Scriptura : *Perversæ enim cogitationes separant a Deo (Sap. 1).*

CAPUT LXXXI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De vestimentis et calceamentis fratrum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Habere debent fratres in hyeme paraturam grossam quotidianam stamineam, et tunicam aliam nocturnam, quam post nocturnos pudent, quia in die diversis occupantur laboribus. Habeant enim in hyeme et pallium stamineum, braccas laneas, et fasciolas, aut pedules. In æstate vero habeant paraturam linostimam, non satis grossam propter laborem et sudorem : et habeant pallios linostimos, subtiles non satis propter æstus sudoris, et braccas lineas : fasciolas lineas vero uti Dei homines prohibemus ; ut aliquid distet a clerico monachus. Et habeant singulas paraturas linostimas subtiliores, quas in diebus festis solum in processibus utantur : et in æstate habeant singula mannaria linea propter suos lores, et singula facitergia per decadam. Quas omnes res per singulas decadas singula arceæ contineant ; tenentibus ex eis clavem prepositis suis : quæ arceæ vestiario ponantur ; ubi et ferramenta monasterii, et omnes res positæ sunt ; de quibus cellæ custode jam supra taxavimus. Ideo enim diximus in una arceæ unius decadae sub clave prepositorum omnes mutandas consistere, ut cum unusquisque frater in potestate arcam non habuerit, non habeat ubi proculius aliquid abscondat ; quem ordinem omnes decadae

observent. Si quis vero frater in specie sua sibi visus fuerit scemari, vel satis gavisici, mox a præpositis suis et tollatur, et alio detur, et alterius illi. Hoc ideo, ut non extollat ir propria in fratre voluntas : quia quicquid ejus anima petit, ei magis dari non debet ; quia contra desideria carnis spiritus sentit ; ideo spiritualis homo Dei est, non carnalis. Hebdomadariis coquinam intransibus sacci sint tunica, et cucullæ segestrae ; quæ tales res maxime intra monasterium sine verecundia omnem sorditiam injuriamque vel simul inquinamenta caccaborum, cucumæ, vel hyemarum, nec non et faci calorem, vel coquinæ sordes diversas sustineant. Quæ ergo res expleta hebdomada ultimo die sero lotæ hebdomadariis aliis intransibus consignentur. De calcamentis vero oportet fratres caligas habere ferratas, triclinas ; non ad lusum, sed ad usum ; quas debent tempore hyemis uti : æstatis vero tempore unctas reponi. Et caligas omnes oportet habere clavatas, tam in monasterio quam in via : ut et diu repositæ caligæ conserventur, et pes fratris in caliga refrigeretur. Ad nocturnos vero in æstate ligneos cuspis utantur pelliceos ; ne inquinatis pedibus ad suum revertentes stratum, lectorum sagos coinquinent. In hyeme vero ad nocturnos pedibus utantur pelliceis, propter frigus pedum. In lectis habeant in hyeme singulas mattas, et sagos tomentatis singulos, et lanas : in æstate vero pro lanis rachinis propter æstus utantur, et ante ipsos lectos singulas pelles, ubi tergant a sordibus pedes, et sic in suos lectos ascendant.

CAPUT LXXXII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Si d. bet in monasterio frater aliquid peculiare habere.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM

Omnis homo in vita sæculi hujus tribus rebus excitatur, laborat et studet ; peregrinus in via, miles in pugna, imperator in palatio, agricola in agro, mercenarius in negotio, omnes excitantur et laborant, et habeant, dum vivunt, unde vestiuntur, calcientur, et vivant. Sed quibus Dominus servitii sui contulit donum, et ostendit eis non satis de præsentis sæculo cogitare, quia hæc omnia pertranseunt, et omnia ista quæ videmus et utimur, paucorum in nobis dierum sunt usus, et momentanea cum vitæ nostræ tempore transeunt : et per corporis mortem cæcata in nobis sæculi luce, clausis vitæ oculis, omnia quæ habemus sæculo relinquuntur. Sed illa semper æterna ; quæ cum venerint, ulterius transire non norunt : sed in bonis vitæ æternæ justis, aut in pœnis gehennæ peccatoribus perseverant. De quibus ergo desideriis honorum, vel timore malorum, quasi jam ibi videamur accersiti ; mentem nostram in hac vita de supernis semper cogitationibus occupemus. Unde præcipit Dominus servis, de necessariis vitæ hujus non debere quæquam esse sollicitum ; etiam fideles in se admoneat de crastino non cogitare, sed regnum et justitiam ejus solummodo desiderare, dicens in sancto Evangelio : *Nolite cogitare quid manducetis, aut quid*

bibatis, aut quid induamini : Sed quærite regnum et justitiam Dei, et hæc omnia apponentur vobis (Luc. xii). Ergo cum hæc omnia necessaria nobis a Domino præparantur, et de omnibus administrandis cum Deo solus est abbas sollicitus, quare discipulus sibi peculiariter aliquid audeat facere, aut habere, aut vindicare ? Nam ideo peculiare aliquid habere denegatur, quia *nemo serviens Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat cui se probavit (11 Tim. ii) : ut cum omnibus rebus suis alieno cum se imperio subdiderit, ut non sit res ubi propria ejus voluntas extollatur, quæ voluntati Dei est inimica.* Nam de peculiari Ananias et Saphira filiem ab apostolis non meruerunt percipere, quia omnia sua cum ante pedes apostolorum assignarent, de peculiaribus fraudenter subtractis, judicio subitæ mortis damnati sunt : quia fraus Deo fieri non potest ; cum nihil est occultum quod ab eo non revelabitur. Ergo cum vicium et vestitum corpori, calcamenta pedibus unicuique fratri abbas præcogitaverit, et quid alicui sit aliquid peculiare opus habere, aut rem aliquam, aut aurum : aut nummos, vel quodvis necessarium ; cum omnia emenda vel habenda Deus ei per abbatem monasterii appareat ? Si quod ergo peculiare inventum in aliquo fuerit, grandi eum abbas et diuturna excommunicatione condemnet, ut exemplo illius vindicæ nullus hoc audeat imitari. Hoc enim ne sit in aliquo frequenter, omnes scrutentur a præpositis suis ; et si in aliqua re fuerit visus sibi frater multum gavisici, aut plaudere, tollatur ei, et alio detur, et alterius C illi, quodvis fuerit ; ut propria in eo non extollatur voluntas.

CAPUT LXAXIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debent haberi in monasterio sacerdotes.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Peregrino in loco habeantur in monasterio sacerdotes, maxime quorum pri natus et honor in Ecclesia continetur et militat. Qui si hoc elegerint, ut pro amore Dei, vel propter disciplinam, vel mensuram sanctæ vitæ monasteriis habitent, in solo enim nominæ patres monasterii nuncupentur ; et nihil aliud eis in monasteriis liceat, nisi orationes colligere, complere et signare. Aliud vero nihil aut præsumant, aut eis liceat ; vel aliquid ordinationis, aut dominationis, aut dispensationis vindicent, sed omnem formam licentiæ, vel ordinandæ dominationis monasterii abbas, qui super gregem universum est ordinatus, cum regula vincit vel defendat. Nam solo honoris nomine ideo statuimus eos patres monasterii appellare, propter sacrationem sacerdotii, aut ordinationem ; et ne ipsi obtentu honoris de ratiociniis, vel dominatione monasterii, ut pote laicos, abbates excludant. Nam ipsi sacerdotes, si victum, aut vestimentum, aut calcæarium monasterii uti magis quotidie eligant, et operari communiter secundum præceptum Apostoli cum fratribus debeant, non imperative satis coacti ab abbate, sed cum reverentia ad-

monti. Nam si spiritales sunt, ipsi sibi imperent. Nam et propter cautelam, quod poterant ab aliis cogi, memores semper sancti apostoli Pauli, fornam ostendentis de se, et dicentis: *Non gratis panem vestrum manducavimus (II Thess. III)*. Et item ipse dicit: *Laboravimus manibus nostris, ne quem vestrum gravaremus*. Et item ipse dicit: *Qui non laborat, nec manducet (Ibid.)*. Ergo quod si diutissime otiosi labore manuum suarum quaerere victum noluerint, cum reverentia per multorum religiosorum testimonia conventi ab abbate Ecclesiis revertantur. Si vero, quod absit, non pacifice, sed magis per scandalum exire voluerint, teni et exuti rebus monasterii duntaxat, sine gravi injuria clausa regia excludantur. Quia magis ipsi amplius agere debent, quod aliis praedicant generaliter a Deo esse praecipuum, otiosis debere laborantium panes negari.

CAPUT LXXXIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Qui debeant manducare cum abbate.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Ad mensam abbatis sedeant seniores, extranei supervenientes, vel vicibus fratres psalterati, quos voluerit abbas, praeter praepositos; qui in decadis suis ideo ad suas mensas jubentur esse praesentes, ut causam Dei, id est, taciurnitatis et gravitatis in susceptis suis custodiant. Ideo enim ambos diximus in mensa decadae suae praesesse, ut decem fratres sibi commissos vicaria sollicitudine ab universis vitiis custodiant.

CAPUT LXXXV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Perfectae aliquae intra monasterium artes qualiter et quanti debeant tenuari.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum unaquaeque ars aliquid perfectum super vacuum usibus monasterii, vel mittendarum eulogiarum abundaverit, interrogata qualitate pretii quantum a saecularibus distrahi potest, tantum infra numerorum minorum semper distrahatur pretio, ut agnoscantur in hac parte spiritales a saecularibus actibus distantiaque separari: cum non negotii causa, quae inimica est animae, lucrum supra justitiam quaerant; sed etiam ab ipsa justitia minus accipiendi pretii humanitate consentiant: ut non propter cupiditatem et avaritiam artes operari credantur, sed ne otio possit pascenda dignis sumptibus manus vacare, et horas operosi diei gratis transire. Pretium vero acceptum abbati debet ab ipsis artificibus fideliter consignari. Quae diminutio pretii aestimatione abbatis artificibus debet constitui; ut sciant item quanta ementibus summa respondeant, et accepti pretii fraudem non possint facere de ipsa quantitate jam scienti abbati.

CAPUT LXXXVI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De casis monasterii.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Casus monasterii oportet esse locatas, ut omnem

PATROL. LXXXVIII.

A agrorum laborem, case sollicitudinem, inquilinorum clamores, vicinorum lites conductor saecularis sustineat; qui nescit de sola anima cogitare, sed praesentis vitae omnem sollicitudinem in hujus saeculi amore expendit. Et de hac vita solummodo cogitantes, ita praesentia diligunt, ut videntur se in hac luce per tempora proluxa durare. Ita fit, ut praesentia diligant, nunquam futura desiderant, vel cognoscunt, ut dum in momentaneis usibus delectantur, nec perennem vitam cupiunt; cum amanda impedimenta saeculi faciunt eos quotidie miseros de hac vita sine rebus suis invitos exire, nihil secum nisi peccata portantes. At vero spiritales conversi ideo non implicant se negotiis saecularibus, ut ei placent cui se proaverunt: ut non de rebus, quae in morte saeculo remanent, sed de anima cogitantes, quae sola cum actu rationis post mortem pertransit, magis hoc eligunt cogitare quod expedit; ut haeredes, qui migrantibus nobis de hac vita saeculo remanent, et animam nostram post mortem sequi non possunt, digne non debemus de eis nostros cogitatus occupare, dum vivimus: se semper superna desiderantes, et omnem spem in futuro ponentes, delectabilem vitam adhuc sperare, qui jam frui videamur. Ergo monasterii casas ideo oportet esse locatas, ut in rebus saecularibus saeculi operarius occupetur: nobis vero, quibus a sacerdote clamatur: *Surgam corda*, et nos ei responsione promittimus, *Habemus ad Dominum*: internis ergo cogitationibus non migremur, et sicut item clamat nobis Dominus in Evangelio dicens: *Nisi quis reliquerit omnia quae possidet, non potest meus esse discipulus (Luc. XIV)*. Sed quia sine substantiae alimento vita corporis nostri servari non potest, et maxime propter congregationem forse multa, et advenientium peregrinorum usibus necessaria preparanda, et petenti eleemosynam non esse stricti volumus, possessiones saeculi ideo non videmur relinquere, sed substantiam monasterii operarii Dei proficientem juste reservare videmur. Quapropter si nostra sollicitudine vel cura colantur, dum proficienti corpori, animae impedimento constabant: melius est ergo eas sub alieno impedimento possidere, et annuas pensiones securos suscipere, nihil nos nisi de sola anima cogitantes. Nam si volumus curam earum per spiritales fratres excolere, cum gravem eis laborem injungimus, consuetudinem jejunandi amittunt. Nec ita jejunis viribus tractandum est, si plus debeat homini ventri laborare quam animae vel Deo. Unde ad laborem in monasterio ars sola cum horto sufficiat.

CAPUT LXXXVII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debeat frater, sive jam conversus, sive adhuc laicus, introire vel tradere se, vel suscipi in monasterium?

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Ingrediendi in monasterium novo fratri, sive jam converso, sive adhuc laico, et hoc petenti, debere se in monasterium suscipi, respondeat ei hoc primo abbas, non forte eum posse constituta regula con-

servare. Cum vero ille dixerit, posse ad omnia se obedire, tunc hæc monasterii regula ei legatur. Quæ regula in lectione expleta, et omnia abbatis verbis prædicta, cum responderit novus frater ad omnia facto se esse paratum, tunc abbas subsequatur, et dicat: Quid de rebus tuis, quas proprio arbitrio uteris? Non enim tibi expedit, te hic pro causa Dei posito res tuas alibi remanere; sed sicut dicit Scriptura: *Ubi est thesaurus tuus, ibi erit et cor tuum* (Matth. xvi). Nam ideo non expedit, ne forte titillatione diaboli a rebus tuis foris positis per desiderium earum de monasterio provoceris, et, relicto servitio sanctæ scholæ, proprio redeas militaturus arbitrio; et sicut canis delectatur, redeas ad vomitum tuum, et salivas a te projectas in terram denuo cum sordibus resorbeas. Sed qui perseverantiam diligit, et occasionem migrandi cupit nescire: ideoque constituimus salubre consilium, ut audias vocem Domini tibi dicentis: *Vade, vende omnia, et da pauperibus, et veni, sequere me* (Matth. xix). Quam ergo si sequi vis vocem, vade, vende quæ habes, et omne pretium huc ante me defer; ut te præsentem a me pauperibus erogetur: ut nullum sæculo pignus tuum remaneat, ad illud iterum revertendi. Ideo enim cum nondum adhuc firmatam ingressionem tuam in monasterio habes, tibi de rebus tuis libera adhuc voluntas conceditur: quia post firmatam ingressionem discipulo sive in monasterio, sive foris peculiare aliquid habere a regula denegatur: ut non sit ubi propria ejus voluntas extollatur. Quod enim si totum distrahere tibi grave videtur, et sunt tales res, quæ una tecum possint monasterio deservire, ne tamen pro pignore revertendi sæculo dimittantur, omnia fideliter tecum in monasterium defer, nihil subcelando Deo, cujus te cum omnibus rebus tuis subtilis servitio: qui ubique omnia respicit et nihil est ei occultum, qui revelat absconsa. Memor esto fraudis Ananias et Saphiræ, qui de rebus suis Deo oblati exinde subelare volentes, mortem perpetuam irruerunt pro fide. Mox ut hæc audierit novus frater, qui priori divina sententia omnibus distractis, et per manus abbatis erogatis, si hoc pro certo habuerit votum omnia distrahere, et monasterio non aliquid reservare, non cogatur, nisi ex sua voluntate voluerit. Ergo cum omnibus per manus abbatis erogatis sic se firmare monasterio voluerit, charta ab eo perseverantiæ non petatur, quia pignus fidei apud Deum omnium rerum suarum per erogatam eleemosynam fuit. Nam per omnem rerum suarum erogationem expensam cognoscitur apud Deum, posse fideliter permanere, qui rebus suis pro eo cupit non parcere. Solummodo hanc det fitem, sibi penitus foris nihil remansisse celatum. Hanc ideo voluntatem abbas ingredientibus tribuit, ut non ab introeuntibus iudicetur potius res hominum desiderare, quam animas. Qui vero frater hoc elegerit cum rebus suis se monasterio tradere, et distrahendi voluntatem non habuerit; ne aliquando mutatus a diabolo vel armatus, propter res suas exigendas aliquas molestias monasterio generans exire desideret,

cavens manu sua prius de stabilitate, simul rerum suarum breve adjuncto, una cum anima sua Deo et oratorio monasterii per donationem offerat; totum subscribentibus religiosis testibus, episcopo, presbytero et diacone, vel ipsius territorii clero; et in ipsa cautione, taxans hoc, quod si aliquando monasterio discedere voluerit, sine rebus suis de monasterio, vel sine indulgentia peccatorum a Deo discedat. Jam de ipsis rebus abbas in potestate sua mutatis quidquid necessariæ utilitati monasterii supervacuum abundare viderit, pro anima fratris ipsius, propter præceptum supradictum sequendi Dominum; per eleemosynam distracta illa re supervacua, pretium ejus pauperibus tribuat: ut quod ille imperitus frater non meruit facere, pro illo iste quasi doctus magister valeat adimplere. Qui vero frater ex toto indicaverit se nihil habere, prius exquiratur a vicinis illius regionis, ubi mansit: et si inventum fuerit, quod certe sit ex toto ejus paupertas, tunc dato perseverantiæ fidejussore sub cautione pœnæ interposita, si tamen jam notus fuerit, sic debet in monasterio suscipi, ne forte aliquibus rebus suis ad tempus foris commendatis, mentita in monasterio paupertate, non solum nihil Deo per eleemosynam, vel monasterio per donationem conferat; sed etiam a spectantibus suis provocatus, et cum quid invenerit causæ, exeat. Nam cum dederit cautos fidejussores cum pœna, jam tunc demum ei pro actibus monasterii sine suspitione secure res monasterii aut pretia emendorum, vel vecturarum alimonia contra laudatur. Si vero talis monasterio advenerit frater, quem ipsa patria ignoraverit, vel omnibus habuerit vultum ignotum, et se ad monasterii societatem firmare voluerit, sola sacramenti fides ab eo exposcatur; ut si aliquando de monasterio exire voluerit, cum notitia abbat's vel omnium exeat. Et cum jam exire voluerit, prius juret se de rebus monasterii nulla furti commissione, aut foris antecessus commendasse, aut absconse secum portasse, nisi forte ei pro misericordia voluerit aliquid donare abbas: ut si perjurerit, ferat in anima quod in corpore non potuit adimplere. Res tamen quibus indutus fuerat monasterii vel calceamenta reconsignet abbati; ut remanenti in perseverantia fratri proficiant, quæ migrantibus auferuntur; et res monasterii juste ille habeat, qui in monasterio habitat; et juste illi retollatur, qui injuste animos suos a perseverantia monasterii separat: nec enim illi dare placeant, cui ipsarum rerum displicuit disciplina. Si vero ita juraverit, et non se firmet, sed ad tempus remoretur, hoc solum testetur; ut sine notitia vel vale abbatis, vel cum furto non exeat. Etiam ex improvise custodiat, et in potestate nihil habeat, et ad laborem cum fratribus communiter impellatur; ut laborando vivat. Si tamen nudus fuerit, et induere eum abbas voluerit, ad tempus utatur; et sciat, se quod habet omne reconsignatum, cum exire voluerit. Nam si forte cum ingressus nullum monasterio juramentum tradiderit, et velut ignotus nullam catenam fidei ablati

de securitate intulerit; sive quod contulit Deo per eleemosynam, sive quod nihil monasterio de rebus suis obsidis pignore per donationem legaverit, sive quod nullum fidejussorem ignotus invenerit; sive si nulla sacramenti fide teneatur: cum forte incertus de firmitate frater missus fuerit cum vehiculis animalium, et emendarum pretio rerum, mox ducatu diaboli inventis per occasionem sumptibus vel vehiculis, in alienas terras monasterii incipiat magis ordinatus migrare, securus de se perceptionem quotidie exspectandus, et prolongando aut tarde, aut nunquam sequendus.

CAPUT LXXXVIII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De induciis fratrum suscipiendorum, in quibus de stabilitate firmanda secum tractare debeant.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum de omnibus supradictis conventus novus frater regulæ per abbatem de stabilitate firmanda, aut per rerum suarum eleemosynam, aut per donationem monasterio, aut per chartam fidejussoris personalem; aut si ignotus, per juramenti fidem caverit: duorum tunc mensium spatium in judiciis ad tractandum secum accipiat. Laborando tamen cum fratribus contentus annonæ communi mensura, vel regulæ disciplina et excommunicationum; ut et mores monasterii probet, et a monasterio ipse probetur; et secum tractet, si debeat se ad Deum firmare, aut ad diabolum expeditius remeare. In quibus duobus mensibus sub cura illorum fratrum, qui peregrinos custodiunt, et ipsi similiter ex improvise custodiantur, et in cella peregrinorum dormiant; et ingressus illorum, vel exitus in monasterio custodum præsentia videatur; et omni hora, si alicubi a conventu fratrum secesserint, sollicitè a custodibus requirantur, ne forte anticipent ambulare sine vale cum furto. Quod si explicitis duobus mensibus, non placibili disciplina et iisdem monasterio placuerit ambulare, cum notitia abbatis vel omnium post datam fidem nullius furti commissi, vel reconsignatis rebus monasterii quæ ad tempus forte acceperat, mox post datam universis pacem; et acceptam virgam in manu, et annonam viaticam post factam orationem, vel dictum versum, vel redditam eis pacem, si tamen vult, ut hospes abscedat; et resuscipiat vicem diabolus, quem nolens hospitem susceperat Christus.

CAPUT LXXXIX.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo debeat frater novus in monasterio suum firmare introitum.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum expletæ duorum mensium ad tractandum induciæ fuerint, et placibili disciplina ab eo magis stabilitas eligatur, et perseverantiam, repromissa lectæ regulæ firmitate, ei placeat adimplere, reintrogratus ab abbate novus frater, quid secum in concessio induciarum spatio definisset, cum responso

A ejus implendam in omnibus promittat obedientiam; respondeat abbas: Deo gratias. Alia die post primam dictam missas explicitas exeunti limen oratorii cum congregatione abbati flectat ad genua ejus novus frater suam cervicem, rogans eum vel omnem congregationem ejus, debere modicum in oratorio remorari, et orare pro se. A quibus mox diutissime pro eo oretur; et completis omnibus abbas volens egredi, humiliter apprehenso ejus vestimento, novi retineatur manu discipuli, qui hoc rogando insinuet: Est quod suggeram primo Deo, et oratorio isti sancto, vel tibi et congregationi. Cum responderit abbas; quid illud est, intimato. Subsequatur petitor dicens: Volo Deo servire per disciplinam regulæ mihi lectæ in monasterio tuo. Cum responderit abbas, dicens: Et hoc placet tibi? subsequatur futurus discipulus: Hæc primo Deo, sic et mihi. Tunc dicat, abbas: Vide, frater, mihi nihil promittis, sed Deo, et huic oratorio vel altari sancto. Si ad omnia obaudieris divinis præceptis vel meis monitis, in die judicii tu coronam accipies bonorum actuum, et ego de peccatis meis indulgentiæ aliquid promerebor; qui ut diabolus cum sæculo vinceres, incitavi. Si autem nolueris mihi in aliquo obedire, ecce ego Dominum contestor, quin et hæc congregatio testimonium mihi est in die judicii præbitura; quia, ut supra dixi, cum non mihi, vel congregationi in aliquo obaudieris, in judicio Dei absolutus, tu pro tua anima, vel contempeptione rationem restitues. Post hæc verba, si cum rebus suis introierit, tunc ille C brevis, vel donatio rerum suarum Deo vel monasterio facta, ipsius donatoris manus super altare ponatur, dicente ipso fratre: Ecce, Domine, cum anima mea, et paupertate mea, quidquid mihi donasti, tibi reconsigno et offero: et ibi volo ut sint res meæ, ubi fuerit cor meum, et anima, sub potestate tamen monasterii et abbatis, quem mihi, Domine, in vice tua timendum præponis; cum eis dicis: Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit (Luc. x). Unde quia per eum vobis tu omnia necessaria cogitas, ideo nihil nos oportet peculiari habere: quia tu nobis de omnibus es idoneus, et in omnibus sufficis solus: ut jam nobis vivere et spes Christus sit, et mori lucrum. Post hæc dicat ipse novus frater responsorium hoc: *Suscipe me, Domine, secundum verbum tuum, et vivam: et ne confundas me ab expectatione mea (Psal. cxviii).* Post hoc responsorium dicat abbas hunc versum: *Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis (Psal. lxxvii).* Post quem versum dictam, mox data ei ab omnibus pace, compleat abbas, et tollens brevem de super altare, mox ab eo novus discipulus sub præposito ordinatur, et in manu eorum consignatus cum aliis fratribus exeat disciplinæ. Eadem namque die, pro humilitatis iudicio, aquam manibus fratrum ad communionem intrantibus ipse ministret, et cum dat, osculetur omnium manus, et petat singulos pro se debere orare. Breves vero donationum factos a fratribus tempore mortis suæ abbas in quod usibus monasterii expen-

sis restituerit, testamento suo inserat, etiam nomina eorum quorum noscuntur collata: ut nullus post mortem ejus forte de monasterio exiens, repetendi rerum suarum fiduciam habeat, et stabilitatem monasterii, et fidem frangat defuncti, vel dicat sine donatione aliquid suum in monasterio contineri.

CAPUT XC.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Ingresso in monasterium cuidam laico non debere intra annum mutari res, nec caput ejus secundum propositum tonderi.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum aliquis novellus de sæculo ad servitium Dei in monasterium confugerit, et indicaverit se velle converti, non ei credatur tam facile. Nam sic ab abbate solo verbo, non facto, habitatio ei monasterii denegatur: ad probationem gravia proponantur, ad obedientiam ejus inveniendam prædicentur contraria, et voluntati ejus anara; quotidiana ei jejunia promittantur. Nam et hoc ex lectione regulæ, et dicto abbatis agnoscat, quia in monasterio nulli licet dicere: Hoc volo, et hoc nolo: hoc amo, et hoc odio; ut non propria eligatur voluntas: et sciat quia qui in monasterio conversus fuerit, quidquid ex voluntate sua voluerit, hoc magis non permittitur. Quare? *Quia sunt viæ, quæ videntur homini rectæ, quarum finis usque ad profundum inferni demergit (Prov. xiv).* Et quod noluerit, hoc cogitur; ut voluntas in eo propria amputetur, quæ inimica est Deo. Qui ergo cupit perfecte converti, quidquid amaverit et desiderio habuerit, ei denegatur; et quicquid oderit, ei apponatur, dicente Domino: *Qui vult meus esse discipulus, abneget semetipsum sibi, et sequatur me (Mat. h. xvi),* hoc est, non suam, sed Dei faciat voluntatem. Omnia enim debet pro Domino sustinere, qui in ejus cupit militare schola. Aut quid enim digne possumus pro Domino sustinere? dicente Apostolo: *Non sunt condignæ passionibus hujus sæculi ad superventuram gloriam (Rom. viii).* Ut si ignem persecutor servo Christi inferat, ut temporalis calor finito non sentiatur dolore; non tamen talis est, qualis ille ignis inexstinguibilis: aut sic incendit, quomodo æterna pœna gehennæ peccatrici animæ immortaliter reservatur. Si unguis, vel equulei, vel verborum pœnas ingerat, in ipsa parvi doloris tolerantia æternæ lætitiæ coronatus succedit. Si carcer nos pro Deo tenebrosus recludat, ædificata ex margaritis, et auro vel gemmis ornata æterna nos Jerusalem exspectat. Si obscuritas clausuræ nos pro Deo obcæcet, in momento nos poterit obscurare; sed posthac illa nos lux in æterna vita suscipiet, quæ non solis candore vel lunæ, non stellarum cœli, sed ipsius Dei perpetua majestate lucebit. Si terra ista, quam in hac vita calcamus, moriendo pro Deo meruerimus abscedere; mox super illam terram ambulare perpetuo deputam, quæ septies argento lucidior. Si vero quæ putantur hujus sæculi esse deliciæ, quæ inqui-

nant potius interanea nostra quam reficiunt, pro Deo ea contempserimus; ad illa statim flumina in æternum currentia perpetuo deputamur, quæ sunt mellis, et lactis, vini et olei abundantia plena; simul et illarum fructus arborum varios et diversos, duodecies in annum nascentes, non cultura hominis, sed abundantia Deitatis, qui non fame delectant ad vescendum, vel esurie appetunt, et ad manducandum; sed postquam oculi sanctorum ipso visu fuerint saginati, insuper hoc unicuique sapit in ore, quod fuerit delectatus. Ergo digne ad parvum tempus jejuniis et abstinentia pro Domino cruciamur, ut eis quæ præparavit bonis in perpetuum satiemur: obscuramur pro Deo a persecutore in carcere, ut in illa perpetua luce fulgeamus, tanquam scintillæ in arundinetis discurrentes: mortem momentaneam pro Deo ideo libenter appetimus, ut in æternum a gehennæ morte perpetua liberemur. Postremo, et sine persecutione in ipsa christianitatis pace in schola monasterii ideo probationibus, vel amaricationibus voluntatum sub abbatis imperio militamus; ut post peregrinationem vitæ sæculi hujus, cum Dominus noster judicio nos accersierit suo, digna ei nostra opera consignemus, offerentes ei patientiam nostram, per quam dura omnia et diversa nobis ab abbate imperata, quæ pro nomine ejus gratanter portavimus, vel amaricationes voluntatum nostrarum diversas, quas pro nomine Dei, vel salute animæ libenter magis sustinimus, dicentes Domino: *Propter te morte afficimur tota die; æstimati sumus, ut ovæ occisionis (Psal. xliii).* Et cum hæc omnia venerint super nos oblitus non sumus te; et per observationem obedientiæ inique non egimus in testamento tuo: et a perseverantia bonorum actuum vel desiderio spei futuræ non recessit retro cor nostrum. Quia non declinaverunt semitæ nostræ a viis tuis, in quibus viis *Probasti nos, Deus: igne nos examinasti, sicut igne examinatur argentum (Psal. lxxv).* Induxisti nos probationis in laqueum; posuisti amaricationum tribulationes in dorso humilitatis nostræ: ut nostram non permitteremur, sed tuam cogereur facere voluntatem. Unde *imposuisti homines super capita nostra (Ibid.):* quia ostendisti nos sub abbate doctore, vel præposito disciplinæ debere esse probandos. Ergo hi tales subequentes Domino dicant in illo jam sæculo: *Transivimus per ignem et aquam; et induxisti nos in refrigerium (Ibid.),* hoc est, transivimus per amaricationes voluntatum nostrarum, et servitium sanctæ obedientiæ; ecce pervenimus ad tuæ refrigerium pietatis. Et item dicimus ei: *Delectati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti, annis in quibus vidimus mala (I sal. lxxxix):* ut nihil habeat in nobis gehennæ ignis sibi quod vindicet; quando nihil suum in nobis incendendum ibi, diabolus egit. Ergo omnia debet pro Domino sustinere, qui ejus cupit militare scholæ: tanquam aurum lima, et malleis, et igne fornacis probetur ad diadema Dei, et coronam Dominicam profuturus. Quia cum propriam non fecerit voluntatem aliquis, cogitur facere, cui quotidie in oratione dicimus: *Fiat voluntas tua, sicut in*

calo et in terra. Terra enim est corpus nostrum, A cui dixit Dominus : *Terra es, et in terram ibis* (Gen. iii). Quia omnis propria voluntas carnalis est, et a corpore descendit ; ideo nos cogit illecebra, et injusta committere, quæ ad tempus parvum vitæ hujus carni per desideria est dulcis, amarior felle futura in posterum, et in æternum. Ideoque enim cogitur lingua nostra juste quotidie clamare ad Dominum : *Fiat voluntas tua in terra corporis nostri.* Quæ voluntas cum fuerit nobis in schola monasterii a majoribus tradita, et per obedientiam a nobis fuerit adimpleta quotidie, juste nobis credamus in futuro Dominum parcere : et confidamus insuper gratia ejus posse nos coronari ; quia semper ejus fecimus voluntatem, non nostram : et nunquam nos, vel desideria carnis prætulimus amori ejus ; et propter eum etiam B parati sumus perdere animas in præsentem hoc tempore, ut mereamur eas in futuro invenire cum ipso. Ergo accedens ad timorem Dei aliquis in monasterio cupiens converti, et volens esse discipulus, hoc ei pro domino futurus magister proponat, ut supra diximus : quia quidquid aliquando desiderio voluntatis suæ appetierat, sciat sibi posse negari ; et quidquid noluerit, audiat sibi posse imponi. Antecessus ei peculiaris denegentur : regula ei tota legatur, et actis implenda pronuntietur. Domum parentum de cætero sciat sibi esse extraneam, inaccessible limen ejus ulterius habere jam credat : *Quia nisi qui reliquerit patrem, aut matrem, aut fratres, aut domum, non potest esse Christi discipulus.* Citra jussionem majoris a monasterio foras se non exire sciat. Cum post hæc omnia ab abbate prædicta promiserit se ad omnia obaudire et ejus, vel regulæ monitionibus ad omnia factis paratum, tunc suscipiatur in monasterium. Nec tamen ei tam facile sancti propositi habitus imponatur : ne forte ad horam promittens, fallat imposterum, et sub nomine ovis lupus ingrediatur. Quia cum secularis erat, diabolus eum non tentabat, cujus aperte semper voluntatem perfecit, cum ejus operarius fuit : sed ex quo se a diaboli suasionibus vel malitia sæculari ad timorem Dei in servitium Christi tradiderit, certissime ab ea die diabolus sibi inimicum sciat affectum, quem cum sæculo suo propter timorem Domini dereliquit. Ergo tam facile ingredienti non debet credi, nisi ut videatur, si quod promittit verbis, factis adimplet, dicente Scriptura : *Nolite omni spiritui credere, sed prius probate* (Joan. iv). Et iterum : *Quia multi ad vos veniunt in vestitu ovium, intus autem lupi rapaces* (Matth. vii) : Vide ergo quia causam Dei caute nos jubet agere Scriptura, ut non mittatur sanctum canibus, nec margaritæ pretiosæ ante porcos : sed monens eum quotidie abbas dicit : *Filli, interim istæ res, quibus uteris in monasterio, nihil tibi præjudicant apud nos : sed prius in divinis interanea cordis tui de sæcularibus factis cum mundaveris, jam tunc demum mutabis et vestes : ut merito jam ab omnibus hoc videaris in corpore, quod a Deo possederis in mente : et justo post pectoris cæsam militiam tondetibus et caput : et cum hæc omnia quæ in regula mo-*

nasterii continentur, in tuis adhuc vestibus perfecte impleveris, et nostrum cum susceperis habitum, sanctior permanebis. Cum ergo ex illa die omnia eum cæteris fratribus inculpabiliter in monasterio per integrum annum impleverit, tunc demum sine aliqua dubitatione tondeatur, vel ei sancti propositi vestes mutentur. Tondeatur enim sic ; stet ipse frater medio oratorio curvatis genibus, tondente eum abbate, psallentibus in circuitu cunctis. In quo probationis anno psalmum, antiphonam, aut responsorium, vel versum non imponat, quandiu sancti propositi habitum accipere mereatur : nec eum abbate ausus sit manucare. Vestes vero sæculares, quas duntaxat exutus fuerit, cum diligentia repositæ conserventur, tam de laicis quam de firmato converso ; ne forte, quod non in conversis contingat. cum ad suos demum vomitus redire voluerit, et sæculi elegerit iterato repedare itinera, et nullis scripturarum vel monitionum poterit vinculis retineri, reddat Christo quod suum est ; id est, exutus sanctis vestibus, vel habitu sacro, suis quibus venerat vestitus vestibus resimilans sæculo, ad suasorem diabolus revertatur, et non Christi prædatus habitus polluatur in sæculo a fugaci. Recipiat talem, qualem miserat sæculum : quia retulit quod suum est, indigno quod dederat Christus ; cum invenire in eo Dominus non potuit, quod quærebat. Quidquid enim in monasterio aliquando acquisivit, vel laboravit, aut contulit, abscedenti ei penitus non reddatur : quia omni rei ingressæ ad Deum in monasterio perseverantia opus est : ideo exitus licentia denegatur : solum ab invito ea res, quæ liberum habet arbitrium, non detinetur : id est, anima et corpus quæ in voluntatibus et desideriis suis, ut a diabolo captivetur, libero se dicit esse constitutam arbitrio, et putat sibi licere quod malum est ; res apostatarum vel collata ideo a patribus non jubentur de monasterio reddi, quia licet erogatæ vel consumptæ in usus sanctorum removeri et restitui non possunt ; tamen plurima ideo certissime denegantur, ut vel occasione rerum suarum ad Dei disciplinam in monasterio permanentes retineantur discipuli : ideo res Deo oblata hujus regulæ tripartita hæc est : Labor in monasterio fratres pascit, perseverantia C calceat et vestit ; discessus restituit debitas monasterio res, et si cupit, abscedat.

CAPUT XCI.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Quomodo suscipi debeat nobilis filius in monasterio.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cum alicujus nobilis filius propter Dei servitium in monasterium voluerit convolare, non prius suscipiatur, nisi, ut superius diximus, omnem a se obedientiam promiserit adimplendam. Deinde conveniant ejus parentes, ut et eorum quale sit votum agnoscat de eo. Quod si contrarii extiterint, inte-

rim usque ad vim pro eo Domino inferendam ad A claustra monasterii vindicetur: quem potens est Dominus defendere propter se; quia fortior est Jextera ejus ad protegendum, quam diaboli iniquitas ad lædendum. Quod si magis fuerint consentientes ejus voto parentes, convocatis eis ab abbate in monasterium, votum filii convertentis exquiratur ab eis; ut ab ipsis potius videatur devoveri, vel offerri, qui cum genuerunt. Cum ergo magis responderint parentes, gratanter se velle adimplere quæ cupit, tunc dicat eis abbas: Equidem omnibus nobis unus ad omnia sufficit Deus; sed quia accedentibus ad divinum servitium, vel intrantibus in monasterium sæculi prius amputetur spes, et excarricato de se suarum onere facultatum nullis ulterius sæculi laqueis irretitus, securus pergat et solus ad Dominum: *Quia nemo serviens Deo implicat se negotiis sæcularibus, ut ei placeat cui se probavit (II Tim. II)*. Quia homo onustus auro sequi Christum non potest; dum non potest duobus domi. is servire. Ipse vero bene servit Deo, qui voluerit eum in caelis cum eo thesaurum possidere, quem non tinea comedit, nec fures effodiunt et furantur, dicente Domino in Evangelio: *Nisi qui renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest sequi me, et meus esse discipulus (Luc. XIV)*. Quia, ut diximus, homo onustus auro sequi Christum non potest: in tantum ut admoneat Dominus in Evangelio quemdam sua sequentem vestigia, dicens ei: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, et veni, sequere me (Matth. XIX)*. Unde contristatus ille propter multas divitias metuit hanc Dominicæ vocis audire sententiam: *Facilius potest camelus per foramen acus transire, quam introire posse divitem in regnum cælorum (Matth. X)*. Quos et sua sententia damnat Apostolus dicens: *Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem et laqueos, et desideria multa, quæ mergunt homines in interitum et perditionem. Radix omnium malorum est avaritia, quam quidam appetentes a fide exciderunt, et inseruerunt se doloribus multis (II Tim. VI)*. Videtis ergo, quia nec Deum sequi potest, qui in sæculo quæ possidet bona sua, non vult relinquere; nec amare poterit Deum, qui divitias voluerit non odire. Quia non tantum tanta vel talia, qualia pro Deo contemnuntur, novit Dominus retribuere his, qui pauperes se faciunt propter eum; insuper ad fruendum in æternum ipsam vitam, eis tribuit sempiternam. Non ideo Deus quærit rebus vestris vos exui, ut aliquid exinde ipse juvetur, aut vestra paupertate gaudet, vestraque indigentia gratulatur; sed ut euntibus vobis ad eum, vel ejus divitias sempiternas desiderantes, momentanea sæculi impedimenta, cum sibi vestros occupant cogitatus, de anima vestra nunquam vos faciant cogitare, vel de morte possitis esse solliciti; et dios vestros in extremos vitæ terminos per negligentiam definitos, relictis omnibus sæculo, de quibus cogitabatis, ultima mortis ratio in judicio vobis cum solis peccatis occurrat, nihil aliud nisi pœnas perpetuas habituri: et tunc vos in æternum incipiat

ponit, cum ipsius pœnitentiæ non poteritis merito invenire remedium. Unde vobis merito clamat Scriptura: *Currite, dum licentiæ ad providendam vobis lumen habetis, ne ad discutiendam negligentiam tenebræ vobis mortis occurrant (Joan. XI)*. Quid ergo, si aliquis ita accedat ad Dominum, ut a divitiarum suarum avaritia non recedat? Hos tales superius dixit Apostolus, non posse in hoc quod Deo cupiebant permanere; et tota facilitate eos a fide posse discedere, quibus de sæculo remanet quod ametur. Ita enim nos considerantes, o parentes, justa vobis secundum Deum pro vestro filio suademus: ut si filium vestrum digne Deo cupitis offerre, a sæculo eum prius exuite. Quod si aliquid apud vos eis sæculo remanserit conservandum, habebit aliquando titillationem diabolici desiderii; sicut canis delectatur ad suum redire vomitum: et posita manu super aratrum respiciens retro, cum non sit aptus regno cælorum, relicto quandoque monasterio securus de portione sua ei servata, a vobis cupiens in sæcularem domum vestram reverti, fratribus suis volens esse coheres, in suarum redire incipiat sponsus et dominus facultatum, et pristinis restitutus deliciis et pompis, non aliud desideraturus quam auptias. Ergo, sicut superius diximus, si digne eum vultis Deo offerre, de auferendo prius impedimento ejus, quam de anima cogitate. Itaque audite vocem illius Domini, quam filius vester dicit se sequi, ipsi dicentem: *Vende omnia quæ habes, et da pauperibus, et veni, sequere me; et habebis thesaurum in cælo (Matth. XIX)*. Sed quia portio ejus adhuc in vestra est potestate, et consensu vestro vel permissione magis videtur Deo offerre, quam nobis; vos tangit de ea secundum Dominicam vocem, quam si vultis audire, pro filio vestro apud vos nihil remaneat in sæculo, nisi Deus. Quod si forte propter immanitatem divitiarum, vel amorem nutritæ domi familiæ gravis vobis, et minus dulcis hæc divina præceptio convenit, audite regulæ nostræ a patribus salubre statutum consilium. De portione ejus tres fiant partes æqualiter, una distributa abbatibus manibus pauperibus vel indigentibus erogetur: aliam vobis, vel fratribus suis pergens ille ad comitatum sanctorum exagilario munus titulo derelinquat: tertiam vero partem viatici sui utilitate deferat secum monasterii sanctorum usibus profuturam. Quia quomodo filius vester omnibus in monasterio fratribus ad solatium vitæ portionem suam conferat, dicente Apostolo de erogatione maxime ad domesticos fidei (*Gal. VII*); ita et universi monasterii fratres suis singuli vicibus, prout quis habet, ad hanc ingredientes monasterium deferunt formam filio vestro comuniter cum omnibus profuturam. Quod si utræque vobis graves sint voces, ut nec Deum audiat pauperibus erogando, et filii animam redimendo; nec nostrum consilium partibus dividendo, et auferendo ab eo sæcularem substantiam, vel nudum et solum filium Deo largite; ita ut jurejurando per sacrosancta Evangelia promittatis ei, ulterius eum de vestra patrimo-

nii substantia nihil habere: ut firmiter jam perseverans in Domino, sciat se de sæculo nihil sperare, cum se a vobis, et ab eo viderit alienum, solummodo superna desideret. Quia hoc expedit animæ illius, ut aut ordinatus a vobis vadat ad Dominum, aut pro eo exheredatus a vobis felicitus magis pergat ad Deum; clamans Deo, quem sequitur nudus: *Tu, Domine, restitues mihi hæreditatem meam Psal. xv.* Tantum est ut nihil habeat de sæculo, quod vivis vobis aut mortuis de vestris facultatibus jam speret. Quia cui semel crucifixus est mundus, denuo ab eo redelectari non debet. Nam si ex toto nihil de eo ordinate volueritis, causam ejus puto vobis divino reservari judicio. Eum vero certissime sciatis, plura a Domino recipere, quam contempsit; cum Dominum sibi fecit, quem nudus secutus est, debitorem. Recipiet enim in cælis filius vester sine dubio multa, promittente ei Domino in Evangelio, dicens: *Qui reliquerit aurum, aut argentum, aut possessiones, aut domos propter me, centuplum accipiet in regno Dei, insuper et vitam æternam (Matth. xix).* Hæc audiens filius vester paratus est, si vultis relinquere vobis totum, ut apud Dominum centuplum valeat invenire: quia de omnibus Dominus noster est nobis idoneus. Nam quid illi sufficit, cui ipse Dominus non sufficit?

CAPUT XCII.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De honore vel gradu post abbatem cæteris denegando.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Cavere debet abbas, ne quem sibi aliquando secundarium adjudicet, vel in tertium aliquem constituat locum. Quare? ut cum nullum elatum de honore reddiderit, et sancte agenti successionis suæ honorem promiserit, certatim omnes in bonis actibus, vel in humillitate faciat propensare; sicut de potiore gradu contendentibus apostolis Dominus indicavit, cum in medio eorum infantem deduxisset, et dixit: *Qui vult esse inter vos fortior, sit talis: et qui vult esse inter vos major, sit vester minister (Matth. x);* et iterum dixit Dominus discipulis suis: *Quicumque prius fecerit præcepta mea, et sic docuerit, hic maximus vocabitur in regno cælorum (Matth. v).* Unde ergo sequens hanc humiliando formam, hoc semper omnibus fratribus dicere debet abbas: Fratres et filii mei, quicumque de vobis hoc elaboraverit, ut divinis præceptis in omnibus obediens, vel per omnia regulæ obtemperans, vel meis actibus similis inveniat; quicumque ad hoc conscenderit, ut doctrinam meam compleat factis; quicumque mores suos, non in sua propria voluntate et arbitrio, sed Dei obedientia per me tradiderit corrigendos; id est, non in superbia, sed in humilitate; non in multiloquio, sed in taciturnitate; non in odio, sed in gratia; non in dolo, sed in charitate; non in ira, sed in pace; non in ebrietate, sed in sobrietate; non in satietate, sed in parcitate; non in scandalo, sed in continentia; non in murmuratione, sed in

A obedientia; non in tarditate, sed in agilitate; non in contentione, sed in assensione; non in levitate, sed in gravitate; non in vaniloquio, sed in paucis sapientie verbis; non in risu multo aut excessu, sed in patientiæ lacrymis; non in luxuria, sed in castitate. Hæc ergo omnia quicumque de vobis perfecte impleverit, non solum meo, sed Dei judicio, tempore mortis meæ scholæ Dei ordinabitur magister, artem Dominicam, quam ipse jam perfecte adimplet, Christi discipulis monstraturus. Nam quomodo ad honorem majorem quis poterit juste conscendere, si honoris ipsius merita in divinis præceptis non valuerit adimplere? Vel quomodo monitiones majores didicerit, qui non factis effecerit divinis, quomodo præerit scholæ? Quomodo aliena poterit vitia emendare, qui sua nescit acta corrigere? Vel quomodo sub disciplina poterit alios regere, qui culpas disciplinæ in se non potuerit emendare? Ideoque nisi qui prius fuerit in omnibus perfectus discipulus, dignus non poterit esse magister. Cum hoc ergo abbas sæpe congregationi prædixerit, et nullum certum reddiderit de honore, semper eorum confundat gradus, vicibusque ad mensam secus se sedere faciat, vicibusque in oratorio jubeat secus se universos stare, universos vicibus post se Psalmos imponere; ut nullus de secundo honore jam reddatur elatus, sive de ultimo gradu aliquis se faciat desperatum. Ergo cum nullus de multis secundo in gradu erigitur; et per incertam spei unusquisque ad percipiendum honorem, si se sancte tractaverit, de se hoc suspicit judicare, et per bona acta sua eligi se posse quandoque in abbatibus honorem confidat; ut dum pro incerto nullus designatur, sed bene et sancte agentibus honor promittitur, ita sit, ut dum omnes cupiunt gradum obtinere honoris, supradicta Dei præcepta in se festinent implere; et si non propter timorem futuri judicii, tamen vel propter presentis vitæ honorem contendendo certatim possint omnes perficere, ut cum grandis fuerit congregatio, ut per nullos gradus honoris diversi descenderint, nullis sibi antecedentibus non possit de se ultimus desperare; nec item secundus, omnibus post se positus possit elatus gaudere, et jam securus de solo honore causam Dei in se negligat adimplere; jamque magis sperare præsentia quam futura: quia generaliter tale est genus humanum, ut plus amet quæ videt, quam quæ non videndo sperat. Ergo, sicut supra diximus, cum incertos posuerit diversorum gradus, et omnes satagentes viderit in hunc aliquando velle se pervenire honorem, certatim festinent adimplere, ut per bona acta placeant ordinari; ut unusquisque ostendens opera sua sancta abbati et Deo, in hoc honore de se posse consentire Deum et abbatem digne de se suspicient judicare: cum invicem sibi et zelo boni honoris et desiderio propensiores extiterint, tunc coguntur in se Deo et abbati omnia sancta et bona ostendere, cum perfectorum merita cœperint sperare; et modo jam in se factis ostendere, quod

ceteros postea verbis cupiunt educere. Nam et ideo æquales omnes habere constituimus gradus, et nullum in secundo honore constituendum, ne forte, sicut dicit Scriptura, *erunt novissimi primi, et primi novissimi (Matth. xix)*; hujus forte fratris in monasterio ante obitum abbatis debeatur ingressus, quia jam aut aliqua regula approbatus, aut certe, ut de multis in Vitis legitur Patrum, propter humilitatis desiderium monasteria vel congregationes suas absconse deserentes, subjugare se alieno malunt imperio. Et quia non privat bonis Deus ambulantes in innocentia vel humilitate; et non potest abscondi civitas super montem posita, nec lucerna accensa, non sub modio, sed super candelabrum posita illucescit, quid si forte de negligentioribus suis fratribus aliquem se vivo abbas in secundum gradum jam designet, et cum hujus supradicti tanti viri scholam novi monasterii per humilitatem celatam magnus vir intraverit, et ejus quotidie ultro perfecta claruerint opera, et cum despectione agitur monasterii novellus discipulus, agnoscat factis Christi miles antiquus. Nonne cum hunc talem subito abbas agnoverit, negligenter jam ordinatum secundarium, proprio sæpe prænitat facto, et suo judicio efficiatur reprobus, cogitat dissipare quod fecerat: cum non est dignum ut melior sub deteriore consistat; et hic verbis imperet, qui imperata factis non possit adimplere. Ergo suspensus honoris gradus habeatur in omnibus, et ostensis beneplacitis quandoque promissis hoc abbas fratribus suis sæpe verbis spondeat, dicens: Dabit Dominus honorem huic qui sanctis eum provocaverit factis, nec fraudabit eum desiderio suo, a quo nec Deus ipse fraudatus est a lucro suo: et providet Deus discipulis per ipsum aliis quod opus est, cum prius de ipso magistro ipse nihil cœperit indigere. Ergo dum in hanc sitim honoris omnes fratres abbas viderit anhælere, et certatim opera sancta in bonis præceptorum Dei desideriis diversos se ostendere, consideret semper animo, et oculo scrutetur, qui diversis in agone observantiæ superior vel perfectus extiterit; et jam tempore mortis suæ vocatis omnibus ante se fratribus, dicat eis: Bene vos quidem omnes in observatione sancta egistis; bene acta vestra Dei semper præbuitis aspectibus: et vocato subito nomine illius, vel apprehensa manu ejus, quem meliorem in omni perfectione semper absconse cæteris judicavit, dicat omni congregationi: Audite me, filii, Trinitas sancta novit, cujus judicio hic eligitur, quia vobis omnibus in omni observatione mandatorum Dei, id est, in taciturnitate, in obedientia, in fide, in pace, in gratia, in patientia, in bonitate, in simplicitate, in vigilantia, in sobrietate, in continentia, in castitate semper melior extiterit iste.

CAPUT XCIH.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De ordinatione novi abbatis electi de omnibus a priore.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Ideoque judicio Dei et testimonio meo vobis

A pastor eligitur, et vobis abbas a Domino, cui semper de bonis actibus placeat, ordinatur, gregem Domini futuro judicio reassignaturus suscipiat. Videte, fratres, ne quis hanc ordinationem animo malo suscipiat, et Christum contemnat, cujus vicem in monasterio vobis iste acturus est. Post hæc acta statim oratione ab omnibus facta, accersitur statim præsul Ecclesiæ ipsius territorii, ut testimonio ejus clericatus officii, mutato episcopi manu nomine ejus in abbatis honorem, in diptico post nomen prioris ejus jam missa altaris in oratorio a clerico recitetur, ipso oblationem fratrum offerente. Si tamen abbas adhuc defunctus non fuerit, et adhuc delectus a vivis non fuerit, tunc post nomen prioris. Nam postquam defuncti nomen inter quiescentes migraverit, novi nomen in capite scribatur. Mox ergo celebrantes in oratorio missas, cum explicaverint præsentem, ut diximus, pontifice, vel cuncto ordine clericatus officii, data ei a priore pace, vel subsequente congregatione, tradat ei in manum regulam hanc, simul et petitas claves a cellario de anticis monasterii, et brevem rerum universarum, ferramentorumque, et codicum vel universorum mobilium; et collata singulorum testamento omnia ante pontificem assignentur. Nam dicat, cui dat regulam hanc præsentem pontifice, vel universo officio ejus, vel sua congregatione: Accipe, frater, legem Dei, hanc regulam, in qua observantibus æternam provideas vitam; negligentibus sempiternum proponas judicium. Hic anima vincit, aut perit; hic vita aut amittitur aut tenetur; hic pendet istarum quas conspicias animarum a te Dei exactio. De hoc breve gregis istius in judicio Domini post me tu facturus es rationem. Memento, frater, memento quia plus cui creditur, plus ab eo exigitur: et esto jam sollicitus, et noli esse securus de lupi voracibus faucibus diabolicis insidias gregi tuo futuras; sed et vulneribus animarum, vel ruinis culparum, quibus artibus vel monitionibus ad salutem animas valeas restaurare. Esto jam quantum potes vigilans et sollicitus; quia usque hodie fuisti securus. Hæc cum compleverit, regulam istam tenenti in manu iterato dicat: Abba, ingredere oratorium Domini; et sta in loco meo cum congregatione jam tua. Alliget summus sacerdos orationibus suis in gestis cælorum, quod suscepti in terris, et post hæc dicta tradat ei pallium suum: quo accepto osculetur qui acceperit manum dantis; et cum acceperit mox ingressus cum sacerdote novus abbas cum congregatione jam sua in oratorium, et stans in loco prioris, postquam sacerdos pro eo orationem effuderit, statim vadat novus abbas ad altare, et ponat super illud regulam: et dum eam ponit, quam accepit, dicat retro omnis congregatio una cum ipso hunc versum: *Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis (Psal. lxxvii)*; cum gloria, et cantilena. Quæ cum perdixerit, mox clara voce prosternens se in orationem pavimento, expelat pro se orari iterum sacerdotem; quod et retro congregatio similiter pavimento adhæreat. Et surgentes post

completam orationem, osculetur genua sacerdotis, et arigatur ei ad pacem. Deinde omni officio ejus pacem contradat, deinde præpositis, vel omni congregationi : et sic exeat disciplinæ, tradens claves manu sua cellario. Mox vadens et orationem cum omnibus complens sine sacerdote, jam ipse petita benedictione, in cathedra sedeat prædecessoris : et venientis primo præpositi, deinde omnes ejus genua osculentur. Mox surgens vadat ad jacentem priorem, et osculetur genua ejus ; et porrigatur ad pacem ei. Post acceptam pacem quondam prior dicat omnibus : Fratres, et pro me orate, ut rationes animarum vestrarum transectas una cum mea possim in die judicii ante Dominum discussorem integras exponere, et fideliter consignare : et quomodo vos constabilivit Dominus in terris, et meos bene exitus suscipere dignetur in cœlis. Unde sit post hoc forte melioratus ipse abbas, defunctus non fuerit, omnem licentiam, vel potestatem, ordinationemque, vel honorem pristinum disciplinæ ipse recipiat. Et merito ; cui Deus ad hoc ipsum reddidit vitam : nihilumque sibi noviter ordinatus ex illa hora usque ad diem veræ mortis ejus de honore constituto vindicat. Et cum ei certus advenerit dies mortis, qui jam sub præsentia sacerdotis pridem exstitit ordinatus, sine dubio ipse succedat : ita tamen, si casus superbiæ vel elationis ejus non deposuerit merita. Ergo cum nihil illo vivo sibi usurpaverit de honore, sed hoc tota mentis intentione assumat, et diligenti observatione custodiat, ut non jam de honore designato reddatur elatus, sed in melius magis acta sua de præceptis Dei in regula constitutis quotidie de se, coram Deo et fratribus, vel omnibus hominibus, præbeat : et plus se ex tunc in verbis et factis in ipso habitu humiliet, quam antea pro ipsius humilitatis gratia fuerat incurvatus ; ut eum omnes æstiment humiliorem et viliozem omnibus magis post designationem honoris effectum, quam ante, ut quasi profectus merito in se Domini impleat sententiam dicentis : *Qui vult vos esse fortior, sit vester ultimus* (*Math. xx*), et qui se humiliaverit, merito exaltetur : tamen propter honorem, quem sacerdos orationibus constituerat, et manu sua post abbatis prioris, cum infirmaretur, in diptico monasterii nomen scripserat, et suo honorabilis eum prior et verus abbas iudicio elegerat ; et quod ante non licebat per regulam, pro oratione sacerdotali, et ipsius abbatis electione, et magis propter additam et augmentatam in eo humilitatem, secundarius jam judicetur. Quod nomen non suo iudicio præsumpsit, sed perfectæ observantiæ in eo merita elegerunt : nam regula ideo vetat constitui secundarios propter elationem et superbiam. Nam iustum per actum bonæ observantiæ, vel nimiam humilitatem et Deus elegit, et abbas concessit, et sacerdos ordinavit ; sed constitui adhuc vita prioris reddita non permisit. Unde ex illa die quasi iam spiritualis Cæsar designatus secus abbatem sedeat ; alium eorum psallentium contra abbatem teneat in oratorio, post ipsum calicem ad mensam accipiet, et post ipsum in orationibus habeatur ; et ubicunque abbas ambulaverit, ipse locum pro se suscipiendi, vel vitia fratrum emendandi, vel excommunicandi licentiam habeat attributam. Quod si excommunicatus frater satisfacere ei consuevit noluerit, reservata culpa ejus abbati, ipse vero usque ad adventum in reatu excommunicationis permaneat. Omnia ista ex degeatione ambulantis exercet, et in omnibus absentis agat vices abbatis. Sed hoc ipsum non suo iudicio sibi deferens, sed jussu prioris et veri abbatis : cum ei per præceptum permittitur, tunc licentiam habeat aliquid ordinare, aut in hoc honore credat se posse consistere. Nam omni hora omnibus judicans se esse æqualem, et magis, si vult esse perfectus, et digne vult ad quod deputatus est pervenire, humiliando se universis fratribus suis, magis se omnibus inferiorem adjudicet, et viliozem, se universis ultimo cordis credat affectu. Quia tales novit Dominus exaltare, dicente Scriptura : *Qui se humiliat, exaltabitur* (*Math. xxiii*). Nam hoc cavere semper ipse frater debet, ne aliquando de proviso honore cordis elationem assumat, et in aliquam prorumpens superbiam, in aliqua parte aut humilitatis aut præcepti divini corruens, regulam sicut prius observabat, minus aliquid modo adimpleat, jam designato honore securus. Et mox sciat pro certo, quia cum abbas frequenter in aliquas culpas, quem elegerat, non in majus proficientem, sed per negligentiam magis deterioratum eum aspexerit, et monitus ab abbate non emendaverit se ; et nomen ejus deleat, quamvis sacerdos rogatus ab abbate, de diptico ; et ipse in suum rediens numerum judicetur negligentibus coequalis ; et excommunicationi consuetæ subiaceat, qui culpas non vitat : quia per negligentiam perdidit, quod intervenerat ; et recipiat quod admiserat. Et postquam fuerit inferiori redditus merito, a latere jam dejungatur abbatis : et ex illa jam die ab abbate alius frater de omnibus jam oculo et anime quærat, superior negligenti, qui et ipse electus absconse quotidie tempore mortis suæ, manu sua abbas eum apertius indicet, iuste et merito omnibus proponendum ordinatione primatus. Et reprobi isti, qui per negligentiam de summo honoris culmine cadunt, audiant Apostolum sibi dicentem : *Bene currebatis ; quis vos impedit* (*Gal. ix*) ? *Satanas*, qui elatos deponit. Et antequam dilectus reprobis fiat, et in negligentiam convertatur, audiat quid eum quotidie conveniat Scriptura, dicens : *Tene quod habes, ne alter accipiat coronam tuam* (*Apoc. iii*). Et qui audierit, et non observaverit, sibi imputet cum ceciderit : quia a Domino superbi ac negligentes et indigni ideo deponuntur, ut digne observantes præceptum Dei, aut humiles exaltentur. Quid apud justum iudicem Dominum non est personarum acceptio : nec vult aliquid præstare indignis ; cum solos justos, bonos, et sanctos novit diligere, et ipsis solis de præsentis vitæ honore, et de perpetuæ coronæ retributione sit debitor.

CAPUT XCIV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

Si subito abbas moriatur, quo ordine de incertis fratribus abbas alius constituitur, cum se viro nullum designaverit meliorem, et dum subita eum mors prurserit.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Repetinum humanitatis casum considerantes, et adventum, ut assolet, subitæ mortis, hoc de incertis inveniendum ad ordinationem convenienter taxavimus, ut de incertis certa possit ratio inveniri. Cum ergo superius diximus, diversorum monasteriorum confusus debere esse gradus, et nullum certum reddere de honore secundorum; cum ergo non judicaverit abbas vivens post se ordinandum, quem cæteris probaverit meliorem, qui si subito nigret ad Dominum, respondemus quid, ne cum unusquisque de suo iudicio successionem præsumens, universos in seditionem exagitet, et studiosam partibus pugnam scandali domum pacis faciat in contentionem converti, ideo hoc decernimus, ut iudicio pontificis ipsius territorii et cleri quærat abbas sanctissimus, qui acceptam hanc regulam supra hæc congregationem ad vicem prioris defuncti, supra omnes fratres triginta habitet diebus et ipse consideret secundum hujus regulæ constituta, quis superior de omnibus observantia poterit inveniri. Qui ergo abbas tricesimo die coram illo sacerdote vel clero, per sacrosancta jurans Evangelia, dicat se a nullo promissionibus vel adulationibus esse redemptum, sed in causam Dei quam invenerit integre pendere. Mox vero stante ante eum omni congregatione subito apprehendat ejus manum, quem invenit in omnibus meliorem, in omni observantia mandatorum Dei, vel regulæ constitutæ; et tunc demum in eo, ab illo pontifice vel clero ipsius territorii secundum hujus regulæ constituta, ut superius diximus, primatus ordinatio celebretur.

CAPUT XCV.

INTERROGATIO DISCIPULI.

De ostiariis monasterii.

RESPONDET DOMINUS PER MAGISTRUM.

Duobus fratribus ætate decrepitis cella intra re-

A gias monasterii prope constituatur; qui deputati ibi et claudant monasterium omni hora post exentes. et aperiant ingredientibus, et advenientes nuntiant abbati. Nam et hoc observare debent ipsi duo senes quotidie, ut horis quibus oportet in monasterio legi, seratis regis congregationi se jungant, ut legentes audiant; et cum ad opus divinum oratorii index sonaverit, seratis item regis ad opus Dei oratorio præsententur. Ad opus laboris hoc quærantur quod possunt pro ætatis possibilitate implere, id est, aut si artes sciunt; aut certe si nesciunt, in quo possunt quotidie septimanarios adjuvent: tamen labori alio non quærantur, si propter opus aperienti et claudendi omni hora occupantur. Annenam canum a cellario ipsi accipiant, et eis cum aqua, vel coquinæ remanente juscello ministrent. Animalium intra monasterium curas, adjuncto in septimana illorum hebdomadarii solatio, ipsi adimpleant, et regie mundicias ipsi exercent: vel intra eam cicindelam suspensum et factum incendunt quotidie, ut noctu foris cujusvis, advenientis cognoscatur ingressus. Qui senes, ut superius diximus, pro honore ætatis cum abbate manducant, secundum formam perfectæ humilitatis, ut sancta Eugenia demonstrat, quæ dixit, nec ipsis se superiorem velle ostendere. Nam talibus dicit Scriptura perfectis: *Quanto magis es, tanto humilia te: et apud Deum et homines invenies gratiam* (Eccl. iii). Omnia vero necessaria intus intra regias esse oportet; id est, furnum, macinam, refrigerium, hortos, vel omnia necessaria; ut non sit frequens occasio, propter quam frater multoties foras egressi, sæcularibus misti forte a religiosorum oculis visi, ad damnationem potius nostram ab eis pro angelis adorenur; et *Benedicite* nobis non meritis indigne dicatur, cum forte sancti putemur esse, quod non sumus: aut magis per irrisionem quorundam infidelium vilescat in publico vel plateis sanctus habitus ambulando. Cum ergo hæc omnia intus fuerint constituta, clausa sit semper monasterii regia: ut intus clausi cum Domino fratres veluti a sæculo sint jam causa Dei in celestibus separati. Quæ regia monasterii a foris circumcellum habeat ferreum in simella, quo ab adveniente concusso, cujuslibet supervenientis intus indicetur adventus.

ANNO SÆCULI VII INCERTO.

AUCTOR QUIDAM INCERTUS

DE CUJUSDAM PATRIS REGULA VETERUM TESTIMONIA.

S. Benedictus Anianæ abbas in concordia regularum singulis ferme capitibus Regulam cujusdam, ve ut cap. 55, § 26, Regulam cujusdam Patris laudat.

Smaragdus abbas in expositione Regulæ sancti Benedicti cap. 23, 23 et 29, ex eadem Regula cu-

jusdam Patris testimonia affert.

Joannes Trithemius lib. de propr. Mon., cap. 5, hanc Regulam ita citat.

Item in Regula Servi Dei ad sorores capitulo 17, scribitur: Proprii aliquid in monasterio, etc.